

kas-
agal
stalo
Loke
dvo-
ar, ki
dorja
i ozi-
ve še
ime-
točke
sto v
anes,
amni
smeli
tre-

kar :
1:2,
nc :
j 0:2,
vič :

EV

ovne
mede-
li v
ovad-

sklet.
kar
7 v

azali
Izid
SSD
W

ilo v
na
osle-

šest
bile
rtija
a z
uršič-
dič-
ci, 5.
esto

dnik
avbe
avne
na
27.
kem

CI

o na
dru-
renj-
e ga
e tri-
e bil
dva
oka-
ka-
gor-
1 je-
do-

esce,
a, 3.
ranj,
-7.
-7.
-7.
La-
Jože
man

17.
36.

dinci
sečni
vico,
acij-
nirja
do-

Rod-
Du-
renj-
lo v

grali
prvo
jske.
sed-

c, 2.
-
nice.
le v
nimi
prve
M

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. MARCA 1975

ŠTEVILKA: 9. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

SPODBUDNA OCENA LANSKOLETNEGA POSLOVANJA

Predsednik delavskega sveta Železarne Lojze Kalan je sklical 11. sejo v četrtek, 27. februarja, in je za dnevni red seje predlagal pregled sklepov prejšnje seje, zaključni račun za leto 1974, združevanje sredstev amortizacije in program koristenja, sprejem pravilnika o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole, imenovanja direktorja sektorja nabave, sprejem temeljne vsebinske zasnove tednika ŽELEZAR in razne ugotovitve ter imenovanja.

Po poročilu pomočnika glavnega direktorja o izvajanju sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so sklepi večinoma izvršeni, le dva od njih sta še v izvajanju.

Zaključni račun za leto 1974 so na predlog odbora za gospodarstvo, v soglasju z vsemi delegacijami TOZD v delavskem svetu Železarne in po predhodni razpravi na delavskih svetih TOZD sprejeli in potrdili. Ob rezultatih, ki jih zaključni račun izkazuje, pa so ugotovili:

1. Blagovna proizvodnja je od planirane le za 0,5 % manjša. K tako ugodni blagovni proizvodnji v minulem letu je svoj delež prispeval doselek 500.000 ton jekla, ki so ga izdelali v jeklnah in so ga v ostalih obratih Železarne predelali. Delež k temu ugodnim rezultatom je tudi v uspešni nabavi surovin in polizdelkov, zmanjšanje zastojev na napra-

vah in uspešna prodaja sorazmerno velikih količin materiala zlasti v zadnjem četrtletju.

2. Produktivnost je večja za 3 %, realizacija pa je za 36 % večja od planirane, kar je predvsem pripisati visoki blagovni proizvodnji, nadaljnjemu premiku naših izdelkov v hladno predelavo in višjo kvaliteto in ugodnim prodajnim cenam.

3. Investicijska dejavnost je bila zelo razgibana, saj smo v minulem letu investirali okrog 500 milijonov dinarjev, od tega pa je kar 200 milijonov lastnih sredstev.

4. Likvidnost je bila zadovoljiva kljub velikim sredstvom, ki smo jih rabili za večji uvoz in investicije.

5. Osebnih dohodki so bili v okviru inflacijskih gibanj in je naš velik uspeh, da nismo presegli dogovorjenih okvirjev. Ustvarjeni dobiček je

zadovoljiv in ga bomo lahko gospodarno in s pridom porabili.

6. Izredne uspehe smo dosegli zlasti v 4. četrtletju zaradi naporov vseh delavcev temeljnih organizacij združenega dela, kar dokazuje, da tudi v bodoče lahko pričakujemo boljše rezultate. Uspehi zadnjega

(Nadaljevanje na 4. str.)

PRVE OMEJITVE ZNOVA OPOZARJAJO NA VARČEVANJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Že v zadnji številki Železarja smo opozarjali sodelavce v Železarni, predvsem pa vodje dela na zelo kritično situacijo v pogledu električne energije, ki zahteva izredno varčevanje, da ne bi prišlo do večjih omejitev uporabe električne energije oziroma do zastojev v proizvodnji. Vode še nadalje upadajo, akumulacijska jezera pa so vse bolj prazna. Ker je energetska situacija v sosednjih republikah izredno slaba, ni moč nabaviti dodatnih količin. K tej kritični situaciji pa se je v ponedeljek, 3. marca pridružila še okvara 275 megavatnega bloka v termoelektrarni Šoštanj. Zaradi takega stanja je bilo treba v torek, 4. marca od pete ure zjutraj dalje izvršiti omejitev odjema električne energije, kot jo predvideva družbeni dogovor o izvajanju omejevanja električne energije.

Omejitev v Železarni je na ta dan zajemala naslednje obrate: električne peči, valjarno žice, valjarno debele pločevine — 2400, hladno valjarno, aglomeracijo in delno valjarno bluming.

Ker so tovariši v termoelektrarni Šoštanj zagotovili, da bo okvara agregata odstranjena še danes do večernih ur, to je na dan zaključka redakcije našega lista, 4. marca, naši energetiki računajo, da bo ta dan v večernih urah tudi prenehala veljati omejitev odjema (omejitev je prenehala ob 17.20).

Da v tej kritični situaciji z vodo, zaradi česar hidroelektrarne proizvajajo 30 odstotkov manj kot predvideva plan, ni čutiti večjih posledic, gre predvsem zahvala dobremu delu delavcev v termoelektrarnah in seveda vsem rudarjem v naših premogovnikih, ki z velikim prizadevanjem oskrbujejo termoelektrarne z zadostnimi količinami premoga.

Po vsem tem lahko vidimo, da je elektroenergetski položaj tako pri nas v Sloveniji, kakor v ostalih republikah Jugoslavije zelo zaskrbljujoč. Tako stanje zahteva skrajno varčevanje z električno energijo in veliko disciplino vseh porabnikov tako v industriji oziroma gospodarstvu, kakor v gospodinjstvu. Le s skrajnim varčevanjem bomo preprečevali večje izpade električne energije, ki lahko zelo paralizirajo naše gospodarstvo. Varčevanje z električno energijo naj postane del naše delovne obveze, ker le tako bomo zagotovili tudi redni dohodek pa tudi naš osebni dohodek.

V FEBRUARJU SMO PRESEGLI SKUPNO IN BLAGOVNO PROIZVODNJO

Po podatkih, ki smo jih dobili pred zaključkom redakcije na sektorju za ekonomiko — oddelku za ekonomske analize in planiranje, ki bodo morda deležni še manjših računskih korektur, smo mesec februar v Železarni zaključili dovolj uspešno. Tako v skupni kot blagovni proizvodnji smo februarske planske obveznosti presegli za dobre štiri odstotke. Planske obveznosti so presegle tudi vse tri proizvodne temeljne organizacije združenega dela.

V temeljni organizaciji združenega dela TALILNICE, so se sodelavci na plavžu in v elektro jeklarni približali nekaterim najboljšim dosežkom, ki so jih dosegli doslej. Tako so sodelavci na plavžu v februarju dosegli drugo najnižjo porabo koksa na tono grodlja in sicer 629 kilogramov in se zelo približali doslej najboljšemu rezultatu doseženem v lanskem decembru — 610 kilogramov na tono grodlja. Zelo uspešni so bili tudi sodelavci v elektro jeklarni, kjer so z doseženo povprečno dnevno proizvodnjo 592 ton surovega jekla, za malenkost zaostali za največjim povprečnim dnevnim dosežkom, ki so ga dosegli s 594 tonami aprila lanskega leta.

Sicer pa so v TOZD TALILNICE v vseh treh ključnih obratih presegli mesečne planske obveznosti. V obratu plavž so okrog 6,5 odstotka preko plana, v SM jeklarni za 4,6 in v elektro jeklarni za okrog 6,3 odstotka preko plana, ali v vseh obratih skupaj za okroglo sedem odstotkov, ker sta tudi oba ostala obrata — livarna in šamotarna — presegla planske obveznosti.

Za okrog 1,4 odstotka so presegli planske obveznosti tudi sodelavci v TOZD VALJARNE. V valjarni bluming prekoračitev znaša okrog en odstotek, v valjarni štekel, skupaj s termično obdelavo in linijo rezanja, so za okrog štiri odstotke nad planom, v valjarni profilov pa za okrog 7,6 odstotka. Za nekaj čez šest odstotkov pa so pod planom v valjarni debele pločevine — 2400, kjer so imeli predvsem ob koncu meseca nekaj objektivnih težav.

Uspešni so bili v februarju tudi sodelavci v TOZD HLADNA PREDELAVA, ki so v celoti presegli mesečne obveznosti za okrog 5,7 odstotka. Najbolj uspešni so bili v hladni valjarni, kjer so presegli plan za okrog 15,7 odstotka, sledijo jim sodelavci v profilarni z 9,7 odstotka, jeklovniku s 6,6 odstotka in žičarni s 6,2 odstotka. Za okrog štiri odstotke so zaostali za planskimi obvezami sodelavci v elektrodnem obratu in žebelnjarni.

Skupni februarski dosežki so podobni januarskim, le da smo v januarju za nekaj več presegli plan blagovne proizvodnje. V primerjavi z leti nazaj, pa je letošnji start v novo gospodarsko leto dovolj uspešen.

Dokončno obdelane rezultate skupne in blagovne proizvodnje po obratih in TOZD, dosežene v mesecu februarju, bomo s komentarji direktorjev TOZD objavili v prihodnji številki Železarja.

KOMUNISTI O KADROVSKI POLITIKI IN SAMOUPRAVNI ORGANIZIRANOSTI

Sekretar Valentin Erjavšek po delovnem programu sklicuje danes, 6. marca deveto sejo tovarniške konference ZKS Železarne. Po programu v obravnavo predlaga analizo izvajanja kadrovske politike v Železarni in predlog političnih izhodišč za razprave o bodoči samoupravni organiziranosti v Železarni z vlogo in nalogami organizacije Zveze komunistov v tej aktivnosti.

Uvodni referat k prvi točki dnevnega reda bo imel član komiteja Stane Rev. Analiza kadrovske politike in problematike v Železarni, bo v bistvu preverjanje sklepov 19. seje komiteja ZK Železarne z dne 7. 12. 1972 in uresničevanja meril za izbiro kandidatov za vodilna in

vodstvena delovna mesta, ki jih je sprejel na prvi seji komiteja občinske konference ZK Jesenice, dne 5. 7. 1974.

Seveda bosta tako analiza, kakor razprava, izhajali iz opredelitev načel kadrovske politike, opredeljene v

(Nadaljevanje na 2. str.)

OBVESTILO DELAVCEM TOZD IN DSSS

V zadnji številki Železarja (številka 8, leto XVII) je bil kot priloga objavljen družbeni dogovor o osnovah programiranja nalog in oblikovanju sredstev za skupno porabo s predlogi programov dela samoupravnih interesnih skupnosti v občini Jesenice za leto 1975. Zato bi do 5. marca 1975 morali na konferencah delegatov in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij dati predloge in pripombe na ta osnutek. Ta rok nam je uspelo podaljšati do 8. marca 1975. Zato smo v ponedeljek, 3. marca organizirali za vodje delegacij sestaneke s predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti, ki so opozorili vodje delegacij na posebnosti v finančnem planu in programih. V petek, 7. marca pa bodo po TOZD in DSSS organizirani sestanki aktivov, ki jih bodo vodili vodje delegacij. Ti zbori bodo javni, vabljeni člani samoupravnih organov in delegacij ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Sestankov aktivov, kjer boste dali svoje pripombe, se udeležite v čim večjem številu!

Sestanki aktivov po TOZD in v delovni skupnosti skupne službe bodo:

TOZD Talilnice: sejna soba ob 6.15
TOZD Valjarne: delavski dom ob 13. uri
TOZD Hladna predelava: Kazina spodaj ob 11. uri
TOZD VET: pri Jelenu ob 12. uri
DS Skupne službe: Kazina spodaj ob 13. uri.

Iz tabele na strani 2 je razviden plan stopenj in dohodkov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1975 ter kakšna bo obremenitev za celotno Železarno.

Center za proučevanje samoupravljanja
in informiranje

Vsem sodelavkam v Železarni in
vsem tovarišicam, ki prebirajo naše gla-
silo, iskrene čestitke z najboljšimi željami
ob prazniku — dnevu žena.

PROGRAM KOMUNALNIH DEL V JAVNI RAZPRAVI

Letošnji 8. marec, mednarodni dan žena, ima nedvomno še posebej oboje, saj letos praznujemo vrsto pomembnih jubilejev naše socialistične revolucije, med katerimi sta osrednja 30-letnica osvoboditve in 25-letnica delavskega samoupravljanja, na našem območju pa tudi 40-letnica velike delavske stavke. Jubileji, ki pomenijo velike mejnike tudi v boju za resnično enakopravnost, za enakopraven družbenoekonomski položaj žensk. Ne le zato, ker je bil ves naš revolucionarni boj prežet tudi z bojem za žensko enakopravnost, temveč tudi zato, ker so ženske v vseh teh zgodovinskih in revolucionarnih dogajanjih tudi same aktivno sodelovale. Njihov boj za enakopravnost je bil del boja proti izkoriščanju, del boja za socialno in nacionalno osvoboditev, za zmago revolucije in uresničevanje delavskega samoupravljanja, kot del skupnega boja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Slovenke in Jugoslovanke so si v tem boju izbojevale ustavno zagotovljen enakopraven družbenoekonomski položaj. Zaradi zakoreninjenih nazadnjaških nazorov pa večkrat tega ne spoštujemo dovolj, ali zaradi zanemarjanja nekaterih bistvenih vprašanj, ki pogosto resnično enakopraven družbenoekonomski položaj žensk, ne omogočamo dovolj.

Pred 65. leti, 8. marca so v Københavnu na Danskem, na mednarodni socialistični konferenci, na predlog Klare Zetkin in nekaterih njenih sodelavk, ta dan proglasile za mednarodni dan žena. Gibanje za enakopraven družbenoekonomski položaj žensk, naj bi se obravnavalo kot del družbenega vprašanja in naj bi potekalo v znamenju skupnega boja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi proti vsakršnemu izkoriščanju; v boju za novo, pravičnejšo družbeno ureditev. Ženskega vprašanja niso izdvojevali kot nekega posebnega vprašanja izven boja delavskega razreda za socialistično preobrazbo družbe, ker so le v socialistični preobrazbi družbe videli možnost za resnično enakopraven družbenoekonomski položaj žensk. Tako so tudi žene postale borke v tem boju in del tega boja, ter temu boju dale tudi pomemben delež.

Letošnje leto je tudi organizacija združenih narodov proglasila za mednarodno leto žensk. Ne zato, da bi z novimi deklaracijami opozarjali svet in proklamirali enakopravnost žensk, temveč zato, da bi spodbudili svet, človeško vest, da hitreje uresničuje že sprejete deklaracije o človekovih pravicah, o pravicah otroka in druge, ki posredno ali neposredno zagotavljajo tudi enakopraven položaj žensk.

Sproglasitvijo letošnjega leta, kot mednarodnega leta žensk in že sam 8. marec, kot mednarodni praznik žena, nas solidarnostno povezuje z vsemi osvobodilnimi gibanji v svetu, z bojem proti neokolonializmu, proti vsakršni agresiji. Iz lastne revolucionarne prakse vemo, da le popolna osvoboditev, neodvisnost in enakopravnost lahko zagotovijo tudi pogoje za enakopraven družbenoekonomski položaj žensk. Naša solidarnost in moralno-politična podpora naj velja Čilenkam, ki se bojujejo za demokracijo, osiromašenim žrtvam agresije v Angoli, Palestinkam, Sirkam, Vietnamkam in vsem narodom, ki se borijo za svojo svobodo.

Naša solidarnost in moralno-politična podpora naj velja tudi vsem Slovenkam, ki se izven naših meja v okviru boja za temeljne narodnostne pravice, borijo tudi za svojo lastno enakopravnost. Pri tem imamo še predvsem v mislih Slovenke in Hrvatice v republiki Avstriji, kjer še posebno prve, kot del naše narodnostne skupnosti, nimajo zagotovljenih niti temeljnih narodnostnih pravic, čeprav to republiko Avstrijo državna pogodba zavezuje. Nasprotno, obravnavajo se kot številke v predvolilni kampanji v večini avstrijskih političnih strank, izpostavljene so kot članice slovenske narodnostne skupnosti pritiskom, šikanam, grožnjam in to s strani najbolj mrčnih sil v Avstriji. Tistih sil, ki so v zadnji svetovni vojni povzročile nešteto žrtev, nasilja in gorja.

Pri tem pa se zavedamo, da bo Slovenka v Avstriji postala enakopravna takrat, kadar bo slovenski narodnostni skupnosti priznana družbenoekonomsko enakopravnost, kadar bo dosledno uresničena avstrijska državna pogodba, ko bodo avstrijske demokratične sile, delavske in delovni ljudje spremenili stanje sedanjega mrčinjaštva.

ŽENSKÉ V ZDRUŽENEM DELU

Ob prazniku žena pa se seveda moramo obrniti tudi k samemu sebi, k lastnim problemom in nalogam, ki nam jih narekuje dosledno uveljavljanje enakopravnega družbenoekonomskega položaja žensk. Niti preglasni ne moremo biti, da smo veliko naredili, niti preskromni, da nismo ničesar naredili v prizadevanjih za enakopraven položaj žensk. Predvsem po sprejemu nove ustave in po lanskoletnih volitvah delegatov v občinske skupščine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, smo naredili nekatere pomembne premike. Od stotok žensk – delegatke se je pomembno povečal, manj pa smo bili uspešni pri vključevanju žensk kot delegatke v samoupravne organe temeljnih organizacij združenega dela in v vodstva družbenopolitičnih organizacij. To so vsekakor naloge, ki jih bomo morali bolj odgovorno reševati pri naslednjih volitvah v samoupravne organe pa tudi v organe družbenopolitičnih organizacij. Pri tem se bomo morali krepko spoprijeti tako z nazadnjaško miselnostjo mnogih izmed nas, pa tudi samim odporom posameznih žensk. Ženska kot delavka v združenem delu ima enake ustavne pravice in dolžnosti, vendar pa vedno ne enakih možnosti, da bi se aktivno in ustvarjalno borila za hitrejšo reševanje vprašanj, ki jo najbolj občutno zadevajo. Teh pa ni malo. Od nočnega dela, enakopravnosti delitve po delu, stanovanjskega vprašanja, otroškega varstva, celodnevne bivanja otrok v šoli, urejanje okolja, urbanizacije, družbene prehrane in še in še.

V naši železarni je zaposlenih 1.300 žensk, od tega je 840 neposrednih proizvajalk, ostale pa so pisarniške delavke. To je čez 20 odstotkov vseh zaposlenih. Če bi primerjali njihovo udeležbo v samoupravnih organih, delegacijah in organih družbenopolitičnih organizacij, verjetno njihovo zastopstvo ne bi bilo sorazmerno temu.

V železarni je pravzaprav precej prisotno prizadevanje oziroma skrb za delo oziroma delovne pogoje žensk in za postopno, vendar dokončno odpravo nočnega dela. Še vedno pa je 200 žensk, ki delajo v neposredni proizvodnji v nočnih izmenah. Letos naj bi se to število zmanjšalo za novih 20 odstotkov, prihodnja leta pa postopno povsem odpravilo.

V programu je pregled vseh delovnih mest v proizvodnji in vzdrževanju, kjer so zaposlene ženske z vidika fizioloških in drugih zahtev dela in delovnega okolja z namenom, da se opravijo tudi ustrezni sanacijski ukrepi. V marcu in aprilu bodo organizirana predavanja za sodelavke železarnskega področja zdravstvene prosvetljenosti in higijene žensk. Z današnjim dnem so se pričeli preventivni ginekološki pregledi za vse zaposlene žene v železarni. Preko leta pa bodo opravljeni dodatni preventivni pregledi pritiska in orientacijske krvne preiskave med delom, zaradi ugotavljanja pritiska, slabokrvnosti in podobno, za vse ženske, razen za sodelavke iz elektrodelnega obrata in žebjarne, kjer je bil tovrstni pregled izvršen že v lanskem letu.

To je le nekaj vidikov prisotne organizirane skrbi za žene – sodelavke v železarni. Seveda pa je poleg tega odprtih še več področij, ki bi zaslužili večjo politično pa tudi samoupravno pozornost. To so vprašanja, ki smo jih že nekaj omenili, nekaj pa je tudi takih, ki jih bo večja aktivna prisotnost žensk v samoupravnih organih in organih družbenopolitičnih organizacij, kot svojih najbolj neposrednih interesov odprla pa tudi spodbudila hitrejšo reševanje.

Tako kot v vsej dosedanjí revolucionarni praksi nismo ločevali boja za žensko enakopravnost od boja za socialno in nacionalno osvoboditev, je tudi danes sestavni del boja za družbeno osvoboditev dela, boj za enakopraven družbenoekonomski položaj žensk. Uveljavljanje enakopravnega družbenoekonomskega položaja žensk je, če ne pa mora postati, del boja za uveljavljanje nove ustave in eden bistvenih ciljev naše razredne usmeritve. Ta boj za enakopraven družbenoekonomski položaj žensk se nanaša na ustrezne delovne pogoje, enake možnosti pri izbiri poklica in enake pogoje pri zasedbi delovnih mest, na izobraževanje in strokovno usposabljanje, na enakopravnost delitve po delu, učinkovitejšo družbeno pomoč materi in družini ter na vključevanje žensk v družbenopolitično in samoupravno življenje. Letošnje mednarodno leto žensk tudi nas zavezuje, da z uveljavljanjem take usmeritve začnemo učinkovitejšo spreminjati stanje in odnose.

Poročali smo že o skupni seji in sejah posameznih zborov skupščine občine Jesenice, ki je bila 24. februarja. Med gradivom, o katerem so razpravljali delegati in o katerih bodo razpravljali tudi vsi občani na javnih razpravah, je prav, da nekaj več povemo o programu komunalnih del za letošnje leto. O tem je ponavadi tudi največ govora in verjetno tudi na letošnjih zbiorih ne bo drugače.

Treba je povedati, da je program komunalnih del za letošnje leto izdelan na podlagi sprejetega srednjeročnega programa komunalnih del za obdobje 1973 do 1976, h kateremu pa so dodane nekatere nujne naloge. Sestavljalci pri tem seveda niso mogli upoštevati teritorialnega principa, pač pa logično nujnost posameznih posegov in ureditev s stališča osebnega in družbenega standarda delovnih ljudi in občanov ter varstva človekovega okolja. Kljub temu pa pri tem še vedno niso mogli zajeti prav vseh neodložljivih ureditev. Taka akcija je na primer izgradnja kolektorja in čistilnih naprav za mesto Jesenice, za kar pa je potrebnih dosti pripravljalnih del pa tudi precejšnja sredstva, ki pa jih zaenkrat še ni. Prav tako bi bilo potrebno v občini pospešiti nadaljnji razvoj družbenega standarda kot dejavnost posebnega pomena za gospodarski in družbeni razvoj občine in zagotoviti boljše možnosti za rekreacijo delovnih ljudi in občanov. To pa bodo vsekakor naloge bodoče komunalne samoupravne interesne skupnosti, za katero je iniciativni odbor že ustanovljen.

Program, o katerem osnutku so krajevne skupnosti v januarju že razpravljale, nekatere pa so poslale tudi pripombe, predvideva 14.535.000 novih dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov.

Podrobni program

Iz lanskega programa je ostala še dokončna ureditev kanalizacije v Selu in Zabreznici ter ureditev kanalizacije v Rodinah. Prav tako je ostala nedokončana ureditev dostopnega cestišča v novem naselju ob Dobrniku na Hrušici, asfaltiranje Cankarjeve ceste na Koroški Beli, komunalna ureditev Brega in pa soudeležba pri rekonstrukciji ceste na Poljane. Iz letošnjega programa in programa za prihodnje leto naj omenimo akcije: ureditev zahodnega dela Spodnjega Plavža, za kar je predvidenih 500.000 din, nadaljevanje rekonstrukcije in asfaltiranja ceste v Planino pod Golico, s tem da bodo s predvidenimi 1.500.000 dinarji naredili pač toliko, kolikor se bo glede na denar dalo narediti. Za rekonstrukcijo dela ceste v Javorniški rovt pri hiši šte. 27 je predvidenih 450.000 dinarjev, za delno razširitev in asfaltiranje Pionirske ulice na Javorniku 200.000 din in za dokončanje asfaltne ceste na Dovjem (križišče) 30.000 din. Za prvo fazo izgradnje kolektorja in čistilnih naprav v Kranjski gori so predvideli 1.000.000 din, soudeležba pri gradnji vodovoda Peričnik bo 500.000 dinarjev, za mrliške vežice na Blejski Dobravi naj bi namenili 600.000 din in za pripravo urbanistične dokumentacije in projektov 600.000 din.

Drugi del programa predvideva nekatere naloge, za katere pa je cena le okvirno predvidena. Ta del predvideva med drugim delno ureditev ceste Pod gozdom, ureditev ceste v naselju Rodine, sofinanciranje ureditve križišča pri Čufarju, odkup zemljišča za novo pokopališče v Kranjski gori, sanacija drsnega področja v Mirci nad Jesenicami, odkup železniškega mostu v Podkužah, ureditev odvajanja meteornih voda na Straži ter soudeležba pri ureditvi parka talcev na Koroški Beli, uredi-

tev hudournika Jeseničica ter ureditev zahodnega priključka na obvoznico pot v Kranjski gori.

K vsemu temu je treba dodati še redno vzdrževanje, to je javna snaga, označbe na cestah, prometni znaki, vzdrževanje zelenic ter vzdrževanje javne razsvetljave in tokovina.

Največ pripomb in vprašanj so ob predlogu imeli delegati zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Jesenice. Na vprašanje delegata, kdaj se bo nadaljevala rekonstrukcija Tomšičeve ceste s priključkom na glavno gorenjsko magistralo, je bilo pojasnjeno, da še ni določeno, kako bodo rekonstruirali glavno cesto in da prej ni mogoče začeti z deli pri urejanju te ceste. Delegat iz Rateč je predlagal, naj bi v naslednji program komunalnih del vsekakor vključili ureditev vodovoda iz Tamarja, kar je sicer že bilo v programu. Delegat iz KS Plavž je predlagal, naj izvršni svet pripravi predlog ureditve ceste na Zgornji Plavž, ureditev ceste Revolucije ter pripravi funkcionalni program cest in

peš poti za celotni Plavž. Delegati so omenili še ureditev Razgledne poti, ureditev ceste skozi Lipce, pojasnjeno pa je bilo, da bodo na Cankarjevi cesti uredili pač toliko, kolikor bo mogoče brez rušenja stavb, sicer pa je predvidena na Koroški Beli krožna pot.

Delegati zbora združenega dela skupščine občine so se še zavzeli za ureditev ceste čez Poljane, za boljše ureditev in označbo cest, za boljše opremljenost avtobusnih postajališč in še posebej poudarili zagotovitev varnosti na cestah znotraj Železarn, ki služijo tudi občanom za javni promet.

Naj zaključimo s tehtno zanimivim mnenjem delegatke s Podmežaklje, ki je poudarila vrsto problemov v omenjeni skupnosti, pri tem, da je Podmežaklja povsem izpadla iz obravnavanega programa. Da bi hitreje reševali nekatere probleme, se je zavzela za samoprispevek za družbeni standard, ki smo ga na račun osebnega standarda zanemarjali. Delegati so ob tem predlagali rešitev tudi nekaterih drugih problemov, posebno še gradnje osnovne šole na Plavžu in zato sklenili, da naj skupščina občine strokovno in politično pripravi vse potrebno za razpis samoprispevka občanov.

T. L.

KOMUNISTI O KADROVSKI POLITIKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

sklepih in stališč sedmega kongresa Zveze komunistov Slovenije, ki mora zagotavljati krepitev oblasti delavskega razreda in uveljavljanje vodilne vloge Zveze komunistov.

O političnih izhodiščih za razpravo o bodoči samoupravni organiziranosti železarn in o nalogah organizacije ZK in komunistov v zvezi z uresničevanjem z ustavo opredeljenega družbenoekonomskega položaja delavca, bo uvodne besede v razpravo imel sekretar Erjavšek.

V železarni je organizacija Zveze komunistov v zadnjem času že dvakrat ocenjevala dosežene rezultate pri uveljavljanju ustave. Prvič so o tem razpravljali na šesti seji sveta ZK železarn, 19. 9. 1974 in drugič so to ocenjevali na seminarju sekretarjev organizacij ZK in komunistov zadolženih za ideološko delo letos, 8.

februarja. Tudi v tem primeru gre za to, da se oceni in pregleda izvrševanje že sprejetih stališč in sklepov v zvezi s hitrejšim uresničevanjem ustavnih določil. Razen tega se bodo komunisti na seji morali dogovoriti o enotnih političnih izhodiščih in o nalogah, ki se povezujejo z opredeljevanjem nadaljnega izpopolnjevanja samoupravne organiziranosti v železarni s ciljem, da se dosledno uresniči taka organiziranost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, v kateri si bodo delavci zagotavljali neodtujljivost svojih samoupravnih pravic.

Ob tej razpravi bodo na seji predvsem izhajali iz resolucije sedmega kongresa Zveze komunistov Slovenije: Organiziranje delavcev in delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih in samoupravnih skupnostih.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

KONSTITUANTNA SEJA V DE DRUŽBENA PREHRANA

V petek, 21. februarja je bila v prostorih Kazine na Jesenicah konstituantna seja odbora osnovne organizacije sindikata DE družbena prehrana. Predsednica Tinca Kernc je bila izvoljena že na občnem zboru, po krajši razpravi pa so članom odbora razdelili dolžnost tako, da bosta Bogdan Langus in Marija Posušen referenta za šport in rekreacijo, Marija Logar pa bo skrbela za kulturo in izobraževanje, Metka Čirovič bo referent za reševanje socialnih vprašanj, povezano z aktivno mladimi delavci so zaupali Jožetu Kalanu. Na področju splošne ljudske obrambe bo predsednik Mijo Čirovič, referentki za izlete in odidhe pa bosta Julka Krejčič in Andželka Hudovernik.

V zadnjem delu seje so govorili še o praznovanju dneva žena.

Sodelavka Silva Prešeren je predlagala, naj bi vsem zaposlenim svetovali, da bi mesečno vlagali po 30 dinarjev za izvedbo izletov. Ustrezno obvestilo bodo posredovali vsem članom kolektiva. Referentka za odidhe in izlete Julka Krejčič je predlagala, naj bi organizirali en piknik in dva izleta.

Železarski globus

BRAZILIJA

Železarska družba Mannesmann AG bo porabila 127 milijonov dolarjev za podvojitve proizvodnje na milijon ton surovega jekla v neki argentinski železarni. V isti železarni bodo povečali tudi proizvodnjo brezžvižnih cevi in to na 400.000 ton letno.

PLAN STOPENJ IN DOHODKOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

Samoupravne interesne skupnosti	Stopnje v %			Dohodki v din		
	Čisti dohodek	Solidarnost	Skupaj	Čisti dohodek	Solidarnost	Skupaj
IZ BRUTO OD						
Otroško varstvo – republiško	2,37	–	2,37	9.169.500	–	9.169.500
Otroško varstvo – občinsko	0,43	–	0,43	1.663.700	–	1.663.700
Izobraževanje – občinsko	3,97	1,10	5,07	15.359.900	4.255.900	19.615.800
Kultura – občinsko	0,43	9,17	0,60	1.663.700	657.700	2.321.400
Telesna kultura – občinsko	0,664	0,076	0,74	2.569.000	294.000	2.863.000
Socialno skrbstvo – občinsko	0,42	0,16	0,58	1.625.000	619.000	2.244.000
Zdravstveno varstvo – občinsko	8,01	–	8,01	30.990.700	–	30.990.700
Skupaj:	16.294	1.506	17,80	63.041.500	5.826.600	68.868.100
Pokojninsko in invalid. zavarov.	11,80	–	11,80	45.654.000	–	45.654.000
Skupaj:	28.094	1.506	29,60	108.695.500	5.826.600	114.522.100
IZ DOHODKA TOZD						
Osnova bruto OD						
Zaposlovanje	0,16	–	0,16	619.000	–	619.000
Dodatni prispevek za zdr. varstvo	1,80	–	1,80	6.964.200	–	6.964.200
Dodatni prispevek za pok. inv. zav.	1,00	–	1,00	3.869.000	–	3.869.000
Skupaj:	2,96	–	2,96	11.452.200	–	11.452.200
ZA OSNOVO: KORIGIRANA DAVČNA OSNOVA 1 % je 1.089						
Izobraževalna skupnost Slovenije	–	8,14	8,14	–	8.864.460	8.864.460
Raziskovalna skupnost Slovenije	–	1,80	1,80	–	1.960.200	1.960.200
Skupaj:	–	9,94	9,94	–	10.824.660	10.824.660
ZA OSNOVO: POSLOV. SKLAD 1 % je 12.492						
Skupnost invalid. in pokoj. zavarovanja Slovenije	–	0,35	0,35	–	4.372.200	4.372.200
Skupaj:	–	0,35	0,35	–	4.372.200	4.372.200

IZ POSLOVNEGA POROČILA ŽELEZARNE ZA LETO 1974

Doslej smo iz obsežnega poslovnega poročila Železarn za leto 1974 v našem glasilu predstavili poleg proizvodnih rezultatov in problematike, tudi ustvarjeni dohodek in njegovo delitev ter dejavnost sektorja za tehnične kontrole in raziskave ter dejavnost kadrovskega sektorja z vsjo njegovo raznolikostjo. V današnji številki pa bomo iz omenjenega poročila povzeli še dejavnost sektorja za ekonomiko in organizacijo, nabavne službe, prodajnega sektorja in pravne službe na sekretariatu Železarn.

SEKTOR ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO DELA

Oddelek za ekonomsko analize in planiranje je v minulem letu delal na številnih rednih in občasnih nalogah. Med redna dela sodi zbiranje in statistična obdelava podatkov za mesečna, četrtletna in letna poročila, ki jih pripravljajo odsek za evidenco in statistiko ter analize doseženih proizvodnih in vrednostnih rezultatov po obratih. Oddelek je poleg tega izdelal 139 raznih analiz, od tega 66 večjih, kar sodi v okvir običajnih nalog. Med najpomembnejše sodijo: gospodarski načrt Železarn, ekonomski izračuni investicij za valjarno žice, VAC žico, obrat vratnih podbojev in drugo.

Oddelek za študij dela in časa je opravil 82 večjih nalog, od katerih 67 odstotkov odpade na industrijski inženiring, osem odstotkov na postavljanje norm, 13 odstotkov na nagrajevanje, deset odstotkov na vodenje in splošna dela ter dva odstotka na organiziranje in udeležbo na seminarjih.

V prvo področje dela sodijo: priprava starega železa v jeklarni, analiza šaržnih časov, priprava livnih voz, analiza zmogljivosti valjarne bluming, vpliv peči na storilnost v valjarni debele pločevine 2400, normativ valjarne žice, MTO v žičarni, jeklovleku in uporaba WF sistema v profilarni, banka podatkov vzdrževalnih aktivnosti in podobno.

Ta kratek opis dela oddelka kaže, da večina del predstavljajo enkratne študije in le majhen del časa odpade na postavljanje norm.

Poleg rednih, mesečnih obračunov, sestavljanja mesečnih informacij in pripravljanje gradiva za pristojne samoupravne organe, je oddelek za nagrajevanje delal tudi na naslednjih nalogah: izdelava poslovnika za delo odborov za dohodek in nagrajevanje v temeljnih organizacijah združenega dela, izdelava plana osebnih dohodkov, programa sprememb v sistemu nagrajevanja, izdelava osnutka sporazuma o delitvi osebnega dohodka, usklajevanje pripomb pri sprejemanju sporazumov o delitvi osebnega dohodka in drugo.

Oddelek za organizacijo dela je zaključil okrog 50 nalog s področja splošne organizacije, reorganizacije, postavitve novih organizacij in z ostalih področij. Med najbolj obsežne naloge, ki so jih opravili v lanskem letu, uvrščajo: organizacija finančno-računovskega sektorja, organizacija sektorja novogradenj, organizacija obratovodstva nove hladne valjarne v izgradnji, organizacija obrata vratnih podbojev, organizacija centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, reorganizacija obrata plinske in vodne energije ter elektrodne obrata in drugo. Poleg tega so sodelavci oddelka delali na organizaciji zajemanja, spremljanja in šifriranja rezervnih delov in orodja, izpeljali so vrsto sprememb v zvezi z normativi in opisi delovnih mest, pripravili nekaj organizacijskih predpisov in slično.

Večinoma na dolgoročnih nalogah je delal oddelek za sisteme pri postavljanju novih informacijskih sistemov: saldakonti kupcev, spremljanje sistema sistem plavža, spremljanje proizvodnje in vodenje procesa na električni peči, obdelava podatkov v delovni organizaciji Zarja. Večina teh nalog so delali v sodelovanju predvsem z organizacijskim oddelkom in centrom za obdelavo podatkov.

Center za obdelavo podatkov je poleg rednih tekočih obdelav podatkov, delal na številnih drugih nalogah. Največ časa je zahtevala naloga dopolnjevanje obračuna R-5,6 v zvezi z uvedbo dodatnih enot mere in uvedba temeljnih organizacij združenega dela, uvedba obračuna za Zarjo ter popravki in dopolnjevanje obdelave valjarn bluming in štekel. Tem nalogam sledijo uvedba saldakov, informacijski sistem plavža, popravki v obračunu osebnih dohodkov, predelava obračuna R-3, uvedba računalnika na električnih pečeh in drugo.

NABAVNA SLUŽBA

Gospodarska gibanja doma in v svetu v preteklem letu niso bila ugodna pri nabavi surovin in reprovamaterialov. Izredna konjunktura desetih mesecev je dvignila cene na svetovnem tržišču in sprožila val inflacije. Posledica tega je bila devalvacija dinarja in porast cen domačih surovin.

Ker smo dežela, ki uvaža vse osnovne surovine, ker le-teh nimamo ali pa v premajhnih količinah, smo v letu 1974 vložili velika

dodatna sredstva zaradi porasta cen. Zaradi izredne konjunktura domači proizvajalci fero-legur in barvnih kovin niso nudili svojih proizvodov, ampak so raje izvažali. To je povzročilo občasno skoraj nepremostljive težave pri oskrbovanju osnovnih metalurških obratov. Leto 1974 je prevladoval trg prodajalcev. Kupec ni mogel dostikrat izbirati, kje bo blago kupil, zanj je bilo pomembno, da ga je dobil v zadostni količini, primerne kvalitete in čeprav po ne-normalnih cenah. Skoraj za večino proizvodov beleži svetovno tržišče rekordne cene, stopnja povečane akumulacije se je s tem prevesila na stran surovin.

Skupaj smo uvozili repromateriala za 575 milijonov dinarjev, od tega 449 milijonov s klirinškega področja. Vzhod je z 78 % deležem osnovno področje uvoza surovin in repromateriala. Največji uvoz predstavlja staro železo; skupno smo ga uvozili za 275 milijonov din ali 47,8 % od vsega uvoza repromateriala.

TEMELJNA VSEBINSKA ZASNOVA TEDNIKA ŽELEZAR

Dopolnjeno in razširjeno temeljno vsebinsko zasnovo tednika Železar, je po predhodni razpravi na seji odbora za splošne zadeve in informiranje, dne 14. februarja in tovarniški konferenci osnovnih organizacij Železarn, dne 21. februarja, obravnaval na 11. seji, dne 27. februarja 1975 delavski svet Železarn in jo potrdil v besedilu, ki ga po določilih zakona o javnem obveščanju objavljamo.

»Tednik Železar je politično-informativno glasilo, ki ga izdaja SLOVENSKE ŽELEZARNE – DELOVNA ORGANIZACIJA ŽELEZARNE JESENICE. Temeljna vsebinska zasnova in izhodišča uredniške politike glasila izhajajo iz ustavnih določil, stališč in sklepov ter drugih dokumentov Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnih ljudi in Zveze sindikatov, določil zakona o javnem obveščanju, pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji SLOVENSKE ŽELEZARNE – ŽELEZARNA JESENICE ter kodeksa novinarjev Jugosla-

S svojo vsebinsko zasnovo je Železar vključen v celovit sistem samoupravnega informiranja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovne skupnosti Skupnih služb (v nadaljevanju TOZD in DSSS) delovne organizacije Železarna Jesenice (v nadaljevanju Železarna). Poleg ostalih sredstev informiranja mora zagotavljati obveščeno vseh delavcev TOZD in DSSS ter jim s tem omogočiti odločanje o družbenih zadevah, o pogojih življenja in dela, jih spodbujati za samoupravno aktivnost pri urejanju skupnih zadev in uresničevanju sprejetih sklepov in stališč, obveščati o delu delegatov in delegacij ter jim s tem omogočiti da zavzemajo stališča o vseh pomembnih vprašanjih za položaj delavca. S svojo vsebinsko zasnovo mora omogočiti uresničevanje interesa delovnih ljudi za čim boljše pogoje dela, za ustvarjanje čim večjega dohodka in za čim bolj pravično in ugodno razdelitev dohodka.

Celotna vsebinska zasnova glasila izhaja iz položaja združenega dela in njegovih nosilcev, njihovih socialnih, ekonomskih, političnih, zdravstvenih, kulturnih in drugih interesov in potreb, pravic, svoboščin in dolžnosti. V ta okvir sodi tudi spremljanje in analiziranje tega, kako delovni ljudje uresničujejo svoj samoupravni položaj in iz njega izvirajoče pravice, svoboščine in dolžnosti v TOZD in DSSS, v samoupravnih in drugih skupnostih, v občini in drugih družbenopolitičnih skupnostih. Pri tem temeljna vsebinska zasnova glasila izhaja iz dejstva, da so delovni ljudje, kot aktivni in ustvarjalni pobudniki vseh družbenih procesov, glavni vir informacij in glavni cilj informacij.

V vseh informacijah glasila mora biti zagotovljen primarni, prevladujoč interes delovnih ljudi. Delavci TOZD in DSSS morajo biti resnično, vsestransko, pravočasno in popolno obveščeni predvsem o naslednjih vprašanjih:

- pridobivanje dohodka in njegovi razdelitvi (na vseh nivojih od TOZD, DSSS, Železarn do sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarn ter perspektive glede dohodka in njegove delitve,
- pogojev dela in njihovega razvoja v prihodnosti,
- proizvodnji in realizaciji kot temeljnima pogojema za pridobivanje dohodka ter razvojne možnosti na tem področju,
- planih in programih dela in razvoja,
- o delu samoupravnih organov, individualnih poslovnih organov in služb, ki delujejo v okviru DSSS,
- o kadrovske socialnih vprašanjih, ki so pomembna za delavčovo samoupravno odločanje,
- o dejavnosti družbenopolitičnih organizacij v TOZD, DSSS, Železarni in Slovenskih železarnah, njihovih stališčih, ocenah in pobudah,
- o vprašanjih s področja dela samoupravnih interesov in drugih skupnosti, občine, krajevne skupnosti in drugih družbenopolitičnih skupnosti, ki so pomembna za delavčovo samoupravno odločanje,
- o aktualnih političnih, gospodarskih, kulturnih, telesno-kulturnih in drugih dogajanjih v občini in širši skupnosti,
- o izkušnjah, delu in življenju v sorodnih delovnih organizacijah, predvsem pa delovnih organizacijah v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarn,
- o pobudah, interesih, stališčih in mnenjih delavcev.

Poleg tega so v vsebinski zasnovi glasila zajete poljudno znanstvene informacije, poljudna ekonomska družbeno vprašanja, vprašanja s področja splošnega ljudskega odpora, revolucionarnih tradicij NOB, literarni prispevki in zabavno gradivo.

Osnovno vodilo uredniške politike je zasnovano na družbenem sistemu informiranja, ki izhaja iz razrednega interesa, v katerem je izhodišče delovni človek, dele in ustvarjalnost.

Skupaj je znašal uvoz v letu 1974 677 milijonov dinarjev in to osnovnih surovin, rezervnih delov in opreme.

Zaključenih poslov smo imeli 685 v vrednosti 678 milijonov dinarjev in bo uvoz v glavnem izvršen v letu 1975. Po številu zaključkov je na prvem mestu ZRN, in sicer 250, po vrednosti pa ZDA, predvsem na račun opreme za novo hladno valjarno (423 milijonov dinarjev). Najmočnejši je še vedno uvoz po režimu RK (blagovni kontingent), po katerem smo uvozili 81 % vrednosti vsega uvoza. Napovedane liberalizacije ni bilo, tako da odpade na LB, to je prost uvoz le 12 % uvoza. Retencijske kvote smo imeli dovolj na razpolago, prav tako devizne amortizacije, primanjkovalo pa nam je režima GDK.

V pogledu osnovnih surovin je bilo stanje v lanskem letu naslednje:

V poletnih mesecih je bila problematična zaloga koksa, ker je bil deficitaren. Največji inozemski dobavitelj je bila Poljska. Domači dobavitelj Lukavac je bil soliden, Zenica pa svojih obvez ni izpolnila. Pri koksu se je pojavil še poseben problem, in sicer prevoz v štiriosnih vagonih, ker nam dveosnih primanjkuje, to pa otežkoča razkladanje na rudnem dvoru. Za leto 1975 pa ne moremo

(Nadaljevanje na 6. str.)

Gradbišče nove hladne valjarne 4. marca

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
Ponedeljek — 10. 3.	ZUPAN MIRKO	SLIVNIK ALOJZ
Torek — 11. 3.	DOLINAR SAŠO	BURJA ANTON, ml.
Sreda — 12. 3.	BURJA ANTON, st.	BAK DUŠAN
Četrtek — 13. 3.	ZIDAR JOŽE	KAVČIČ IVAN
Petek — 14. 3.	TUMA SLAVKO	SITAR ANTON
Sobota — 15. 3.	ZUPANČIČ MARTA	MLAKAR FLORIJAN
Nedelja — 16. 3.	LEBAR ALOJZ	BEGEŠ STANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. marca bodo delale naslednje ambulante.

Dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta

Popoldan: I. in II. ambulanta

V soboto, 15. marca, samo dopoldan I. ambulanta.

V zobni ambulanti:

Dopoldan: I. zobna ambulanta

Popoldan: II. zobna ambulanta

V soboto, 15. marca, samo dopoldan I. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan ob 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan ob 6.30 do 13. ure.

AVTORJEM TEHNIČNIH INOVACIJ

Vse aktivne ustvarjalce na področju tehničnih inovacij opozarjam na razpis raziskovalne skupnosti Slovenije, ki ga zaradi aktualnosti v celoti objavljamo.

»Z namenom, da spodbudi izumiteljsko in drugo ustvarjalno dejavnost v Sloveniji ter da omogoči raziskovalnim organizacijam in posameznim inovatorjem aktivnejšo vlogo pri pospeševanju tehnološkega napredka v gospodarstvu, razpisuje upravni odbor sklada Borisa Kidriča financiranje izumitelstva in priprave tehničnih izboljšav.

1. Iz sredstev sklada določenih posebej za ta namen se bodo financirala:

- testiranje in demonstracije izumov in drugih tehničnih inovacij do trenutka njihove ekonomske potrditve;
- priprave izumiteljskih ponudbenih elaboratov s tehnološkimi in ekonomskimi podatki;
- patente prijave v tujini in vzdrževalnine patentov v drugih državah za izume, financiranje po tem razpisu.

2. Za financiranje po tem razpisu se lahko prijavijo:

- avtor izuma,
- organizacija, v kateri je avtor zaposlen,
- organizacija, na katero je avtor prenesel svoja pooblastila za prenos inovacije v prakso.

3. Predlagatelj mora k svoji prijavi priložiti naslednjo dokumentacijo:

- opis stanja tehnike na konkretnem področju, problem, ki ga inovacija rešuje, tehnološki opis predlagane rešitve, okvirni prikaz možnih ekonomskih rezultatov in navedbo potencialnih uporabnikov z območja SR Slovenije;
- kraj in program izvedbe poizkusov;
- specifičen predračun stroškov;
- morebitni sklep sofinanciranja glede udeležbe pri stroških;
- izjavo organizacije, ki bo avtorju omogočila izvedbo poizkusov (če tako predvideva program);
- kopijo patentne prijave zadevnega izuma pri zveznem zavodu za patente z obvezno navedbo avtorja (razen če prosilec dokaže, da predmet po zakonu ni sposoben patentne prijave ali da patentiranje ne bi bilo smotno);
- če vlaga predlog organizacija, mora priložiti še ustrezno dokazilo o reguliranju odnosov z avtorjem izuma.

4. O reševanju prispelih predlogov bo sklepal za financiranje pristojni organ raziskovalne skupnosti Slovenije na predlog posebne strokovne komisije, ki bo pregledala prispеле zahteve.

5. Rok za vlaganje predlogov po gornjem razpisu je 15. marec 1975.

Vloge naj se pošljejo na naslov: RAZISKOVALNA SKUPNOST SLOVENIJE, sklad Borisa Kidriča, Ljubljana, Jadranska 21/I z oznako: Financiranje izumitelstva.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Valjarne

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 25. februarja sklical sejo odbora za gospodarstvo. V obravnavo je predlagal poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1974, doseženo proizvodnjo v januarju s posebnim poudarkom na asortiment in izplen, izpolnjevanje protiinflacijskega programa in operativni program za marec 1975.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili vsi realizirani. Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba je odboru posredoval proizvodno in kadrovsko problematiko, pregled odsotnosti in poškodb pri delu v obratih TOZD Valjarne v letu 1974.

Valjarna bluming je od planirane skupne proizvodnje 423.700 ton, dosegla 427.655 ton ali 100,9 odstotka v odnosu na plan. Pri blagovni proizvodnji je od planiranih 14.400 ton, dosegla 14.737 ton ali 2,3 odstotka zastojev na obratovalni čas, kar je za 3,8 odstotka manj kot v letu 1973. Tako znižanje zastojev je tudi omogočilo, da so planirano proizvodnjo lahko celo nekoliko presegle.

Valjarna štel je od planirane skupne proizvodnje 123.000 ton, dosegla 116.797 ton ali 95,0 odstotka plana. V blagovni proizvodnji je od planiranih 74.600 ton, dosegla 69.911 ton ali 93,7 odstotka plana. Zaradi težav valjarne bluming v prvih osmih mesecih so v tem obdobju proizvedli manj tudi v valjarni štel. V zadnjih štirih mesecih, ko je valjarna bluming odlično delala, pa je zmanjkalo časa, da bi ves manjko do planiranih količin lahko nadoknadili.

V valjarni 2400 je bilo od planirane skupne in blagovne proizvodnje 98.000 ton, dosežene 92.876 ton ali 94,8 odstotka v odnosu na plan. Vzroka, da v letu 1974 niso dosegli planirane proizvodnje, sta bila dva. Zaradi slabše proizvodnje valjarne bluming v razdobju januar–avgust, so bile občasne težave zaradi pomanjkanja vložka za optimalno obratovanje. Poleg tega so preko vsega leta čutili vpliv mikrolegiranih jekel (Nioval, Nionical) na proizvodnjo, ker imajo z ozirom na predpisano tehnologijo počasnejši potek valjanja na progi. To dejstvo so ugotovili šele letos, ko so pričeli valjati večje količine teh materialov. Delno so skušali to omiliti z občasnim obratovanjem proge na dopoldanski izmeni ob prostih sobotah.

V valjarni žice je od skupne planirane proizvodnje 112.230 ton, doseženi pa 113.540 ton ali 101,2 odstotka. V blagovni proizvodnji pa je od planiranih 73.150 ton, doseženi 73.302 tone ali 103,1 odstotka. V valjarni so uspeli znižati zastoje na obratovalni čas z 38,1 odstotka v letu 1974 na 36,3 odstotka v letu 1974. Znižanje zastojev je seveda neposredno povezano s proizvodnimi rezultati.

Valjarna profilov je od planirane skupne proizvodnje 32.260 ton, dosegla 33.821 ton in je za 4,8 odstotka preseгла plan. Pri blagovni proizvodnji pa je od planiranih 3.800 ton, dosegla 3.057 ton ali 80,4 odstotka plana. Ta obrat je planirano skupno proizvodnjo prekoračil, dočim je bila gotova proizvodnja planirana previsoko, saj so skoraj izključno izdelovali vložek za jeklovke.

V nadaljevanju je Martin Lah, računovodja valjarn, odboru pojasnil izračun uspeha TOZD Valjarne, analizo zvišanja oziroma znižanja, stroške po stroškovnih mestih, investicijsko vzdrževanje amortizacijske zamenjave, osnovna in obratna sredstva, bilanco sredstev in virov ter celotni dohodek in njegovo delitev za železarno Jesenice v letu 1974.

Direktor Karba je v nadaljevanju poročal o proizvodnji in izplenu za mesec januar 1975 v obratih TOZD Valjarne.

Skupna proizvodnja je bila dosežena s 108,7 odstotka, blagovna pa s 108,4 odstotka. Obrati TOZD Valjarne so pričeli v proizvodnem smislu leta 1975 dobro in so planirane količine pri skupni in gotovi proizvodnji prekoračili.

V valjarni bluming je zaradi izvedbe remonta na globinski peči št. 2 obratoval od 24. 1. do 2. 2. potisna peč in so prek nje prevajali 4.175 slabov v toplo valjane trakove. Zaradi nizkih zastojev z 20,9 odstotka na obratovalni čas in dobrega dela, je planirana skupna in gotova proizvodnja močno presežena.

Vzporedno z dobrim delom valjarne bluming, je tudi valjarna štel presegla programirano skupno in gotovo proizvodnjo. Težave so bile zaradi pomanjkanja naročil za prodajo toplo valjanih travkov.

Valjarna 2400 je v januarju obratovala dobro in je planirano proizvodnjo preseгла. Obratovalni zastoji na progi so za 22,1 odstotka še vedno nekoliko previsoki.

Valjarna žice je imela v januarju 31 odstotkov skupnih zastojev na obratovalni čas. Zaradi nizkih zastojev je delala dobro in planirano skupno ter gotovo proizvodnjo presegla. Valjarna profilov je v januarju obratovala zelo dobro in je planirano skupno proizvodnjo močno presegla.

Pri izplenu je rezultat v valjarni bluming v primerjavi z decembrom boljši, vendar je še vedno za 1,2 odstotka pod planiranim. Vsi ostali obrati so planirani izplen dosegli, oziroma presegli.

O izpolnjevanju protiinflacijskega programa je za mesec januar 1975 v obratih TOZD Valjarne poročal direktor Karba.

Vsi obrati so pri izpolnjevanju programa na postavljenih obvezah, le pri izplenu kažejo podatki, da so v valjarni bluming 1,2 odstotka pod planiranim. V valjarni 2400 imajo 100 ton pločevine na zalogo več, kot je obveza.

Vodja priprave dela Janez Rozman je predlagal operativni program za mesec marec 1975. Skupne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 73.290 ton, programirane

pa 72.200 ton ali 1,5 odstotka manj. Blagovne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 20.750 ton, programirane pa 19.950 ton.

Ob sklepu seje so sprejeli naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Pri pregledu poslovnega poročila TOZD Valjarne za leto 1974 so ugotovili, da je bil dosežen rezultat v obratih TOZD Valjarne dosti ugoden in da so kljub težavam, ki so bile predvsem v prvih osmih mesecih, uspešno zaključila poslovno leto 1974.

2. Ugotovili so, da so obrati TOZD Valjarne pričeli v proizvodnem smislu leto 1975 dobro in so planirane količine pri skupni in blagovni proizvodnji po družbenem planu za mesec januar presegli. Še vedno pa je treba vse sile usmeriti za izboljšanje izplena.

3. Ugotovili so, da je protiinflacijski program za mesec januar 1975 v vseh obratih TOZD Valjarne v odnosu na postavljene obveze izpolnjen, le v valjarni bluming je izplen za 1,2 odstotka pod planiranim in v valjarni 2400 je za 100 ton presežena količina pločevine na zalogo.

4. Potrdili so operativni program za mesec marec 1975.

5. Potrdili so združevanje sredstev investicijskega vzdrževanja:

	milijonov din
– Popravilo samskega doma	5,00
– Popravilo počitn. domov	0,88
– Popr. ostalih sam. domov	0,87
– Popravilo OTK stavbe	0,20
– Popravilo muzeja	0,65
– Pričetek popravila hale težke proge	0,735
Skupno	8,335
	HZ

TOZD Hladna predelava

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

16. seja delavskega sveta v TOZD Hladna predelava je bila dne 25. februarja. Predsednik Ivan Sušnik je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poslovno poročilo za leto 1974, potrditev pravilnika Novator leta, sprememba normativ, sprejem dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih, sprejem pravilnika o varovanju poslovne tajnosti, sprejem dopolnitve pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne, sprejem samoupravnega sporazuma s samoupravno interesno skupnostjo za železniški in luški promet o prenosu sredstev za modernizacijo železnic na sredstva za delno kritje izgub, sprejem samoupravnega sporazuma o financiranju področne skupnosti za Gorenjsko, sprejem samoupravnega sporazuma o ustanovitvi področnih raziskovalnih skupnosti, povišanje prispevne stopnje za stanovanjsko izgradnjo, regresiranje malic in delitev sredstev AZ in IV za leto 1975.

Delavski svet je pri pregledu izvrševanja sklepov prejšnje seje ugotovil, da so bili vsi izvršeni. Pri obravnavi poslovnega poročila za leto 1974 so ugotovili, da je bilo poslovanje, kljub nekaterim težavam uspešno. Bilanco uspeha in bilanco stanja za leto 1974 so potrdili brez pripomb.

Ker je pravilnik Novator leta delavski svet že obravnaval in dal nanj nekatere pripombe na eni izmed prejšnjih sej, so člani delavskega sveta smatrali, da ponovna razprava ni potrebna. Spriču reorganizacije, ki bo izvedena predvidoma tekom letošnjega leta, je delavski svet potrdil pravilnik tak, kot je bil prvotno predložen. Za podpisnika samoupravnega sporazuma so imenovali Leona Mesariča iz Železarne.

Sektor za ekonomiko in organizacijo dela je delavskemu svetu posredoval predlog sprememb normativ za obrat želežarno in profilarno. Ugotovili so, da so predlagane spremembe v želežarni potrebne zaradi že utečenega rednega dela pri okovanju paketov. V profilarni pa je potrebno izvesti nekatere spremembe normativ zaradi spremenjenih pogojev dela, boljše organizacije dela in zaradi novih delovnih naprav. Predlagane spremembe so v celoti potrdili.

V nadaljevanju so pregledali analizo razprav in pripomb samoupravnih delovnih skupin na posamezne samoupravne akte, ter sprejeli naslednje sklepe:

– Potrdijo se dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih;

– Potrdijo se dopolnitve pravilnika o varovanju poslovne tajnosti;

– Sprejme se soglasje k dopolnitvam pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne;

– Sprejme se soglasje k samoupravnemu sporazumu o prenosu sredstev vplačanih za modernizacijo železnic za kritje izgube železniškega gospodarstva. Delegati skupščine samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet pa naj dane pripombe posreduje na seji skupščine.

Za podpisnika samoupravnega sporazuma SIS za železniški in luški

promet je delavski svet imenoval Ivana Sušnika iz žičarne.

– Potrdili so samoupravni sporazum o financiranju vodne skupnosti in način financiranja, s pripombo, da naj delegati te skupnosti zahtevajo pojasnilo, za katere objekte je predvideno investiranje zbrance denarja na Jesenicah.

– Potrdi se pristop k ustanavljanju samoupravne raziskovalne skupnosti na območju občine Jesenice.

Kljub nekaterim pripombam, je delavski svet dal soglasje za povišanje prispevne stopnje iz 8 na 9 odstotkov za stanovanjsko izgradnjo. Pripombe so se v glavnem nanašale na premajhno število zgrajenih stanovanj v preteklem letu. Zato je delavski svet dal soglasje za povišanje prispevne stopnje s pripombo, da ob pristojnih službah zahteva v III. kvartalu poročilo o koriščenju teh sredstev.

S predlogom sindikalne organizacije o povečanju regresiranja malic za leto 1975 in s povečano vrednostjo denarnih bonov iz 3 na 5 din, je delavski svet soglašal.

Direktor TOZD je delavskemu svetu posredoval predlog delitev sredstev AZ in IV za leto 1975 in predlog združevanja sredstev za naše in tuje predloge. Glede na to, da je bil pri razdelitvi teh sredstev upoštevan tudi program ukrepov iz varstva pri delu, so bili člani delavskega sveta mnenja, da je predlog koriščenja teh sredstev sprejemljiv in so ga v celoti potrdili.

Predsednik sindikalne organizacije TOZD Hladna predelava je predlagal za delegata v zbor podpisnic samoupravnega sporazuma črne in barvne metalurgije Franca Podlipnika iz hladne valjarne.

Pritožbe sodelavcev iz elektrodnege obrata, na sklep komisije za kategorizacijo, delavski svet ni obravnaval, ker kot samoupravni organ ni pristojen reševati pritožb na sklepe strokovnih komisij kot je v tem primeru komisija za kategorizacijo.

Delavski svet je ob sklepu potrdil še predlog o ustanovitvi treh samoupravnih delovnih skupin v novem obratu vratnih podbojev.

J. S.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

20. IN 21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 18. februarja, je predsednik Mirko Svetina sklical 20. sejo odbora za gospodarstvo z naslednjim dnevnim redom: poslovno poročilo o delu ŽJ in TOZD VET za leto 1974; poslovni rezultati ŽJ in proizvodni rezultati TOZD VET v januarju 1975; poročilo direktorja sektorja novogradenj o prekoračitvah sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav za leto 1974; vloga TKR za združevanje sredstev za opremo in razvoj oddelka tehnične kontrole, obravnava in potrditev proizvodnje strojnih delavnic za leto 1975 po mesecih; obravnava in potrditev letnega plana tehničnih plinov za leto 1975 po mesecih; izgradnjo rezervoarja za tekoči kisik (100 kub. metrov); poročilo o delu dežurnih vzdrževanja za leto 1974 in stanovanjski prispevek in skupna poraba za leto 1975.

Direktor TOZD Miroslav Noč se je opravičil, ker še ni izdelano poslovno poročilo zaradi neugotovitve dohodka. Člani odbora so soglašali, da na prihodnji seji pregledajo poslovno poročilo.

Odbor je bil seznanjen tudi z realizacijo plana in operativnega plana ter realizacijo prodaje v januarju. Rezultati so spodbudni in zavezujejo kolektiv še za naprej. Razveseljivo je 8 % povečanje povprečne prodajne cene. Sorazmerni realizaciji so tudi osebni dohodki v TOZD VET in so nad povprečjem ŽJ, vendar so v okviru plana.

Šef vzdrževanja je podal poročilo in komentar k zastojem in o delu vzdrževanja. Člani odbora so bili že v pismenem gradivu seznanjeni s tabelarnim prikazom zastojev. V celoti je opazna tendenca zmanjšanja zastojev, saj je indeks na plan 63,17 %. Kaže se poslabšanje v talnicah in izboljšanje v valjarnah. Največje okvare so bile:

– okvara sinter stroja v aglomeraciji,

– Lectromelt el. peč – okvara el. glave 12 ur in 10 ur,

– obraba manipulatorjev plošč valjarne bluming,

– enomesečni zastoj zaradi zloma ohišja gredbenjakov Müller 180.

Planiranih je bilo 12 izvedenih pa 17 remontov. Dvakrat sta bila prekoračena termina. Kažejo se dobri rezultati glede porabe valjev. V SD je konstrukcija delavnice pod planom zaradi nezasedenosti normativa (–70 %).

Energetski obrati so tovarno nemoteno preskrbovali. Stanje z električno energijo pa je na skrajni meji in je pričakovati krizo. Količinska poraba energetskih medijev, se je glede na večjo proizvodnjo povečala.

Na transportu so bile količine tovorov v normalnih količinah. Stojnina pa je nenormalno velika zaradi zmrznjenih materialov. Obratovalna pripravljenost naprav je zadovoljiva. Resnejša okvara je na lokomotivi 600 KM. Manjka pa 27 delavcev do plana in odbor ne more razumeti, zakaj se po tolikih sklepih in priporočilih odbora ni še nič resnejšega ukrenilo s strani kadrovskega sektorja. Odbor je ponovno priporočil, naj se na tečaje vzame več kandidatov.

Glede na to je odbor pregledal celotno kadrovsko problematiko in našel edino perspektivo v priporočilu za priučevanje razpoložljivih mladincev.

V nadaljevanju se je odbor, po predhodni obrazložitvi direktorja, pregledal prekoračitve in jih potrdil, saj so bile pregledane tudi s strani delavske kontrole.

Na predlog TKR je bil odbor seznanjen s perspektivnimi načrti razvoja TKR in realnostjo združevanja sredstev v ta namen. Glede na razvoj nove proizvodnje, podpiramo nadaljnji razvoj TKR skladno z razvojem Železarne.

V nadaljevanju so obravnavali plan proizvodnje v SD za leto 1975 po mesecih. Člani odbora so se s

predlogom strinjali, ker so to tudi količinski pokazatelji za bodoče spremljanje storilnosti. Nadalje je bil potrjen predlog PIV za prodajo tehničnih plinov v letu 1975 po mesecih. Člani so predlagali mesečno spremljanje realizacije.

V 7. točki dnevnega reda je Dušan Sikošek obrazložil dobavne variante in tehnično ter tehnološko koristnost dobave rezervoarja za tekoči kisik. Dovolj zgovoren je že podatek, da bo s tem v času remonta kisikarne Sava, proizvedeno 3000 ton jekla več. Člani odbora so se s predloženim načinom realizacije projekta potom sodelovanja z INVENTOM strinjali.

Pri komentiranju poročila o delu dežurnih za vzdrževanje v letu 1973 in 1974 so ugotovili, da so dežurni opravičili svoje delo, kar kaže tudi analiza zastojev in kvaliteta koordinacije izrednih intervencij. Zanimivo je, da dežurni za vzdrževanje mesečno rešujejo 20 do 25 tehnoloških zadev proizvodnih delavcev. Člani odbora so bili informirani s predvideno javno razpravo o povečanju vrednosti bonov za malico in povečano stopnjo stanovanjskega prispevka od 8 na 9 % in razlogi za te ukrepe.

Na koncu je direktor informiral prisotne o predvideni bodoči samoupravni strukturi petih TOZD na področju VET.

Član odbora pa je opozoril na problematiko stanja prehoda med elektrodnim in starih jeklovlekom.

V ponedeljek, 24. februarja, pa je bila sklicana 21. seja s sledečim dnevnim redom: poslovno poročilo o delu ŽJ in TOZD VET v letu 1974 in program AZ za leto 1975.

Pri pregledu poslovnega poročila za leto 1974, tako strokovnega kot tekstualnega dela in po podanih obrazložitvah direktorja in računovodja, so v glavnem ugotovili ugodne rezultate, saj na povečanje stroškov TOZD VET ni imel bistvenega vpliva. Odbor zato izreka priznanje celotnemu kolektivu TOZD VET za zadovoljivo prizadevanje v letu 1974.

V drugem delu so člani odbora najprej pregledali predloge IV in AZ ter postopek selekcioniranja in prioritete ter se z načinom strinjali. Po posameznih pozicijah je bil pregledan končni predlog prioritete liste finančnih sredstev AZ za 1975, s čimer so sredstva AZ za to leto izčrpana. Sklenili so, da je treba angažirati sredstva v pol leta, če ne se porabijo v druge namene.

F. J., ml.

Železarski globus

ROMUNIJA

Romunski železarski projekt imenovan Ozelino, predvideva gradnjo hladne valjarne za letno proizvodno zmogljivostjo 30.000 ton nerjavne pločevine in valjarno s proizvodnjo 120.000 ton legiranega palčastega jekla. Investicijski stroški za celoten projekt znašajo 185 milj. dolarjev.

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s I. strani)

četrtega morajo biti vodilo pri izpolnjevanju planskih obveznosti tudi v letu 1975. Nadaljevati moramo s protiinflacijskimi programi, vključno z obvezami o varčevanju, kar je sestavni del stabilizacijskih prizadevanj v letu 1975.

7. Zaradi tako uspešnega poslovanja v minulem letu so izrekli zaupanje individualnemu poslovnemu organu.

V nadaljevanju seje so vzeli na znanje sporočilo, da so delavski sveti TOZD sprejeli sklep o združevanju sredstev amortizacije in potrdili program porabe. Po predhodni razpravi na sejah odborov in delavskih svetov TOZD so sprejeli pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole v Želežarni. Za direktorja sektorja nabave so imenovali na predlog razpisne komisije Janka Bidovca, dipl. inž. Sprejeli so temeljne zasnove vsebine tednika ŽELEZAR in sklenili, da se te posredujejo sekretariatu za informacije SRS.

Nato pa so sprejeli vrsto ugotovitev:

venih sklepov o zadevah, ki so jih obravnavali in sprejemali delavci TOZD in delavski sveti TOZD. S temi sklepi so ugotovili, da so sprejeti:

– dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih,

– dopolnitve pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne,

– pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v Želežarni,

– samoupravni sporazum o prenosu sredstev vplačanih za modernizacijo železnic na sredstva za delno kritje izgub,

– samoupravni sporazum o financiranju področne vodne skupnosti za Gorenjsko,

– samoupravni sporazum o ustanovitvi področnih raziskovalnih skupnosti,

– samoupravni sporazum o sprejemu sindikalne liste in

– samoupravni sporazum o prometu z železnimi odpadki.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PRIJAVLJENIH ŽE PETDESET MLADIH ZA BRIGADO

Pred nedavnim ustanovljena komisija za mladinske delovne akcije

KRATKE VESTI

Na ponedeljkovi seji so člani občinske konference ZSMS Jesenice razpravljali o predlogu pravil občinske konference SZDL Jesenice in o predlogu proračuna občinske konference za leto 1975. V razpravi o predlogu pravil SZDL so člani predstava dali več pripomb, ki jih bodo posredovali ustreznim organom pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva naše občine. Prav tako je bilo izrečenih več pripomb na proračun konference, in sicer so bili mnenja, da je za praznovanje meseca mladosti namenjenih premalo sredstev.

Konec marca bo Jesenice obiskalo trideset mladih iz mesta Valjevo, s katerim bomo ob letošnjem občinskem prazniku sklenili pobratimstvo. V našem mestu si bodo ogledali Železarno, sledil bo razgovor z vodstvom občinske konference ZSMS, poleg tega pa se bo zvrstilo še več športnih in družabnih srečanj med mladimi z Jesenic in Valjeva.

Na nedavni skupni seji predstavnikov tovarniške konference ZSMS Železarne in predstavnikov mladih iz Verige Lesce je tekla beseda predvsem o tesnejšem sodelovanju na športnem, kakor tudi na ostalih področjih, kjer se udeležujejo mladi iz obeh delovnih kolektivov.

V soboto, 1. marca, so mladi v krajevni skupnosti Žirovnica ustanovili svojo osnovno organizacijo ZSMS. Na ustanovni seji se je zbralo okoli štirideset mladincev. Sprejeli so osnovne smernice programa delovanja za prihodnje obdobje ter izvolili vodstvo. J. R.

MLADI V RATEČAH BODO OBISKALI IN OBDARILI PARTIZANSKE MATERE

Člani osnovne organizacije ZSMS v krajevni skupnosti Rateče — Planica so se odločili, da bodo za 8. marec — dan žena, obiskali in obdarili starejše občanke, predvsem partizanske matere, ki živijo v tem kraju. Ob nakupu skromnih daril bodo zaprosili za finančno pomoč krajevno skupnost Rateče — Planica, društvo prijateljev mladine v tem kraju, nekaj denarja pa bodo prispevali tudi sami. Akcija mladih Ratečanov ob dnevu žena je vredna posnemanja! J. R.

KAM PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI?

Poklicna kovinarska, metalurška in elektro šola deluje v sestavi železarskega izobraževalnega centra Jesenice, katerega ustanovitelj je železarna Jesenice, ki šola tudi sofinancira.

V poklicni šoli vzgajajo in izobražujejo mladino za različne poklice, kot so: ključavničar, ključavničar — orodjar, ključavničar — varilec, vodovodni inštalater, klepar, strugar, električar, valjavec, kovač, livar in talilec. Šolanje traja tri leta. Po končanem šolanju opravljajo učenci izpit iz praktičnega in teoretičnega pouka oziroma dela. Po uspešno opravljenih izpitih dobijo spričevalo za kvalificiranega delavca. Zaposlitev jim je zagotovljena v železarni Jesenice.

Modernizacija železarske industrije zahteva strokovni kader z določenim teoretičnim in praktičnim znanjem. Takšen kader daje poklicna šola. Teoretični pouk je trikrat tedensko v šolskih učilnicah. Pouk je sodoben, ker šola razpolaga s sodobnimi učili, raznimi učnimi pripomočki, kabineti itd. Teoretično znanje pa učenci dopolnjujejo s praktičnim delom v učnih delavnicah in v obratih Železarne. Praktični pouk poteka v učnih delavnicah trikrat tedensko po šest ur dnevno. Praktični pouk je vsestranski, za učence zelo zanimiv, zato ni naporen. Učenci, ki hitro osvojijo ročne spretnosti pri obdelavi, delajo tudi bolj zahtevne izdelke, kar je še bolj privlačno.

Železarski izobraževalni center ima tudi svoj dom učencev v katerem imajo učenci oddaljenejših krajev možnost stanovati po izredno ugodnih pogojih, ki jih nudi železarna Jesenice.

PRI ODLOČANJU ZA VAŠ BODOČI POKLIC, NAJ VAM BO TUDI TA KRATKA INFORMACIJA SPODBUDA ZA VAŠO ODLOČITEV.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

51

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

V Leningradu je Vojaški svet dne 20. septembra 1941 sklenil, da delavci prejema dnevno 250 g kruha, otroci in onemogli 125 g, vojaki prve boje 300 g kruha in 100 g prepečenca, ostali vojaki pa 150 g kruha in 75 g prepečenca. Toda kljub tem ukrepom je v Leningradu od lakote umrlo približno 630.000 ljudi.

KAKŠNE RAZMERE PA SO TRENUTNO V NAŠI DRŽAVI?

V naši državi imamo trenutno pravzaprav samo armadni sistem prehrane, ki je navpično in vodoravno povezan ter izpolnjuje svojo vlogo v času vojne. Ta sistem so praktično potrdile izkušnje ob elementarnih nesrečah (potresa v Skopju in Banja Luki). Trgovina je izrazito lokalnega značaja, z izjemo nekaj večjih trgovinskih hiš v državi.

Tudi družbena prehrana, gostinstvo in turizem so zaenkrat organizirani tako, da ne zmorejo storitev izven svojih stalnih objektov. V miru ni posebno vprašanje glede preskrbe oboroženih sil z živili. V vojni pa se številčno stanje oboroženih sil nenadoma poveča, kar vpliva na povečano porabo. Povečano število in stalni premiki v vojni zahtevajo določene vojne rezerve hrane na strateških in operativnih smereh za popolno in pravočasno preskrbo.

Vse dosedanje naše in tuje vojne izkušnje, predvsem v drugi svetovni vojni kažejo določene posebnosti. Čimbolj se vojna zavleče, tembolj se zmanjša obseg in asortiman kmetijske proizvodnje.

OBDELOVALNO ZEMLJIŠČE NI ENAKOMERNO RAZPOREJENO NA OBMOČJU SFRJ.

V vsej državi skupaj imamo 14.707.000 hektarjev obdelovalnih površin. Od tega odpade na njive 7.539.000 ha, na sadovnjake 492.000 ha, na vinograde 256.000 ha ter na travnike in pašnike 6.402.000 ha. Žito in koruzo gojimo na površini 5.175.000 hektarjev, industrijske rastline na 438.000 ha, povrtine na 622.000 ha in krmila na 794.000 hektarjev.

Obdelovalna zemljišča, predvsem njive pa niso enakomerno razporejene na območju vse države, temveč leže večinoma na ravninskih območjih, severno in južno od SAVE in DONAVE oziroma v POMORAVJU in na KOSOVU. Na teh površinah gojijo predvsem koruzo, žita ter industrijske rastline.

Sadovnjaki in pašniki so osredotočeni večinoma na hribovskih in planinskih območjih. Vinogradi se raztezajo po celotnem območju SFRJ.

Vojna situacija, predvsem pa dolgotrajna obrambna vojna, znatno zmanjšuje možnosti za proizvodnjo glavnih življenjskih potrebščin.

Naša družba se opira, kar zadeva preskrbo prebivalstva in oboroženih sil v morebitni vojni, predvsem na lastne možnosti in razpoložljive rezerve. Vojne razmere bi onemogočale poln izkoristek obstoječega industrijskega potenciala. Priprava oziroma preusmeritev v vojne namene je mogoča na več načinov.

- industrijski
- polindustrijski
- obrtniški

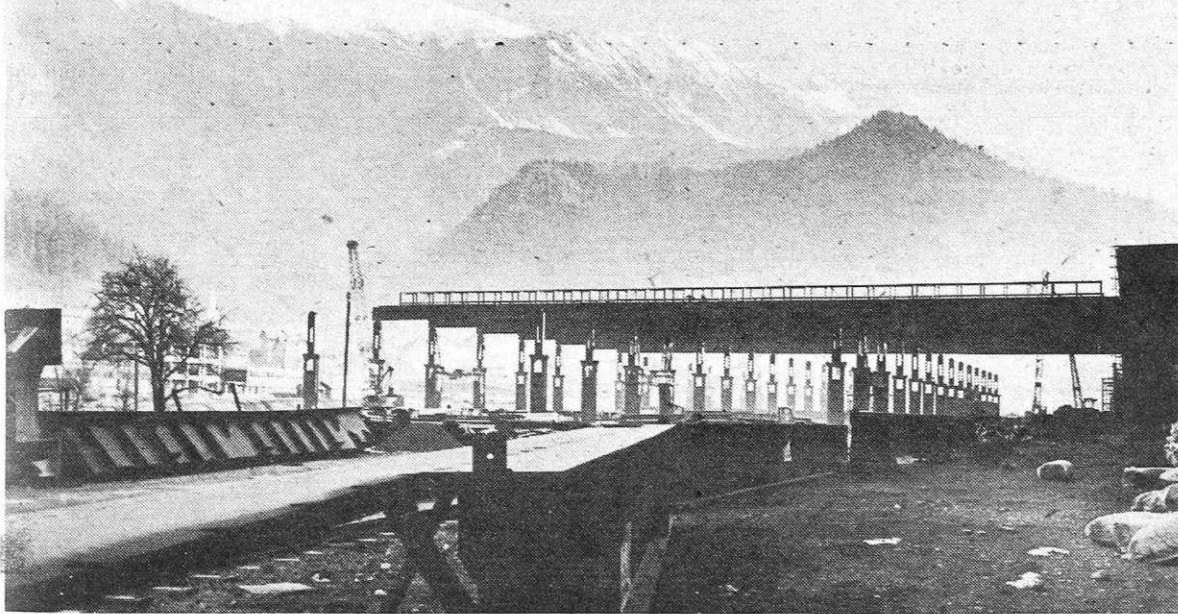
ali pa celo po načelu domače obrti.

Kmetijsko-industrijski kombinat bi bil v vojni celotna baza, kjer bi se začel proces pri kmetijski proizvodnji, končal pa z gotovo hrano. Posebne težave bi bile s proizvodnjo mesnih konzerv v pločevinkah iz bele ali elektrolitne pločevine. Saj to pločevino zaenkrat še v glavnem uvažamo.

KLAVNA ŽIVINA — NUJNA REZERVA.

Mesna industrija »Gavrilovič« iz Petrinje, je brez dvoma velikan, ne le v jugoslovanskih okvirih, temveč tudi v jugovzhodnem delu Evrope. To je za nas pomembno tako v mirnem kot vojnem času. Razumljivo, da bi bila taka zmogljivost neizogiben cilj za sovražnika. Proizvodni oddelki »Gavrilovič«, so že danes pripravljeno za takojšnjo razpršitev v primeru vojne. Da bi bila mogoča takojšnja proizvodnja izven tovarniških hal je potrebno v tem primeru naslednje:

- zadostna množina čiste pitne vode
- stalna dobava surovin (klavna živina)
- stalen dotok reprodukcijskega materiala in pogonske energije
- zadostna hladilna površina (hladilniki)
- improvizirana skladišča

Hala nove hladne valjarne v februarju

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

Govoril je približno uro dolgo o politični situaciji in naši stranki, kakor je to zapisano v zapisniku, ki ga je ohranil in hranil Janez Mlakar, ki je zapisnik tudi pisal na samem sestanku: »Sodrug Kaclerović je poročal k prvi točki. V kratkih besedah je nato sodrug (Ivan) Mulej spodbudil navzoče k vztrajnemu delu. V istem smislu sta govorila sodruga (France) Klopčič in (Tine) Vister. France Klopčič se tega sestanka spominja, da so Trišo Kacleroviča in njegova sprejeli (seveda brez pozdravnih govorov in drugih slovesnosti) na jeseniški postaji ob prihodu nekateri jeseniški sodrugi, med njimi se osebno spominja Franca Ravnika in Ivana Muleja, resnega, redkobesednega, tipičnega predstavnika starejšega pokolenja slovenskega proletariata, mirnega v nastopu, preudarnega, ki je bil po spominih Franceta Klopčiča takrat zelo aktiven komunist in delavski zaupnik. Pokojni Janez Mlakar pa se je mimo drugega spominjal, da jih je na jeseniškem sestanku tajnik CO NDPJ opozarjal tudi na različne »uskoke« iz komunističnih vrst, med njimi predvsem na tiste, ki so že skušali ribariti med jeseniškim delavstvom in komunisti, in katerim smo jim na Jesenicah povedali, kakor jim je bilo treba«.

Tako se je na sestanku razvil pogovor o razmerah na Jesenicah. Strokovna organizacija Neodvisne je bila najmočnejša, vseeno pa strokovno organiziranega delavstva med 2326 zaposlenimi delavci v tovarnah KID na Jesenicah, Javorniku in na Blejski Dobravi ni bilo niti polovico v vseh štirih strokovnih organizacijah (Neodvisna, SMRJ, JSZ in NSZ). Od organiziranih delavcev je bilo konec leta 1923 največ včlanjeno v strokovni organizaciji Neodvisne delavske stranke Jugoslavije, in sicer po podatkih Janeza Mlakarja več kakor petsto članov, v SMRJ pa je po razkolu ostalo samo 260 članov, to se pravi manj kakor v krščanski Jugoslaviji strokovni zvezi, ki je ostala po številu organiziranega članstva druga strokovna organizacija v tovarnah Kranjske industrijske družbe. Ob času obiska Triše Kacleroviča, ki je bil od II. konference KPJ na Dunaju (2. do 12. maja 1923) na Dunaju, tudi na čelu ilegalne Komunistične partije Jugoslavije, se je sindikalno (rabim izraz, ki ga uporabljamo po vojni) delo Neodvisne razširilo tudi na javnoršne valjarne in na dobavsko tovarno elektrod. Na Javorniku so vodili delo Tomaž Volf (ki je bil leta 1942 ustreljen kot talec), Franc Dolinar in Franc Sirc, na Blejski Dobravi pa Bucek, Vojvoda, Aleš, Lajoja. Delo podružnice je bilo vse prej kakor lahko. Naj v zvezi s tem navedem, kaj je o tem obdobju napisal leta 1936 jeseniški delavski kronist Franjo Federl v brošuri »Jesenice« (str. 34 in 35):

»Niti ena niti druga uprava (mišljeni sta obe marksistični strokovni organizaciji — op. M. Kl.) nista imeli dovolj vpliva, da bi mogli zastopati delavstvo pri podjetju (KID) ali pred oblastjo. Razkol (med marksističnimi organizacijama) je še bolj zaostila Jeramova (Jurij Jeram) napadalna taktika. Jeram ni zamudil nobene priložnosti (med delavstvom), da bi ne metal blata na neodvisne. Seveda pa so bili na delu tudi treznejši sodrugi, ki so delali na tem, da bi razkol likvidirali (dosegli enotnost, ki bi bila za uspešen boj za vsakdanje delavske zahteve potrebna).«

Enotnosti niso mogli doseči. Glavni delavski zaupnik Rol Vergelj je dal ostavko, njegovo funkcijo pa je prevzel Leopold Kovačič, pripravili pa so se v tem času že na nove volitve obratnih delavskih zaupnikov. To je sicer področje, ki ga bo morala jeseniška delavska zgodovina temeljito obdelati, saj je bil prav ta delavskozaupniški zbor mnogo večkrat nosilec akcije delavskega boja kakor strokovne organizacije. Jaz sam se doslej v odkrivanje teh strani jeseniške delavske zgodovine še nisem poglobljal, ugotovim pa lahko nekatere stvari iz materialov, ki so prišli v roke šele v minulem letu (obenem pa bralce obveščam, da je najpomembnejši del tega obdobja obdelal znan predvojni borec za delavske pravice tov. Vencelj Perko v svojem zapisu »Pravda jeseniških delavskih zaupnikov pri Kranjski industrijski družbi pred Mednarodnim uradom dela v Ženevi«, v zapisu, ki bo objavljen v 3. knjigi zbornika »Jeklo in ljudje«, ki bo izšel konec julija letos in na katerega iziz bralce ob tej priložnosti opozarjam.)

DELAJSKI ZAUPNIKI

so bili plod delavskega boja in del predvojne zakonodaje o zaščiti in varstvu delavstva, jeseniško delavstvo pa je imelo pri tem zelo veliko zaslugo, ker se je za uzakonjenje zakona o delavskih zaupnikih začelo tudi najbolj zagrizeno boriti in s svojim bojem to delavsko ustanovo tudi prvo in še pred izidom tožadnega zakona priborilo že oktobra 1921.

Zgodovinarje delavskega gibanja pri nas še čaka naloga, da raziščejo in nam osvetle začetke delavske zakonodaje v predvojni Jugoslaviji. Pregled o tem je že napisal France Kresal v Prispelkih za zgodovino delavskega gibanja (VIII—IX Ljubljana 1968/69, str. 105—190).

IZ POSLOVNEGA POROČILA ŽELEZARNE ZA LETO 1974

(Nadaljevanje s 3. str.)

prilagoditi v drugem polletju no-
nih vagonov v dveosni izvedbi.

Mazuta in butana smo imeli do-
volj predvsem po zaslugi relativno
toplih mesecev v zimski periodi,
vsled česar je bila splošna poraba
nižja. Konec leta smo napolnili novi
rezervoar s prostornino 1000 kub.
metrov s 540 tonami butana, kar je
enomešana zaloga. Tako ne bomo
več doživljali kritičnih situacij.

Starega železa je pričelo pri-
manjkovati proti koncu leta, pred-
vsem zaradi neizpolnjene obveze
Smedereva glede dobave surovega
železa. Zato smo porušili odnose v
vložku na račun starega železa in
prišlo je do splošnega pomanjkanja
železove substance. Glavni vir sta-
rega železa je še zmeraj z vzhoda,
medtem ko domači vir predstavlja le
25 % potrebnih količin. Ostružkov
smo dobili v Železarno 21.000 ton.

Po osnovni pogodbi smo prejeli
22.000 ton surovega železa premalo
zaradi izvoza iz Smedereva. Izvozna
cena je presegla ceno na domačem
tržišču, zato ga za domače tržišče ni
bilo. Zaradi takega odnosa Smede-
reva smo morali glavni remont plav-
ža prestaviti v leto 1975.

S surovinami za elektrodoni
obrat nismo bili v kritični situaciji
z izjemo rutila, katerega dobava je
kasnila zaradi kasnitve ladje iz
Avstralije.

Ne glede na vse težave v tržnem,
deviznem in likvidnostnem poslo-
vanju, je bila Železarna dobro pre-
skrbljena z osnovnimi surovinami in
repro-materialom. Zaradi izpadov
v dobavi nismo direktno ustavili
proizvodnje, ampak občasno spre-
njali proizvodni program.

PRODAJNI SEKTOR

Domače tržišče

V letu 1974 se je nadaljevala kon-
junktura na domačem in tujem trži-
šču za proizvode črne metalurgije, to
je proizvode 114 in 117 panoge. To je
pravzaprav nadaljevanje konjunkt-
ture iz druge polovice 1973. leta.
Vzroki za bistvene premike so bili
v spremenjenih gospodarskih pogo-
jih, ki so imeli namen, da stabilizir-
ajo naše gospodarstvo. Povprašev-
vanje je preseglo vsa prizadevanja,
kljub stalnemu spreminjanju cen na
osnovi sprejetega mehanizma za
črno metalurgijo in družbenih spo-
razumov za ostale proizvode.

Povečano povpraševanje nam je
omogočilo, da so bile proizvodne
kapacitete zasedene z naročili skozi
vse poslovno leto, kljub nespreme-
njeni asortimentski in dimenzijski
strukturi, razen manjših odstopanj
v primarni predelavi. Tako stanje je
omogočilo prodajnemu sektorju, da
je na osnovi izdelanega stabilizacij-
skega in antiinflacijskega programa
pri sprejemanju naročil, perma-
nentno izvajal selekcijo, tako glede
izdelkov kot kupcev, ter sprejel
najbolj ugodna naročila. Realizacija
teh nalog pa je bila v ozki odvisnosti
od pravočasne nabave osnovnih re-
produkcijskih materialov, kot na
primer starega železa, koksa, Fe-
legur in občasnih krajših redukcij
električne energije.

Zaradi splošnega dviga cen in s
tem pomanjkanja obratnih sredstev,
so nastopale velike težave za pravo-
časno plačevanje obvez od domačih
dobaviteljev in odpiranje akreditir-
vov za uvozne repromaterial.

Solidna likvidnost skoraj večine
naših kupcev, se je v drugem po-
letju 1974 bistveno poslabšala. Vsa
ta dogajanja pa so se prenašala tudi
na našo železarno. Z namenom, da
bi ohranili likvidnost podjetja, smo
pri plasmaju naših proizvodov, ne
glede na sklenjene pogodbe, dosled-
no preverjali plačilno zmožnost
kupcev in izločali nerentabilne pro-
izvode. Zaradi tega smo sprejeli več
naročil in s tem preobremenili proi-
zvodne možnosti v vseh obratih, tako
da smo ob koncu leta ponovno nare-
dili selekcijo naročil in z nesolvent-
nimi kupci začasno prekinili poslo-
vanje.

Fleksibilnost tržišča in stalne
spremembe cen surovin so vplivale
na nesigurnost poslovanja, kar se je
v končni fazi tudi odražalo na konč-
nem uspehu podjetja.

Pod pritiskom gibanja cen surovin
so se menjale tudi cene jekla z na-
menom, da se zadrži rentabilnost
poslovanja v odvisnosti od gibanja
cen na svetovnem tržišču, upošte-
vaje parametre, ki vladajo na doma-
čem tržišču potrošnje jekla.

Potrebno je poudariti, da se, kljub
takemu stanju, celotna potrošnja na
jugoslovanskem tržišču ni povečala
iznad predvidevanj v začetku leta
1974.

Uvoz jekla v količini okrog
1.000.000 ton, ni bistveno vplival na
zmanjševanje povpraševanja po iz-
delkih iz domačih železarn. Ocenju-
jemo, da je bilo tržišče dobro pre-
skrbljeno, kljub temu pa ugotavlja-
mo, da so občasno nastopile težave

pri oskrbovanju potrošnikov beton-
skega železa, debele pločevine in vle-
čene žice tanjših dimenzij. Zaradi
tega stanja smo v celoti prodali za-
loge nekurantnih izdelkov na doma-
čem tržišču in dosegli zadovoljive
ekonomske efekte in v primerjavi s
preteklim obdobjem zaloge gotovih
izdelkov znižali na minimum.

Glede na izredno povpraševanje
preko vsega leta bi lahko dosegli še
bolj ugodno realizacijo, vendar za-
radi težav pri nabavi repromateriala
in likvidnostnih težav, proizvodni
obrat niso uspeli izpolniti v celoti
svojih planskih predvidevanj. Tako
je ob koncu leta ostalo precej ne-
realiziranih naročil, ki jih moramo
čimprej realizirati in na ta način še
bolj utrditi našo poslovno pri-
kupih.

Prodajne cene

V letu 1974 se je nadaljevalo
usklajevanje cen za vse naše izdelke,
zaradi stalnega spreminjanja cen
repromaterialov in ostalih proizvod-
nih stroškov, ki so v tesni korelaciji
s konjunkturalnimi pojavi. Usklaje-
vanje cen se je vršilo na osnovi spre-
jetih mehanizmov cen za 114 pa-
nogo, družbenih sporazumov za 117
panogo in za ostale proizvode preko
zvezne gospodarske zbornice in
zveznega urada za cene. Na ta način
smo ohranili rentabilnost proizvod-
nje. Spreminjanje cen, razen manj-
ših korektur, se je vršilo linerano za
vse izdelke, zato je na ta način prišlo
do še večje nelogičnosti odnosov cen,
za posamezne grupe izdelkov. V na-
daljevanju bo potrebno, da se ti
odnosi regulirajo in formirajo realni
odnosi in prodajne cene.

Z odloki zveznega urada za cene
so bile cene proizvodov črne meta-
lurgije povečane za 56 %, elektrode
za 31 %, žičniki za 45 % in bodeča
žica za 43 %. Za ostale izdelke, kot
na primer odbojne ograje in pleteno
žico, pa smo formirali cene na osnovi
kalkulacij in sporazumov s kupci.

Pri formiranju cen je bil glavni
problem pravočasno usklajevanje
naših cen s cenami surovin, še pose-
bej tistih izdelkov, katerih proiz-
vodnja je bazirala na uvoznih suro-
vinah. Kljub takemu stanju pa
lahko ugotovimo, da so novi sistem-
ski ukrepi omogočili hitrejšo prilagajanje
nastalim spremembam cen,
kot je to bilo v preteklem obdobju.

Problematika prodaje

Za preteklo poslovno leto je zna-
čilno, da se je povpraševanje tekom
leta intenzivno odvijalo za vse naše
izdelke, zato je bila glavna naloga,
da smo pri povpraševanju sprejemali
take kupce in naročila, ki so zagot-
avljali optimalne proizvodne in
ekonomske efekte. Večji del naših
proizvodov smo namenili domačemu
trgu, kljub ugodnim cenam na zuna-
njih tržiščih v direktnem izvozu ali
blagovni menjavi. Zaradi nerednega
dotoka osnovnih metalurških suro-
vin posamezni obrati niso izpolnje-
vali planskih predvidevanj, kar po-
sebej velja za valjarno pločevino.
Tudi v ostalih obratih so se občasno
javljali disproporcije med proizvod-
nimi možnostmi in tržnimi potre-
bami. Vsa ta dejstva so močno anga-
žirala prodajni sektor, da je izven
programsko proizvodno plasiral
kupcem in pri tem, skupaj s finanč-
no operativno, še nadalje zadržal lik-
vidnost podjetja na primerni višini.
Poudariti moramo, da smo v pretek-
lem letu dobavili okrog 6.500 ton
raznih formatov iz valjarne stekel in
okrog 11.000 ton iz valjarne 2400, pri
tem pa na redna naročila izvršili
predobave v TOZD Valjarne 14.660
ton in TOZD Hladna predelava
8.847 ton ali skupaj 23.507 ton.

Neizpolnjevanje proizvodnih na-
log je povzročilo, da smo ob koncu
leta imeli nerealiziranih naročil
preko 60.000 ton, vendar smo te za-
ostanke ob koncu leta zmanjšali na
okrog 15.000 ton, na ta način, da
smo stornacije izvršili sporazumno
s kupci, zaradi nesolidnega plače-
vanja.

Zaradi neizpolnjevanja planskih
obvez smo nekatere naše kupce pri-
peljali v neugodno situacijo in smo
ob koncu leta morali v večjem ob-
segu potrjevati specifikacije za uvoz
proizvodov iz našega programa. Po-
sebnost skrb smo posvetili realizaciji
naročil za člane SZ, pa kljub temu
beležimo ob koncu leta znatne za-
ostanke v specialni in pocinkani žici,
žici za hladno predelavo (Plamen
Kropa, Veriga Lesce, Tovil Ljub-
ljana in Žična Celje). Izredno kri-
tična je situacija pri hladno obli-
kovanih profilih za potrebe TAM
Maribor (podvozja) in vlečenih jek-
lih legiranih s Pb. V bodoče bo treba
posvetiti večjo pozornost oskrbova-
nju z vložkom za specialne izdelke in
perspektivne kupce, s katerimi
imamo dolgoročne pogodbe.

Na področju kooperacije moramo
omeniti uspešno sodelovanje s firmo
Oerlikon pri uvajanju novih dodaj-
nih materialov na osnovi licenčne in
kooperacijske pogodbe. Menimo, da
moramo na tem področju, zaradi na-
stajajoče konkurence, še bolj inten-
zivno pristopiti k osvajanju novih

tipov elektrod in intenzivnejši obde-
lavi tržišča. Sodelovanje z Montano
Zalec se je uspešno nadaljevalo.
Ceste v Sloveniji opremljajo izključ-
no z odbojnimi ograjami proizvede-
nimi v naši Železarni, istočasno pa
smo že začeli s prodorom na pod-
ročje Hrvaške in Srbije. V toku so
razgovori za prve zaključke z ino-
zemskimi partnerji za področje Ba-
varske in za dežele v razvoju.

V okviru blagovne menjave smo
izvršili nadaljnji prodor z dodatnim
materialom SSSR in sklenili pogod-
bo o poslovno-tehničnem sodelova-
nju z Elektrodo Zagreb, ter na ta
način uspeli nabaviti dodatne koli-
čine kvalitetnega jeklenega odpad-
ka.

Posebno intenzivno je bilo delo na
področju plasmaja žlahtnih plinov
in ostalih stranskih proizvodov in
smo, kljub novi konkurenci, plasirali
več, kot je bilo s planom predvideno
(argon 350 ton).

Ob koncu leta smo začeli s poiz-
kusno proizvodnjo vrtnih podbojev
in izvršili vse priprave za plasma oz.
animacijo domačega in tujega trži-
šča. Uspešnost uvajanja tega izdelka
bo v veliki meri odvisna od kvalitete
našega izdelka in tržnih razmer v
gradbeništvu.

Ugodna konjunktura nam je omo-
gočila uspešen plasma vseh naših iz-
delkov, vendar bo potrebno v pri-
hodnjem obdobju posvetiti še več
pozornosti za realizacijo sprejetih
obvez, tako v pogledu kvalitete kot
dobavnih rokov.

Problematika plačevanja

Problemi glede plačevanja so bili
prisotni tudi v preteklem obdobju.
Komisija določena za spremljanje
likvidnosti podjetja je stalno zasle-
dovala plačilno sposobnost naših
kupcev in ustrezno ukrepala. Situa-
cija, ki je bila v začetku leta, glede
dotoka finančnih sredstev soraz-
merno ugodna, se je ob koncu II.
polletja znatno poslabšala. Tako
stanje je odraz povečane proizvod-
nje in prilagajanja naših cen sploš-
nemu nivoju cen v gospodarstvu.
Kljub preusmeritvi plasmaja naših
izdelkov na dobre plačnike (Slove-
nija in delno Srbija), je saldo od ju-
lja dalje rapidno naraščal in se je ob
koncu leta glede na stanje 1. 1. 1974
skoraj 100 % povečal.

Na željo industrije in ugodnejše
finančne aranžmaje smo plačevanje
preusmerili na grosiste, s tem pa se
je tudi skupni denarni promet preko
grosistične mreže povečal v odnosu
na preteklo obdobje.

Povprečna vezava dni se je pove-
čala od 51 do 50 dni, kljub obča-
snemu ustavljanju dobav nesolvent-
nim kupcem. Tak proces naraščanja
saldo zasledimo tudi v ostalih jugo-
slovanskih železarnah. V bodoče
bomo morali še bolj strogo vršiti se-
lekcijo kupcev, pa čeprav na račun
delnega odstopanja od začrtane
osnovne politike.

Izvoz

Ob splošnem povečanju prometa
proizvodov jeklarne industrije na
svetovnih tržiščih in pod občutno iz-
boljšanimi cenami za valjane proiz-
vode, je železarna Jesenice tudi v
letu 1974 dobavila v inozemstvo
18.250 ton toplovaljanih in 11.800
ton predelanih proizvodov, kar pred-
stavlja okrog 8 % celokupne blago-
vne proizvodnje.

Plan letnega izvoza na konverti-
bilna področja je predvidel za
7.100.000 dolarjev realizacije. Z iz-
voženimi 23.700 tonami v vrednosti
6.553.500 dolarjev pa je izpolnjen
z 92,3 %. Največji uvoznik naših pro-
izvodov v Evropi je bila Zahodna
Nemčija, kamor smo izvažali kotlo-
vsko pločevino, hladno oblikovane
profile in žičnike. Žičnike, bodečo
žico in avtomatsko jeklo pa izvaž-
amo na tradicionalno tržišče ZDA.

V okviru kooperacijske pogodbe
s firmo Oerlikon smo dobavili 500
ton valjane žice ter s tem izpolnili
obveznosti, ki nam jih nalaga pogod-
ba o licenci in kooperaciji. Omembe
vreden je tudi izvoz 1.045 ton kot-
lovse pločevine v SR Kitajsko.

Na ostala tradicionalna področja
našega izvoza kot so: Italija, Švica,
Avstrija, smo izvozili le simbolične
količine naših proizvodov z name-
nom, da tudi v bodoče obdržimo po-
slovne odnose. Programirana blago-
vna menjava s SSSR je uspešno
izvedena. Za izvožene varilne elek-
trode Emona, pri čemer smo uspeš-
no kooperirali z Elektrodo Zagreb,
smo uvozili 29.000 ton starega že-
leza.

V okviru posebnega aranžmana
s SSSR smo izvozili tudi 1.513 ton
vlečnega jekla in uvozili 5.000 ton
valjane žice za potrebe jugoslovans-
kega trga.

DELO PRAVNE SLUŽBE

Delo pravne službe je bilo v pre-
teklem letu dokaj razgibano in raz-
novrstno, zlasti pa zahtevno, na kar
je vplivalo predvsem sprejetje novih
ustav in gradnja nove hladne va-
ljarne. Uspešno so bile reševane vsa-
kodnevne naloge, ki izhajajo iz

splošnih zadolžitve pravne službe,
kakor tudi tiste občasne, ki so se
porajale med letom.

Pravna služba je težila k temu, da
je svoje naloge in zadolžitve oprav-
ljala čimbolj tekoče, odgovorno in
strokovno. Vse naloge so bile pre-
težno uspešno rešene, razen tistih,
na katerih reševanje nima vpliva
pravna služba ali Železarna. Ostalo
je dokaj neresenih zadev, zlasti pred
pravosodnimi organi, kjer so postop-
ki še vedno dolgotrajni, tako da se
posamezne zadeve, zlasti v odškod-
ninskih sporih rešujejo tudi po več
let. Pravna služba je morala v pre-
teklem letu mnogo truda in časa vlo-
žiti tudi nadaljnemu strokovnemu
izpopolnjevanju in proučevanju no-
vih ustav, zakonskih predpisov ter
samoupravnih aktov Železarne ter
drugih asociacij.

Pravna služba je v preteklem letu
rešila vse sklepe samoupravnih orga-
nov in TOZD. Med drugim je uspeš-
no izvedla tudi postopek registracije
delovne organizacije in temeljnih
organizacij pri okrožnem gospodar-
skem sodišču v Ljubljani, tako da je
bila registracija uspešno zaključena
in o tem izdan sklep že 19. 3. 1974.
Železarna Jesenice je bila prva regi-
strirana po novem postopku od or-
ganizacij, ki imajo v svojem sestavu
temeljne organizacije združenega
dela in ki se registrirajo pri okrož-
nem gospodarskem sodišču v Ljub-
ljani.

Delavci pravne službe so nudili
ustrezno pomoč, dajali pojasnila in
tolmačenja tako organom samo-
upravljanja kot posameznikom, od-
govornim delavcem in organom
družbenopolitičnih organizacij.
Pravna služba se je tudi aktivno
vključila v izvedbo volitev delegacije
skupnih služb v zboru združenega
dela občine Jesenice in v interesne
skupnosti.

V preteklem letu so uspešno za-
stopali Železarno v vseh pravnih,
izvršilnih, upravnih, zemljiškoknjiž-
nih in kazenskih zadevah, uspešno
pa so se tudi vključili in sodelovali
pri sestavljanju pogodb, zlasti pro-
dajnega in nabavnega sektorja, po
potrebi pa tudi drugih sektorjev in
služb.

Mandatne tožbe in izvršbe

V letu 1974 je pravna služba vlo-
žila proti poslovnim partnerjem že-
lezarne 44 mandatnih tožb v skupni
vrednosti 37.669.950,10 din in 19 iz-
vršilnih predlogov v skupni vredno-
sti 2.850.597,26 din. V vseh navede-
nih postopkih je vloževala oziroma
izterjevala tudi pripadajoče obresti,
pravne stroške in izvršilne stroške.
Za te mandatne tožbe in izvršilne
predloge je bilo plačano 331.567,00
sodnih taks, ki pa so bile Železarni
skoraj vse vrnjene v obliki pravnih
in izvršilnih stroškov, saj je bila
Železarna v večini pravnih in iz-
vršilnih postopkov uspešna.

Poslovni partnerji Železarne so v
letu 1974 tožili Železarno v 11 prime-
rih v skupni vrednosti 64.063,97 din
in vodili izvršbo v dveh primerih v
skupnem znesku 1.075,95 din. Na
vlozene tožbe in izvršbe zoper Že-
lezarno je pravna služba ugovarjala
plačilu v petih primerih. V treh pri-
merih je bila Železarna uspešna in so
bili plačilni nalogi oziroma sodbe
sodišč razveljavljene, v ostalih pri-
merih pa so bile tožbe in izvršbe po-
slovnih partnerjev utemeljene.

Podatki kažejo, da je bilo šte-
vilo tožb in izvršb Železarne kot po-
slovnih partnerjev proti Železarni
v primerjavi z letom 1973 v pretek-
lem letu v upadanju. Vendar je v
letu 1974 z manjšim številom tožb
Železarna vloževala večji znesek.
Opazen je tudi porast tožb in izvršb
v zadnjem četrtletju, kar je posledica
naraščajoče nelikvidnosti v
gospodarstvu. Majhno število tožb
in izvršb proti Železarni gre pripisati
uspešni plačilni bilanci Železarne in
uporabi drugih plačilnih instrumen-
tov kot so akceptni nalogi, kompen-
zacije, asignacije in podobno. Zato
so bili tudi pravniki in izvršilni stro-
ški, ki jih je Železarna morala pla-
čati minimalni, na kar je vplivalo
tudi uspešno reševanje spornih pri-
merov.

V tem letu je pravna služba vlo-
žila samo tri tožbe zaradi vračila
štampilj in študijskih posojil, dva
primera sta bila uspešno rešena
eden pa je še v postopku pred sodi-
ščem.

Odškodninske zadeve

V preteklem letu je pravna služba
reševala 16 novih odškodninskih za-
htevkov ponesrečenih delavcev Že-
lezarne v skupni vrednosti 1.162.087,34
din. V treh primerih so bile vlozene
tožbe, od katerih sta bili dve uspeš-
no rešeni, ena pa je še v postopku.
Osem primerov je bilo rešenih z iz-
vensodno poravnavo in skupnem
znesku 523.287,50 din, ostali primeri
pa so še v reševanju.

V letošnjem letu je bilo rešenih
tudi nekaj starih odškodninskih za-
htevkov, ki so se reševali v pravnih
na sodišču. V petih primerih so bili
odškodninski zahtevki neopravičeni
ali pa so obstajali drugi razlogi za
zavrnitev zahtevkov kot npr.: zasta-
ranje.

Samoupravni akti

V letu 1974 je pravna služba sode-
lovala pri sestavi ali pregledu večje-
ga števila samoupravnih spora-
zumov, dogovorov, splošnih aktov,
sprejetih bodisi v Železarni, Sloven-
skih železarnah, občini Jesenice in
na nivoju republike. Pomembnejši
sporazumi, pri katerih je sodelovala,
so predvsem:

- samoupravni sporazum o med-
sebojnih razmerjih in odgovornosti
delavcev TOZD,
- samoupravni sporazum o var-
stvu pri delu TOZD,
- samoupravni sporazum o delit-
vi osebnega dohodka TOZD,
- pravilnik o varovanju poslovne
tajnosti železarne Jesenice.

Pri delu pravne službe v pretek-
lem letu smo opazili, da bi bilo za
uspešnost poslovanja Železarne po-
trebno težiti k nadaljnemu koordi-
niranju dela posameznih sektorjev
in služb. S stališča komercialnih vi-
dikov in finančnih rezultatov pa bi
bilo potrebno zlasti izboljšati izpol-
njevanje pogodb od strani Železar-
ne, kakor tudi kontrolirati in nadzi-
rati izvrševanje pogodb poslovnih
partnerjev Železarne. Potrebno bi
bilo zagotoviti pri vseh izvajalcih po-
godb v Železarni pregled obveznosti,
ki izhajajo iz pogodb s časovnimi
roki, tako da se ne bi dogajalo, da
prihajamo v zamudo z izpolnjevan-
jem pogodb ali posameznih nalog,
oziroma uveljavljanjem pravic, ki
izhajajo iz posameznih pogodb, pa
jih zato zaradi zamude ne moremo
uveljavljati. To velja zlasti za rekla-
macije, pa tudi uveljavljanje kazens-
kih penalov in drugih odškodnins-
kih zahtevkov, do katerih bi bila
Železarna upravičena, če bi se držala
pogodbenih določil. Zaostri bi bilo
potrebno tudi vprašanje obveznega
sklepanja pogodb povsod tam, kjer
Železarna prodaja bodisi svoje iz-
delke, ali nudi svoje storitve, kjer se
le na ta način lahko zagotovijo
ustrezni finančni efekti z izterja-
njem maksimalnih zamudnih obre-
sti, kar je zlasti pomembno pri vse
večjem porastu nelikvidnosti.

Železarski globus

LIBIJA

Dvesto kilometrov od Tripolija v
kraju Misrata, bo libijska vlada gra-
dila nov železarski kompleks. V prvi
fazi, ki bo dokončana do leta 1980,
bodo letno proizvedli 420.000 ton su-
rovega jekla. Kot tehnološki postop-
ek bodo uporabili direktno reduk-
cijo železove rude, jeklo pa bodo
tudi kontinuirno vlivali.

LUKSEMBURG

Železarska družba Arbed namera-
va pričeti z gradnjo cevovoda od
obale Severnega morja do luksem-
burških železarn. Po tem cevovodu
bodo transportirali železovo rudo za
luksemburške železarne, pa tudi za
sosedne francoske in zahodnonem-
ške železarne.

Bodoča hala nove hladne valjarne

42. člen
Po presoji odseka za informiranje se delavec centra udeležuje sej in sestankov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij Železarne, TOZD, DSSS in sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne ali drugih samoupravnih asociacij, če je to v interesu hitrega informiranja o sprejetih odločitvah ali stališčih.

43. člen
Center se za zagotavljanje javnosti dela ali širše družbene informiranosti poslužuje tiskovnih konferenc. Le-te lahko sklicuje po lastni presoji, na zahtevo skupnega individualnega poslovnega organa Železarne, individualnega poslovnega organa TOZD, pristojnega samoupravnega organa, družbenopolitične organizacije ali posameznega sektorja DSSS. Center s sredstvom javnega obveščanja ob pomembnejših dogodkih in problemih posreduje informacije tudi v pisni obliki.

44. člen
Center mora poleg ostalih subjektov v delegatskem sistemu zajeti vse pobude delavcev in jih posredovati pristojnim službam v strokovno obdelavo ter poskrbeti, da se glede na pomen v ožji ali širši bazi o njih izrečejo delavci in da najdejo pot na mesta samoupravnega odločanja, dogovarjanja in sporazumevanja.

45. člen
Predstavniki sredstev javnega obveščanja prek centra vstopajo v stik z viri informacij v Železarni, v kolikor le-teh center sam ne more posredovati.

46. člen
Center je dolžan na podlagi lastne ugotovitve ali na opozorilo drugih objaviti popravek informacije v sredstvih javnega obveščanja, če je bila s to informacijo prizadeta čast, dobro ime, pravice ali koristi TOZD, DSSS ali Železarne kot celote.

Smiselno to določilo velja tudi za tovarniško glasilo Železar s tem, da se pravica popravka razširja na vse delovne ljudi in občane, družbenopolitične skupnosti in njihove organe, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične in družbene organizacije, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije, društva in civilno pravne osebe. Za objavo popravka je v smislu zakona o javnem obveščanju odgovoren glavni in odgovorni urednik glasila Železar.

47. člen
Z raziskavami bo center proučeval in pospeševal nadaljnje izgrajevanje in izpopolnjevanje samoupravnega sistema v TOZD, DSSS in Železarni, tako v pogledu poglobljanja vsebine, kakor organizacije.

48. člen
V okviru prizadevanj, da se delavcem zagotovijo kar najboljši pogoji za izvrševanje njihovih samoupravnih pravic in dolžnosti, daje center pobude družbenopolitičnim organizacijam in pristojni službi za družbeno izobraževanje samoupravljalcev in njihovih delegatov.

X. PRISTOJNOSTI ORGANOV NA PODROČJU INFORMIRANJA

49. člen
Delavski svet Železarne:
— določa politiko informiranja v Železarni,
— sprejema letne programe dela in finančni načrt centra,
— imenuje uredniški odbor ter glavnega in odgovornega urednika Železarja ter vodjo centra,
— potrjuje letno poročilo o delu centra in poročilo o uresničevanju predračuna z ločenim prikazom uresničevanja temeljne vsebinske zasnove glasila Železar in virih njegovega financiranja.

50. člen
Kolektivni izvršilni organ:
— obravnava letni program dela in predračun centra ter ga predlaga delavskemu svetu Železarne,
— trimesečno preverja izvajanje programa dela in predračuna centra,
— spremlja uresničevanje tega pravilnika in razpravlja ter sklepa o nadaljnjem izpopolnjevanju sistema in oblik samoupravnega informiranja v Železarni,
— spremlja uresničevanje temeljne vsebinske zasnove glasila Železar,
— v okviru predračuna določa kriterije za honoriranje prispevkov (članov) za glasilo Železar,
— skrbi za neposredno povezovanje glasila Železar z delavci v TOZD in DSSS, da se na ta način zagotavlja njihov kar najbolj neposreden vpliv na vsebino in razvoj glasila,
— obravnava letno poročilo o izvajanju programa dela in predračuna centra ter ga predlaga delavskemu svetu Železarne.

51. člen
Samoupravna delavska kontrola:
— nadzira izvrševanje ustavnih načel o javnosti dela in zagotavljanja pravice delavcev do informiranja v procesu odločanja in izvajanja sklepov,
— občasno, najmanj pa dvakrat letno preverja izvajanje tega pravilnika.

52. člen
Uredniški odbor glasila Železar šteje sedem članov, od tega so v odboru po svojem položaju glavni in odgovorni urednik, tehnični urednik glasila Železar in vodja odseka za informiranje. Ostale kandidate predlaga sindikalna organizacija Železarne. Člani uredniškega odbora so imenovani za dve leti, nihče pa ne more biti več kakor dvakrat zaporedoma imenovan v uredniški odbor.

Uredniški odbor:
— spremlja uresničevanje programske politike glasila,
— sprejema grobo vsebinsko zasnovo vsake številke glasila, — glavnemu in odgovornemu uredniku pomaga pri zbiranju gradiva,
— analizira vsako posamezno številko glasila,
— predlaga nove rubrike ali drugačne zasnove posameznih rubrik.

53. člen
Za pospeševanje podružbljanja glasila Železar, se uredništvo poslužuje:
— različnih oblik (interesnih) sestajanja z delavci oziroma z bralci,
— javnih tribun ali novinarskih večerov,
— pripomb, mnenj in vprašanj delavcev, s posebno rubriko v Železarju in podobno.

54. člen
Glavni in odgovorni urednik glasila Železar po pogojih, ki jih določa zakon o javnem obveščanju, je:
— odgovoren za dosledno uresničevanje temeljne vsebinske zasnove glasila,
— odgovoren za vsako informacijo, ki je objavljena v glasilu,
— odgovoren v smislu zakona objaviti popravke,
— odgovoren koordinirati delo s tiskarno,
— odgovoren voditi, organizirati in povezovati delo v uredništvu oz. odseku,
— odgovoren voditi delo uredniškega odbora.

XI. KONČNE DOLOČBE

55. člen
Neizvrševanje določil tega pravilnika se smatra kot hujša kršitev delovne dolžnosti.

56. člen
Za kršitev delovne dolžnosti se šteje kakršnokoli izkrivljanje informacij, ki se zaradi lažjega razumevanja ali ekonomizacije informacije oblikujejo za nadaljnjo uporabo na centru ali v katerikoli strokovni službi oziroma sektorju.

57. člen
Center s posebnimi organizacijskimi predpisi ob sodelovanju SEO natančno določa uresničevanje posameznih določil tega pravilnika. Organizacijski predpis mora potrditi pristojen samoupravni organ.

58. člen
Dolžnost in obveznost delavca v sistemu samoupravnega informiranja je, da se seznani s posredovanimi informacijami, da obvesti ustrezno strokovno službo ali ustreznega strokovnega delavca ali pristojni samoupravni organ o problemu ali pojavu, katerega rešitev bi lahko bistveno vplivala na posamezno odločitev, razplet dogodkov ali poslovanje TOZD in DSSS.

59. člen
Če delavec zaradi neobveščenosti po lastni krivdi zagreši škodljive postopke ali dejanja, se to smatra kot hujša kršitev delovne dolžnosti. Če delavec zaradi neupoštevanja posredovane informacije povzroči škodo, je za to materialno odgovoren. Enako odgovarja tudi delavec, ki je dal netočne informacije.

60. člen
Ta pravilnik je bil sprejet po predhodni javni razpravi in usklajevalnem postopku na _____ seji delavskega sveta Železarne, dne _____ in velja osmi dan po objavi v glasilu Železar.

Jesenice, dne _____ 1975

Predsednik DS Železarne
Ljode KALAN

za javno razpravo —

za javno razpravo za javno razpravo

Na podlagi temeljnih načel in členov 123., 125., 132. in 209. ustave SRS, zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS 7/73) in temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo Železarna Jesenice, je delavski svet Slovenskih železarn, Železarne Jesenice na svoji seji dne

sprejel

PRAVILNIK O SAMOUPRAVNEM INFORMIRANJU IN KOMUNICIRANJU V DELOVNI ORGANIZACIJI SŽ ŽELEZARNA JESENICE

I. TEMELJNE DOLOČBE

S pravilnikom o samoupravnem informiranju v delovni organizaciji SŽ — Železarna Jesenice (v nadaljnjem besedilu — pravilnik) se urejajo vprašanja, določajo naloge in odgovornosti, s katerimi bomo uresničevali enega od pogojev socialistične samoupravne demokracije, kot posebne oblike diktature proletariata, to je, da se delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela in delovne skupnosti Skupne službe (v nadaljevanju besedila TOZD in DSSS) z resničnim, vsestranskim, pravočasnim in popolnim obveščanjem o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihov družbenoekonomski položaj, zagotavlja možnosti za njihovo kar najbolj popolno in kvalificirano odločanje pri opravljanju funkcij oblasti in upravljanju drugih družbenih zadev.

Da se delavcem TOZD in DSSS zagotovijo te pravice in omogoči izvrševanje njihovih dolžnosti, pravilnik:
— podrobneje določa način zagotavljanja javnosti dela in način dostopa do informacij ter odgovornost pri zagotavljanju javnosti dela.

— za javno razpravo

— opredeljuje vlogo delegacij in delegatov v informacijskih procesih ter medsebojne odnose v procesu samoupravnega komuniciranja,
— opredeljuje vsa vprašanja, o katerih morajo biti obveščeni člani delovne organizacije,
— določa sredstva in metode obveščanja — posrednega in neposrednega v procesu samoupravnega komuniciranja,
— opredeljuje vire in tok informacij,
— opredeljuje pristojnost in odgovornost centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje (v nadaljevanju center),
— opredeljuje oblike zagotavljanja podružbljanja sredstev obveščanja.

II. JAVNOST DELA

1. člen
Javnost dela delovna organizacija Železarna, temeljne organizacije združenega dela in delovna skupnost Skupne službe (v nadaljevanju Železarna) zagotavljajo:
a) prek zborov delavcev, sestankov samoupravnih delovnih skupin in drugih samoupravnih organov,
b) na javnih tribunah,
c) z oglasnimi deskami,
č) z občasnimi informacijami,
d) tiskovnimi konferencami,
e) tovarniškim glasilom Železar,
f) prek drugih sredstev javnega obveščanja.

2. člen
Dostop do informacij je v Železarni zagotovljen prek centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

3. člen
Ogovorni za zagotavljanje javnosti dela so:
a) na nivoju Železarne delavski svet in skupni individualni poslovodni organ
b) na nivoju temeljnih organizacij združenega dela delavski svet in individualno poslovodni organ TOZD.

III. VSEBINA INFORMACIJ

4. člen
V informacijah mora biti zagotovljen primarni, prevladujoči interes delovnih ljudi. Delavci TOZD in DSSS morajo biti resnično, vsestransko, pravočasno in popolno obveščeni predvsem o naslednjih vprašanjih:
— pridobivanju dohodka in njegovi razdelitvi (na vseh nivojih) od TOZD, DSSS in Železarne, do sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne ter o perspektivi glede dohodka in njegove delitve,

– pogojih dela in perspektivnem razvoju delovnih pogojev, proizvodnji in realizaciji kot temeljnima pogojema za pridobivanje dohodka, ter o razvojnih možnostih na tem področju,

– planih in programih dela in razvoja,

– o delu samoupravnih organov, individualnih poslovnih organov in služb, ki delujejo v okviru delovne skupnosti Skupne službe,

– o kadrovske-socialnih vprašanjih, ki so pomembna za delavčevu samoupravno odločanje,

– o vseh drugih vprašanjih, ki jim pristojni samoupravni organ da pomen širšega, prevladujočega interesa delovnih ljudi.

5. člen

Člani delovne organizacije so pri informiranju dolžni varovati poslovno tajnost. Področja poslovne tajnosti ureja poseben pravilnik.

6. člen

V temeljnih vsebinskih zasnovah pismenih informacij in pri ostalih informacijah, ki jih v letnih programskih zasnovah določa pristojni samoupravni organ ali sklepi in dogovori družbenopolitičnih organizacij, morajo biti vključene tudi ostale informacije, ki v smislu 4. člena niso obvezne, ki pa omogočajo članom delovne organizacije, da se kar najbolj kvalificirano vključujejo v samoupravno aktivnost. Vse informacije morajo biti kar najbolj primerjalne, da bodo delavci lahko primerjali svoj položaj z drugimi, konsekvence, to je z navajanjem posledic takega stanja, vzročne, to je opremljene s podatki za tako stanje in z odgovornostjo za tako stanje.

7. člen

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje zagotavlja objavljane novice o podeljenih nagradah in priznanjih za določene zasluge po razpoložljivih oblikah, načinih in sredstvih informiranja. Obvezno se vsako tako priznanje objavi na oglasnih deskah, kjer dela pohvaljeni delavec in v tovarniškem glasilu.

IV. VIRI IN TOK INFORMACIJ

8. člen

Vire informiranja zagotavljajo:

- vsi delavci v TOZD in DSSS,
- delegacije in delegati,
- predsedniki samoupravnih organov,
- predsedniki družbenopolitičnih organizacij oz. pooblašeni predstavniki,
- individualni poslovodni organi v TOZD,
- skupni individualni izvršilni organ Železarne,
- direktorji sektorjev, vodje služb in drugi strokovni delavci.

9. člen

Vse pismene informacije praviloma potekajo preko centra, preko katerega vstopajo v samoupravno komuniciranje vsi delavci TOZD in DSSS.

10. člen

Center ima nalogo, da informacije vsestransko obdelava, pri čemer mu morajo nuditi strokovno pomoč ustrezne službe oziroma sektorji (viri informacij) in da jih razpošlje na ustrezna mesta. Center glede na selekcijo informacije določi tudi ustrezno obliko oziroma sredstvo informiranja.

11. člen

Center z organizacijskimi predpisi natančno opredeli tokove informacij, od vira informacij do delavca in obratno.

V. SREDSTVA IN METODE INFORMIRANJA

12. člen

Za samoupravno informiranje se center poslužuje posrednih in neposrednih sredstev informiranja.

Posredne oblike:

- tednik delovne organizacije Železar,
- občasne pismene informacije,
- oglasne deske in razstavni panoji,
- gradiva za seje,
- ostala sredstva obveščanja.

Neposredne oblike:

- individualni razgovori,
- zbori delavcev in samoupravnih delovnih skupin,
- sestanki z vodji samoupravnih delovnih skupin,
- sestanki z vodji delegacij, delegacije ali konferenco delegacij,
- sestanki s predsedniki samoupravnih organov,
- sestanki oz. seje samoupravnih organov.

- sestanki oz. seje družbenopolitičnih organizacij,
- javne tribune in tiskovne konference,
- druge neposredne oblike.

13. člen

Tednik delovne organizacije Železar, deluje na podlagi temeljne vsebinske zasnove in letnih programov, ki jih potrjuje pristojen samoupravni organ. Je sestavni del sistema samoupravnega informiranja delavcev TOZD in DSSS. Deluje na podlagi tega pravilnika, zakona o javnem obveščanju in kodeksa jugoslovanskih novinarjev.

14. člen

Občasne pismene informacije se izdajajo v izrednih primerih na zahtevo skupnega individualnega poslovodnega organa Železarne, individualnega poslovodnega organa TOZD, pristojnega samoupravnega organa, družbenopolitične organizacije ali po presoji centra.

15. člen

Občasne pismene informacije pripravi in uredi ter je zanje tudi odgovoren vodja informativnega odseka na centru.

16. člen

Za urejanje oglasnih desk in razstavnih panojev ter za opredeljevanje na ta način posredovanih informacij je odgovoren vodja informativnega odseka na centru, ki to opravi s pomočjo obratovodstev, ti pa zadolžijo osebo za urejanje oglasne deske. Na ta način se objavljajo vse informacije, za katere sklenejo samoupravni organi v TOZD.

17. člen

Neposrednih oblik informiranja se center poslužuje:

- kadar gre za sprejemanje in izvajanje odločitev ter oblikovanja stališč,
- kadar informacija zahteva dodatno ustno razlago,
- kadar to posebej zahtevajo delegacije za uresničevanje svojih dolžnosti,
- kadar se pokaže potreba zbrati določena stališča, interese in mnenja,
- kadar je to predpisano v zakonu, samoupravnem sporazumu ali samoupravnem aktu.

18. člen

Informacije, ki bodo neposredno obravnavane na kateremkoli nivoju, morajo biti zaradi nadaljnje distribucije, centru dostavljene najmanj 14 dni pred pričetkom obravnave v katerokoli navedenih neposrednih oblik, oziroma najmanj 30 dni preje, če se informacija veže na samoupravno odločitev vseh delavcev v delovni organizaciji ali če je potrebno na tem nivoju do nje zavzeti stališče.

19. člen

Center preko predsednikov delavskih svetov TOZD in DSSS pomaga uresničevati neposredne oblike informiranja, ki se nanašajo na celotno delovno organizacijo Železarne.

20. člen

Tako neposredno kot posredno informiranje v TOZD je ustavna naloga individualnih poslovodnih organov in delavskih svetov, ki za opravljanje te svoje dolžnosti lahko zahtevajo pomoč centra.

21. člen

Na podlagi selekcije – izbora gradiva oziroma informacije, ki jo na sestanku opravijo vodje delegacij s predsedniki družbenopolitičnih organizacij, center izbere obliko in pot informacije (posredno ali neposredno).

22. člen

S selekcijo informacij se določa: katere informacije morajo do vsakega člana TOZD in DSSS, katere bo delegacija sporočila samo samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam in do katerih, ki niso tako pomembne, bo delegacija sama opredelila stališče, mnenje oziroma odločitev ter v kakšnem obsegu in obliki. Za ustrezno selekcijo nosi organ iz prejšnjega člena polno družbenopolitično odgovornost.

23. člen

Samoupravni organi Železarne, Slovenskih železarn, skupščine družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in druge temeljne samoupravne skupnosti, posredujejo gradivo – informacije delegacijam oziroma delegatom preko centra, ki mora dobiti dva izvoda informacije tudi za svojo nadaljnjo uporabo.

24. člen

Delegacije oziroma delegati imajo pravico in dolžnost, da se pri opravljanju svojih nalog in odgovornosti, tako v fazi informiranja in sročanja pred odločanjem, kakor v fazi uveljavljanja sprejetih dogovorov, poslužujejo strokovne pomoči centra.

25. člen

Delegati oziroma delegacije preko svojega vodje lahko prek centra zahtevajo dodatne informacije od strokovnih služb za lažje razumevanje ali odločitev.

VI. SAMOUPRAVNA DELOVNA SKUPINA KOT OBLIKA INFORMIRANJA

26. člen

Samoupravna delovna skupina (v nadaljevanju SDS), kot oblika sestajanja zbora delavcev, je temeljna oblika neposrednega informiranja delavcev. Vsak član SDS ima pravico in dolžnost, da sodeluje:

- pri sprejemanju in dajanju informacij,
- v oblikovanju stališč do določenih vprašanj,
- v izražanju svojih interesov, predlogov in mnenj,
- v postavljanju vprašanj iz celotnega področja dela in poslovanja TOZD, delovne organizacije, Slovenskih železarn, krajevnih skupnosti, skupščin družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih združenj, organiziranih na podlagi družbenega dogovora in sporazuma.

27. člen

Sestanek SDS po vprašanjih, navedenih v predhodnih členih, sklicuje vodja SDS samoiniciativno ali na zahtevo najmanj petih delavcev, članov SDS ali na zahtevo predsednika delavskega sveta TOZD, delavskega sveta Železarne, skupnega individualnega izvršilnega organa, individualnega poslovodnega organa TOZD, družbenopolitičnih organizacij ali na pobudo centra.

Sestanke SDS po vprašanjih, ki so skupna za vso Železarno, usklajuje center, za vprašanja, ki se nanašajo na TOZD predsednik delavskega sveta TOZD (varianta: predsednik zbora delavcev) v dogovoru z individualnim poslovodnim organom.

Kadar delavci TOZD in DSSS prek sestankov SDS odločajo o vprašanjih, ki so njihova neodtujljiva pravica, ali o drugih vprašanjih, za katere je potrebno večinsko soglasje delavcev, SDS izvolijo svojega delegata za usklajevanje na nivoju TOZD oz. DSSS. Usklajevalni sestanek sklicuje predsednik DS TOZD (varianta: predsednik zbora delavcev).

28. člen

Vodja SDS je dolžan posredovati po en izvod zapisnika sestanka SDS individualnemu poslovodnemu organu in centru, odseku za informiranje.

Individualni poslovodni organ je dolžan v najkrajšem možnem času SDS posredovati odgovor oziroma informacijo, če se le-ta nanaša na TOZD. Kadar pa se vprašanje nanaša na širšo asociacijo oz. širši interes delavcev, je odgovor oziroma informacija dolžan v ustrezni – posredni ali neposredni – obliki posredovati center oz. odsek za informiranje za vso delovno organizacijo.

Individualni poslovodni organ je dolžan posameznemu članu ali samoupravni delovni skupini odgovoriti:

- v 24 urah, kadar se vprašanje nanaša na obračun osebne dohodka,
- v 14 dneh, kadar se vprašanje nanaša na katerokoli drugo področje dela in življenja delavca.

Samoupravni organi so na vprašanja članov-delegatov, dolžni odgovarjati na prvi naslednji seji.

Center je dolžan odgovor, ki se nanaša na širši interes delavcev, posredovati v najkrajšem možnem roku, vendar najkasneje v 14 dneh.

29. člen

Sestanek SDS se z navedbo dnevnega reda sklicuje z objavo na oglasni deski najmanj tri dni pred sestankom, kadar so na dnevnem redu vprašanja, ki zadevajo TOZD oz. najmanj sedem dni preje, kadar so na dnevnem redu vprašanja, ki zadevajo širše združenje.

30. člen

Vodja SDS mora najmanj tri dni pred sestankom SDS prejeti ustrezno pismo gradivo od individualnega poslovodnega organa, kadar so na dnevnem redu vprašanja, ki se tičejo TOZD oziroma sedem dni preje od centra – odseka za informiranje, kadar so na dnevnem redu vprašanja, ki zadevajo širše asociacije.

VII. DELEGACIJE IN KONFERENCA DELEGACIJ

31. člen

Vodja delegacije, ki je neposredno odgovoren za informiranje, se pri opravljanju svojih nalog neposredno povezuje s centrom, individualnim poslovodnim organom, predsednikom delav-

skega sveta TOZD in DSSS ali s predsedniki družbenopolitičnih organizacij TOZD. Glede na predhodno samoupravno selekcijo informacij, se z njimi dogovarja za nadaljnji tok informacij, kakor tudi za povratni tok. Delegacije oziroma delegati, ki to funkcijo opravljajo za delovno organizacijo se na isti način povezujejo z istimi organi v delovni organizaciji.

32. člen

Sestanek delegacije sklicuje njen vodja takoj, ko je bila opravljena samoupravna selekcija gradiva. Na sestanku se dogovorijo o individualnih zadolžitvah, kadar bo informacija obravnavana v SDS, ali skupnem sestanku z ustreznim samoupravnim organom. Na sestanek delegacije obvezno vabijo predsednika delavskega sveta, individualnega poslovodnega organa in predsednike družbenopolitičnih organizacij TOZD oz. predsednika delavskega sveta, skupnega individualnega poslovodnega organa in predsednike družbenopolitičnih organizacij Železarne, odvisno na katerem nivoju delegat oziroma delegacija deluje.

33. člen

Konferenco delegacij sklicuje vodja konference na predlog centra, na osnovi dogovora z vodji delegacij ali na predlog družbenopolitičnih organizacij Železarne, kadar gre za informacijo, ki ima skupni pomen za vso Železarno oziroma za vse delavce TOZD in DSSS, ali kadar gre za samo ekonomičnost neposredne informacije oz. informiranosti vseh delegacij.

34. člen

Kadar bi prišlo do bistvenih razlik v stališčih delegacij, ki jih bodo zastopali delegati na zasedanjih skupščin in ki so v skupnem interesu Železarne, predsednik DS Železarne prek centra skliče z vodji delegacij usklajevalni sestanek.

Usklajevalni sestanek skliče tudi v primerih, ko je potrebno usklajevati različna stališča zborov delavcev pri sprejemanju samoupravnih aktov – dogovorov, sporazumov.

Usklajevalni sestanek vodi predsednik delavskega sveta Železarne.

VIII. ODGOVORNOST V PROCESU SAMOUPRAVNEGA INFORMIRANJA

35. člen

Informiranje je del dolžnosti temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb ter del samoupravnih dolžnosti in pravic vseh samoupravljalcev. Informiranje je del delovnih in samoupravnih odnosov v TOZD in DSSS in vsi, ki vstopajo v samoupravne odnose, so hkrati tudi nosilci informacijskih procesov.

36. člen

Posebno odgovornost za informiranje v TOZD in DSSS nosijo delegacije, delavski sveti in individualni poslovodni organi, na nivoju Železarne delavski svet, delegacije, delegati in skupni individualni poslovodni organ.

37. člen

Delegacije oziroma delegati so polno odgovorne za informiranje o vprašanjih, ki jih obravnavajo, o vseh ostalih vprašanjih, navedenih v 4. členu pa ostali organi, navedeni v prejšnjem členu.

38. člen

Pri izvajanju nalog in odgovornosti iz člena 37. in 38. bo s strokovne strani pomagal center. Dodatne vire informacij morajo zagotoviti ustrezne službe oziroma sektorji DSSS.

IX. CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJE

39. člen

Center, kot središče vsega samoupravnega komuniciranja in informiranja, je strokovna služba samoupravljanja za TOZD, DSSS in Železarno.

40. člen

Za opravljanje svojih nalog, morajo biti centru oz. odseku za informiranje dostopni vsi dokumenti, podatki ter informacije, ki zagotavljajo tekoče, učinkovito in vsestransko informiranje delavcev TOZD in DSSS. Ustrezne službe oz. sektorji, morajo na zahtevo centra izdelati dodatno informacijo, če je to potrebno za uspešno delovanje delegatskega sistema, javnost dela in sploh za delo centra.

41. člen

Po en izvod vseh pismenih informacij, od navodil, predpisov, okrožnic in podobno, do rednih in občnih biltenov ali drugih gradiv, morajo TOZD in DSSS oz. službe in sektorji redno dostavljati centru.

Centru je potrebno dostavljati po en izvod vseh vabil z gradivom za seje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij TOZD, DSSS in Železarne ter po en izvod zapisnika vseh sej samoupravnih organov.

GLAVOBOL, PRAVA KAVA (COFFEIN) IN AKUPUNKTURA

Po mednarodni klasifikaciji bolezni spada glavobol pod šifro 791 kot nezadostno definirano bolezensko stanje. Glavobol (Cephalgia, Cephalaca) ni bolezen, ampak simptom (znak) za neko slabo definirano bolezen. Glavobolov je tisoč vrst zaradi različnih bolezni. Zakaj glavobol, je vprašanje številka ena. Kaj so glavoboli je razvidno iz naslednje tabele:

Glavoboli brez organskega vzroka	Migrena	Glavobol zaradi mišično-živčne napetosti	Hortonov sindrom
Napadi	nekajkrat mesečno	vsak dan	nekoliko dni
Čas trajanja	nekaj ur	skoraj ves dan	15. min. - 2 uri
Lokalizacija	unilateralno fronto - temporalno	bilateralno fronto - okcipitalno	unilateralno frontalno, retrobulbarno
Priroda bolečine	konstantna pulzatorna	konstantna	intenzivna
Prodromi	svetli skotomi		
Dodatna znamenja	slabosti, povračanje		pordečela lica, zožena pupila

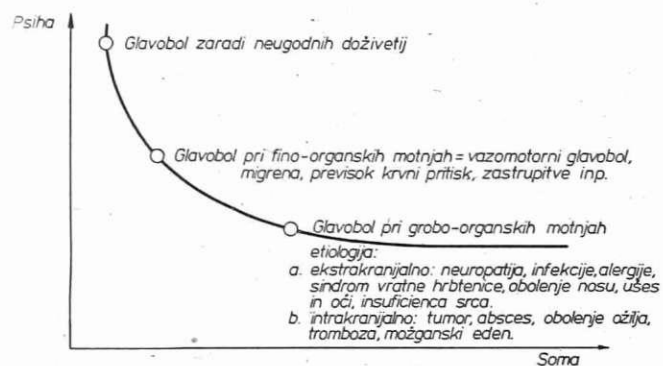
Tabela nam pove, zelo malo, glavobol pa ostane. Pomagaj si kakor veš in znaš, kar tisti naj presodijo, ki ga imajo.

Bolečine pri glavobolu so lahko omejene na določen predel glave ali celoto. Gre za dražljaje bolečinskih receptorjev trde možganske ovojnice (Dura mater), večje možganske živce in ožilje ali pa za nesorazmerje med pritiskom krvi in možgansko tekočino. Pogosti krivci so: krvavitve, tumorji, edemi, krvni nadpitis, vnetje možganskih ovojnic, vnetja paranazalnih sinusov in vnetja srednjega ušesa. Možna pa je tudi v primerih zastrupitve, krvnega pritiska in poškodbe.

Glavobol je lahko zaskrbljujoč, če gre za tri pomembne znake (trijaso) t. j. poslabšanje vida, nenehno bruhanje in stalni glavobol. V takih primerih je potrebno nemudoma k zdravniku.

Največkrat pa gre le za banalne reči kot so: preslabo spanje, preveč jedi in alkoholni maček.

Kadar pa glavobol nastopa pogostejše, v kratkih intervalih, je treba iskati vzrok. Med vzroke štejemo zobobol, obolenja sklepov, revmatizem vratnih vretenc, previsok krvni pritisk, pred menstruacijo, v nosečnosti, pri alergičnih obolenjih in glavkomu.

Najpogostejša oblika glavobola je vazomotorni glavobol, katerega geneza nam je še nepoznana. K vazogenemu glavobolu prištevamo še psihogenezo.

Klinične fenomene glavobola moramo etiološko prikazati s psihosomatičnim kordinatnim sistemom.

Za razlago glavobolov je poleg kordinatnega sistema pomembna še druga skica. Ta nazorno prikazuje mehanizme in cone glavobolov. Prva risba ponazarja presek velikih in malih možganov, druga pa področja možganskih arterij.

Običajni glavobol je karakteriziran s počasnim difuznim pritiskom v glavi, ki se sčasoma povečuje. Gre za širjenje in oženje žilja možganskih ovojnic in velikega venskega sinusa.

Za preprečevanje bolečin si pomagamo z analgetiki - običajno Phenacetin in Coffein. Coffein je dodan kot stimulator.

Izredno zanimiv je glavobol zaradi Coffeina. Brez črne prave kave ne gre več, čeprav se stalno draži. Črna kava imenovana »črna turška kri« ima sledeče karakteristike: »Dobra prava črna kava: vroča kot pepel, črna kot hudič, sladka kot greh in čista kot ljubezen«. Pri tako lepem opisu res ne gre brez nje od naštetih dnevnih stresih.

Pa to še ni vse, danes poznamo kar sedem vrst poživilnih kav:

1. Kava s tolčeno smetano
2. Kava z mlekom
3. Fjaker kava (v visokih kozarcih z nekoliko smetane)
4. Moka brizgalec - močna kava z rumom
5. Mozagram kava - sladka kava, ki vsebuje led in maraskino
6. Konzul kava - kava z netolčeno smetano
7. Kava proti glavobolu - vsebuje citriona sok

Prava kava ima torej pri glavobolu dva efekta. Enkrat koristi, drugič ne. Toda navada je tako močna, da se ji ne moremo odpovedati. Danes je dan brez kave nekaj nemogočega.

Poleg omenjenega pa je treba pripomniti, da lonček črne prave kave pripomore, da 15 odstotkov lažje mislimo (glej skico). To je eno od izredno pozitivnih lastnosti prave kave.

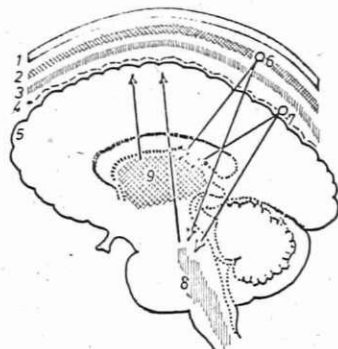
Vse lepo o črni kavi, toda mi poznamo akutno in kronično obliko kofeinskega glavobola. Tu so mišljene osebe, ki preveč konzumirajo črno kavo ob obilici tablet s Coffeinom. Tu ne gre samo za glavobol, ampak še za posebne senzacije vida.

Zaradi visokega krvnega pritiska pa obstaja prav tako mučni glavobol. Patomehanizmi tu niso poznani. Danes mislimo, da gre za neenakomerno ravnotežje med možganskimi arterijami glede tonusa in krvnega pritiska. Pri primarni arteriosklerozi se krvni pritisk še bolj poveča. Nekateri pa menijo, da gre za motnje v filtraciji možganske tekočine in da je vzrok možganski edem.

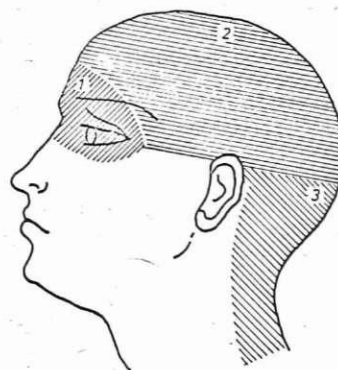
Poznamo pa tudi primere glavobola pri znižanem krvnem pritisku. Tu je prava kava izredno dobrodošla. Če po eni skodelici močne kave, se stanje popravi.

Pri glavobolu hipertonikov izredno dobro pomaga »Coffein-Natrium-Benzonat« in to v obliki injekcije (0,5 g na 50 ml fiziološke raztopine intravenozno). Bolečine po injekciji hitro preminejo. Tu gre namreč za znižanje krvnega pritiska v možganskih žilah. Tudi pritisk likvorja se zniža od 172 mm na 140 mm H₂O.

SHEMATSKI PRIKAZ MEHANIZMA IN CON GLAVOBOLA

1. LOBANJSKA KOST
2. TRDA MOŽGANSKA OPNA
3. PAJČEVNICA
4. MEHKA MOŽGANSKA OPNA
5. SKORJA VELIKIH MOŽGAN (področje bolečine)
6. TOČKE KI SPREJEMAJO BOLEČINO
7. MREŽASTA FORMACIJA VELIKIH MOŽGAN
8. VIDNO POLJE
9. VIDNO POLJE

1. CONA OČESNE ARTERIJE
2. CONA SREDNJE ARTERIJE MOŽGANSKE OPNE
3. CONA HRBTENIČNE ARTERIJE

Pri žilnem glavobolu je treba vedeti še naslednje:

1. Akutni pritisk v možganskih žilah pri arteriografiji ne povzroča bolečine.
2. Avtoregulacija možganskega žilja ostane dolgo nespremenjena.
3. Problem žilnega spazma je še neraziskan.
4. Domneva se, da možganske tvorbe (tumorji) nimajo vpliva na bolečine in občutljivost.

Efektorji za glavobole so verjetno v velikem venskem sinusu in možganskih ovojnicah, nekateri pa dolžijo možgansko mikrocirkulacijo.

Poznamo tudi glavobole po odvzemu Coffeina. Splošno biološko zanimivo je, če treniranim na Coffein povečujemo dozo od 0,12 g dnevno do 0,78 g dnevno, nato pa namesto Coffeina placebo, postane glavobol in migrena čisto drugačna. Skotomov ni, začetek je paroksizmalen, bolečine se generalizirajo po štirih do šestih urah. Presija v vratni arteriji ni povečana.

Terapevtsko je Coffein izredno učinkovit, če ga je v začetku dovolj. Patomehanizem je v povečanju volumna krvi in reflektoričnem povečanju dilatacije možganskega ožilja. Coffein ima vpliv pri vseh tistih, ki so nevrocirkulativni distoniki, oziroma srčni bolniki. Tudi pri pretiranih športnikih se Coffein dobro obnese. Spanje je sicer nekoliko prikrašeno, toda ljudje so dobre volje brez notranje napetosti. Pri drugih pa se kaže ravno nasprotno. Tožili so tudi o bolečinah v želodcu in da jih zbada pri srcu. Pogosten simptom migrene, ki ima več variant. Gre za vegetativne variante, predvsem enostranske (59 odstotkov) funkcionalne oblike (60-65 odstotkov) in v otroški dobi (50 odstotkov).

V določenem življenjskem obdobju žene zbolijo v 66 odstotkih. Posebno če je dražen vagus, pri čemer nastopi slabost in bruhanje. Izredno boleč glavobol je migrena, ki se pojavi na eni strani glave. Napad traja celo 14 ur. Večinoma migreno spremljajo prebavne motnje. Pravijo, da imajo »migrenici« predhodna svarila znamenja. Ti znaki se pojavljajo že na predvečer. Žrtve se slabo počutijo ter živijo v strahu, kdaj se bo napad pričel. Napad se prične naslednjega dne že zgodaj zjutraj. Najmanjši premik glave privede do precejšnjega poslabšanja. Običajno gre za vzrok v intelektualnem prenaporu, zaradi motenj v jetrih, alergičnih manifestacijah in zaradi hormonskih motenj jajčnikov.

Medikamentozna terapija glavobolov in migrene

Kadar uspemo odstraniti primarni vzrok, glavobol premine. Edino pri psihogenem glavobolu obstaja rezistenca na analgetike, pomaga le psihoterapija. Pri simptomatski terapiji si v glavnem pomagamo z aspirinom 300-600 mg. Vaskularni glavobol zdravimo z derivati Ergotamina ali s Fenotiazinom. Glavobol zaradi mišične napetosti (tenzijski glavobol) pa zdravimo z Meprobratom, barbituratom ali Chlordiazepaxidom.

Terapija migrene pa je nekoliko drugačna. Osnova je zatemnjena soba in mirno ležanje. Od medikamentov jemljemo redno Fenobarbiton, Prochlorperazin, Ergotamin tartrat. Ergotamin se da kombinirati s Kofeinom. Preveč ergotaminskih preparatov ni priporočljivo, ker lahko pride do škodljivih posledic na prstih rok in nog.

Zdravljenje glavobolov in migrene z akupunkturo

Veliko je primerov, ko medikamentozno zdravljenje glavobolov in migrene ni učinkovito. V mnogih primerih je uspeh z akupunkturo 80 odstoten.

Pri zdravljenju glavobola pa je izredno važno, da ne prezremo možganskih novotvorb, zato se moramo predhodno posvetovati z neurologom.

Glavna naloga akupunkterja je normalizacija krvnega obtoka v lobanji. To storimo na razne načine v skladu z vzroki. Kadar gre za oslabelost v krvnem obtoku, uporabljamo zlate igle, ki jih zabodemo v meridian krvni obtok-sex 6 in 7.

Pri ženah, ki tožijo za glavobolom gre večkrat za hormonalne motnje, uporabljamo zlato iglo in meridian ledvica - 8.

V glavnem pa uporabljamo ne glede na genezo glavobola naslednje točke: žolčnik - 31, 39, debelo črevo - 4, 11, želodec - 36 in mehur - 10. Tradicionalni točki proti glavobolu pa sta: mehur - 41 in trikratni ogrevalce - 5.

Za zdravljenje migrene pa so na voljo naslednje točke: žolčnik - 20, jetra - 12, pljuča - 7, debelo črevo - 4, 10, želodec - 12, 42 in gouverneur - 19.

Kadar pa ne pomaga ne eno ne drugo, pa v akupunkturne točke vbizgamo Impletol. Po Impletolu so uspehi zelo dobri in trajni.

Zaključek

Zaradi glavobolov so ljudje postali tabletomani. Tablete pojedajo kolikor jih morejo, pri tem pa se ne zavedajo posledic na ledvicah, jetrih in krvotvornih organih. Posebno nevaren je Phenacetin, pa tudi Aspirin ni tako nedolžna stvar.

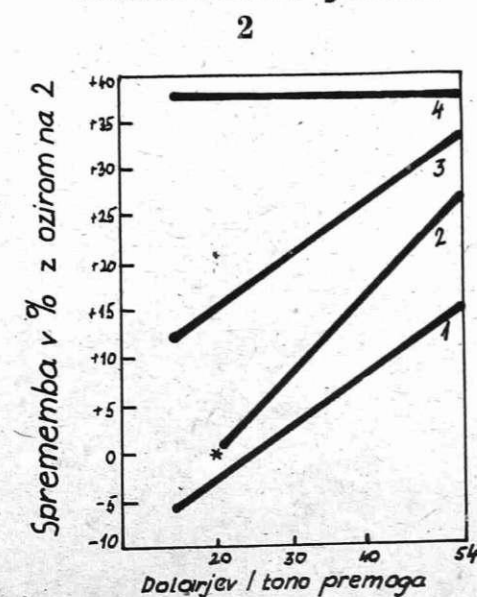
V tem pogledu je akupunkturno zdravljenje še najmanj toksično, t. j. neškodljivo.

Na rešilnih postajah Železarne se mesečno potroši 3500-4000 tablet. Največ tablet se potroši ob slabem vremenu v tistih obratih, kjer je v ozračju prisoten ogljikov monoksid t. j. v okolici plavža. Tudi med našimi delavci so takšni, ki se ne zadovoljijo z eno tableto, ampak grede še po drugo na drugo rešilno postajo. Nekaterim glavobol in ostale težave prenehajo že takoj, ko na svoji dlani začutijo tableto.

Aleksander Rjazancev

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNI

JEDRSKA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA

EKONOMSKI POGLEDI

Študija, ki jo je izdelal ameriški inštitut za grodelj in jeklo, je pokazala, da uporaba jedrske energije za proizvodnjo surovega jekla ni tako neekonomična kot izgleda na prvi pogled. Slika št. 1 kaže v odstotkih razlike v obratovalnih stroških z ozirom na ceno premoga.

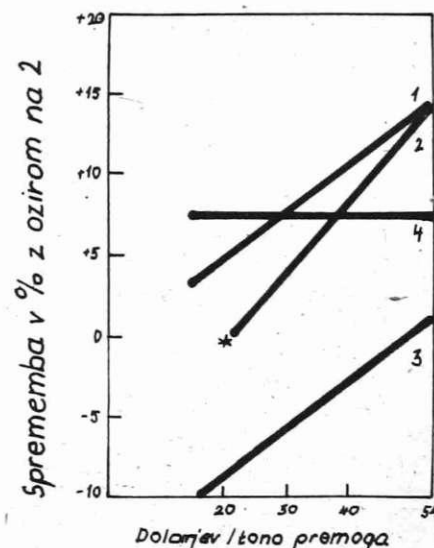
Pri tem je vzeta kot osnova cena premoga 20 dolarjev/t. Označena je z zvezdico pri varianti 2.

Upoštevanje so bile naslednje različne možnosti, ki so označene s številkami od 1 do 4:

1. Cena reaktorja je del celotnih investicijskih stroškov za jeklarno. Proizvodni stroški za reaktor HTGR so upoštevani v skupnih obratovalnih stroških.
2. Ta krivulja se nanaša na običajni postopek proizvodnje surovega jekla v kisikovem konvertorju preko predelave železove rude v plavžu.
3. Reaktor HTGR zgradi elektrarna in fosilno gorivo za proizvodnjo potrebnega reducenta je nabavljeno po normalni ceni.
4. Redukcija z vodikom. Reaktor HTGR zgradi elektrarna in električna ter toplotna energija potrebna za potek procesa ima normalno ceno z dodatkom stroškov za amortizacijo HTGR.

Iz teh diagramov je razvidno, da je postopek z vodikom kot reducentom (4) in z nabavo ogljikovodikov ter potrebne toplote za potek procesa (3) nekoliko dražji kot konvencionalni postopek s plavžem in kisikovim konvertorjem. Če pa nabavi reaktor jeklarna in z njim tudi obratuje, potem so stroški znatno nižji kot pri konvencionalnem postopku (1). Ekonomska prednost jedrske proizvodnje surovega jekla je tem večja, čim višja je cena premoga.

Če upoštevamo tudi stroške investicij, potem je slika popolnoma drugačna. To je razvidno iz slike št. 2., na kateri so navedene sicer iste možnosti kot na sliki št. 1., vendar ob upošte-

vanju investicijskih ter obratovalnih stroškov. Diagrami na tej sliki kažejo, da je uporaba nabavljenih ogljikovodikov in toplote potrebne za potek procesa precej cenejša kot konvencionalni postopek proizvodnje surovega jekla. Pri povišanju cene premoga na 40 dol/t je celo postopek redukcije železove rude z vodikom cenejši kot postopek preko plavža in kisikovega konvertorja. (Nadaljevanje prihodnjije)

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

MRTVI NE LAŽEJO

(odlomek iz knjige)

9

Hotel je pomagati umirajočim sojetnikom. A ko je videl posledice oživiljanja, mu je bilo žal. Mar bi jih raje pustil, da bi padli v brezčutnosti, ki jih je že zajela. Zdaj gestapovci niso več čakali.

Poveljujoči podoficir je zaupil — Fertig! In celi so zijale vanje. Tedaj se je pripeljal obersturmführer Werner. Zadnji hip je zamahnil z roko v znamenje, naj povesijo puške. Morda je na ta trenutek čakal za ovinkom, da bi bilo videti kot v filmu. Naglo je stopil k privezanemu Bernardu in mu nepričakovano ponudil:

— Povejte, kar od vas hočemo in takoj boste svobodni!

Bernard pa je ves iz sebe, kakor da ga ni ne videl ne slišal, zaneseno zavpil:

— Streljajte že!

Obersturmführerja ni niti pogledal, raje je z očmi izzivalno prebada ubijalce.

Gestapovec je bledega obraza odstopil in poveljujočemu dal znamenje.

Počilo je, toda ne vsi strelj hkrati. Ne streljajo nas vsi radi, je pomislil Aleš.

Ko je zasmrdelo po smodniku in se je zakadil rahel sivkast dim, so videli, da sta dva ob kolih še vedno stala. Eden izmed njiju je bil Bernard! Spet je zavpil:

— Streljajte! Ne bojte se!

Obersturmführer je pobesnel. Odpel je tok za samokres, stopil proti Bernardu in le na korak razdalje vanj izstrelil pet nabojev.

Kot bi s tem hotel zatreti upor, revolucije in svojevoljnosti za vselej.

Tisti, ki so še živeli, so morali odvezati postreljene, zložiti s kamiona prazne krste, potem pa trupla spraviti vanje!

Aleš je prišel na vrsto šele z zadnjo skupino. Do kola so mu hoteli pomagati, a ni dovolil. Tja se je splazil po vseh starih, se spodaj oprjel obeljenega lesa in se ob njem vzpel pokonci ter čakal, da mu je esesovec tja privezal roki. Ko je segel še k očem, da bi mu jih zavezal, je kakor prej Bernard, odklonil.

Nanj je še čakal obersturmführer! Aleš, ki se je ob Bernardovem primeru in ob vseh teh ljudeh čutil dolžan storiti še kaj, ni čakal. Prehitel je Wernerja in ga nepričakovano pozdravil:

— Smrt fašizmu, herr obersturmführer!

Werner je segel po pištoli. Vendar se je zbral in s stisnjenimi zobmi siknil, kakor da je izgubil razum:

— Zavpij: Heil Hitler! in prost boš šel od tod!

Werner — in vsi drugi — so nape-to čakali. Pa ni bilo treba dolgo.

— Morilci! Smrt Hitlerju! je vzkliknil Aleš.

— Schiessen! je reval Werner in odskočil, kakor bi ga pičila kača. Spozabil se je in spet segel po pištoli.

V tem se je zbral, se obrnil, vidno razkačen sedel v avto in oddijal med pokanjem strelav, ki so spodnesli Aleša!

Zadnje kar je izgovoril, je bilo:

— Mama, Martina! Saj bomo maščevani!

Mislil je, da je to zaupil naglas, toda to se je zdelo samo njemu. Navzoči so slišali samo nerazločno grgranje. V Alešu ni bilo več moči.

Vso je bil porabil v boju z Wernerjem.

Tudi vedno tihi Peter si ni dal zavzati oči in tudi on je iztisnil iz sebe:

— Maščevani bomo! Zbogom Angela!

Teh zadnjih pet so naložili polici-sti sami in kamioni so spet pogrnali proti kaznilnici.

Ob jami, ki so jo prejšnji dan kopali sami, so stali novi zaporniki, ki so jih zastraženi, solznih a tihih obrazov, morali naglo zasuti!

Prihodnje jutro, ko je bil Filip že v partizanskih rokah, so se po vsej pokrajini rdečili veliki lepaki, z dvakrat napisanimi imeni talcev: v nemščini in v domačem jeziku. Trideset. Med njimi je bilo tudi Aleševo in Petrovo. Bernardovo so izpustili.

Ljudje so se ob lepkih ustavliali, si brisali solze, potihem kleli in se pridušali. Pri enem se je ustavila tudi Martina. Nenadoma so se ji zamogle oči in zadržala je. Obšla jo je slabost, da se je komaj ulovila za ograjo. Prebrala je Aleševo ime. Z roko je potegnila prek oči in še enkrat pogledala na papir.

Res je! O, Aleš!

Omotična je odstavala proti domu. Se vedno ni mogla doumeti, da je bilo to edino, kar ga je čakalo pri gestapovcih. Bolj kakor kdaj prej je čutila, kaj ji je pomenil Aleš.

In umrl je s hudimi mislimi nanjo! V ušesih ji je zvenelo, kot bi ga poslušala vsak hip:

«Tudi tvoje roke postajajo krvave!... Zakaj nisi poskrbela za Filipa?... Operi umazanijo!»

Z roko je rahlo otipala mesto na vratu, kjer jo je v navalu brezumja stiskala Aleševa desnica. Namesto jeze ga je v mislih ljubkovala in rahlo božala kožo, kjer se jo je zadnjkrat dotaknila njegova roka.

Vse je odmevalo v njej, tudi njene zadnje besede. Saj ni mislila tako, kot mu je govorila. Hotela je po vsi sili, želela, da bi ostal živ. To je bilo vse. Aleš je bil njeno drugo življenje, njen odmev in njena prihodnost!

Zakaj ga ni poslušala! Kakor bi jo bil Filip hipnotiziral!

Mrtvi ne lažejo! si je rekla, kakor bi ji narekoval sam Aleš. Kako je mogla dvomiti? Pustila se je zape-ljati, da bi rešila Aleša!

To je je vrglo kvišku. Popravila si je obleko in se namenila naravnost k Filipu. Še preden je odšla, jo je spet nekaj ustavilo. Sesešla se je na posteljo. Aleš je imel prav, ko je rekel, da se bo kri držala tudi nje. Mukam žalovanja so se pridružile nove, še hujše. Ni se čutila samo prevarana, temveč tudi sokriva za pogubitev znanih, dobrih ljudi in tudi za najbolj ljubljene med njimi.

Potem je nehala jokati in v mraku, ko so se na steno začele risati sence in ji tesnoba ni pustila dihati, ji je udarilo v zavest:

Razkriti moram Filipa! Samo, če ni prepozno. To je bila Aleševa volja! Kakor oporoka! In samo jaz vem to!

Obenem se je ustrašila same sebe. Saj nima toliko moči, saj bo obtožila tudi sebe.

Strah, ki se je oglašal na dnu razuma, se je približeval teži, ki ji jo je naložila Aleševa smrt. Svojega brata naj izda?

Kaj pa Aleš?... Pomagala ga je umoriti... Nič ga zdaj ne bo oživilo!... Toda takole ne bo zdržala, ne bo mogla živeti.

Dokler ne odvrže tega bremena, ji ne bo obstanka. Bolje, da jo pogubi kazen, kakor ta pekoči ogenj.

Zakaj trepete? Koga se boji? Trepete pred partizani in boji se Nemcev.

Bo imela toliko moči, da bo izpolnila Aleševo oporoko?

Strah, da Filip spet išče nove žrtve, ji je dal moči, da je pohitela k bratovi hiši... Priznala si je, da bo njena krivda še večja, če takoj ne bo ukrenila kaj odločilnega.

Toda, Filipa ni bilo nikjer!

Vprašala je po njem sosedo, a nihče ni nič vedel... Bila je tako čudna, da so jo ogledovali, kakor bi jo videli prvič. Domov se je vlekla kakor bolna starka. V njej so s podvojeno močjo oživeli očitki, potešitve pa ni bilo; nobene, nasprotno — očitki so se razrašali z nepopisno močjo in napolnili vso njeno notranjost. Njena miselnost in pripravljenost sta bili še preslabotni, da bi poiskala partizane. Vso njeno podzavest je prežemala zahteva, da mora najprej govoriti z bratom.

Morda bi še našla kako bilko, kak izhod, morda Filip le ni bil vsega kriv, morda je še kdo kje, ki se z njim igra. Človek vendar lahko sumniči. Se mora biti kaka rešitev! Pogreznjena vase, potrta od žalosti, ni opazila pogledov, ki so jo spremljali. Ko jo je blizu doma poklical neki glas, naj stopi za njim, se je stresla, kot bi jo kdo prebudil iz morečega spanja.

Opazila je Goloba. Očitno ji je hotel nekaj razodeti. Na samem se je odkrhal, pogledal okoli sebe in rekel:

— Potlej že veš, kaj se je bilo zgodilo! Zvenelo je bolj kakor potrditev.

— Saj je na lepakih!

Golob je odmahnil z glavo:

— Ne, nisem mislil tega. Tisto o Filipu!

To jo je nenadoma vznemirilo, da je Goloba prišla za suknjico.

— Kaj je z njim? Kaj mi skrivate?

Golob se je nerodno prestopil.

A ker mu je bilo naročeno, naj govori z dekletom, je nadaljeval:

— Smo mislili, da ti je znano.

Naši so ga zgrabili! On je...!

— Izdajalec, mislite reči, je pri-

dušeno kriknila Martina.

Golob jo je pomiril:

— Kaj moreš ti za to! Dokaze so

dobili, in to ti moram sporočiti. Zate

bo tudi bolje, da se zdaj umakneš!

To bomo storili vsi, ki nam je Filip

nevaren!

Martina je novico sprejela s čudnimi občutki. Na pomoč so ji prihiteli drugi. Vendar jo je obšla nova grenkoba. Ali ne bo ogoljufana in prikrajšana za možnost, da bi se oprala, da bi našla vsaj malo utehe?

Se vedno jo je skrbela lastna usoda. Če bodo partizani kdaj zvedeli o njej kaj več, potem hoče, da bo to prišlo samo iz njenih ust. Še čudno, da so ji toliko zaupali in poslali Goloba. Saj bi jo lahko odpeljali za Filipom!

(nadaljevanje)

Ivanka na peči se je držala za usta in med prsti so ji curele solze. Rudi pa si je ogledoval dudo in jo tipal s prstom, ker ni več dajala mleka.

— Tudi ta jo je stisnil! je spet rekel nekdo in vstopil.

— Potrkaj!

— Čakaj! Gledam, kje so vrata. Ne najdeš jih v teh črnih luknjah!

Zakoračil je k durim, sklonil glavo in potrkal.

— Ja!

— Spet samo otroci! je rekel nekomu za njim.

Kljuka je škrtnila. Mirko Pregarc je sunil v vrata, da so se odbila od klopi pri peči. Gledal je s praga po temnem prostoru. Duh po otroku, odejah in zelju mu je udaril v obraz.

Pogledal je na peč in škrtnil s prsti: — Buc, buc!

— Kje pa so ate?

— V mesto so šli! je rekel Polde izpod čela.

— Buc, buc! je znova ponagajal otroku. V mesto? Vse je šlo

danes v mesto. Koseček s Kosečko, Martinovi, Žlajpah... Kaj pa so šli ate v mesto?

Štopil je k Poldetu in ga gledal v lase.

— Na sodnijo.

— Tožit? Koga? Mene? se je zarežal.

Polde je zmignil z rameni.

— Kje pa je ključ od hrama? je počepnil k pobu.

— Ne vem.

— Ne veš! mu je zmajal nos. Nič ne veš! Ne kako se pišeš, ne

kako ti je ime! Boš že povedal. Mulec zmešani!

Dvignil se je in dežni plašč je zašumel, ko da šumi in vstaja

gora.

V vežo je prišel tudi Korel. Zamahoval je s pasjim bičem in gledal v drogovce za sušenje mesa.

— Pa ti, mevža! je pobaral Mirko Ivanko na peči. Ti se tudi ne

spomniš, kam je ate porinil ključ?

— Madona, smrdi! se je oddihoval Korel na pragu. Ali ščijete

kar v postelje?

— No, bo kaj? se je naslanjal Mirko na peč in rinil z obrazom

v Ivanko.

Ivanka se je še bolj zarila v kot in zajokala.

— Kaj se pa dere? jo je pogledal s praga Korel. Daj ji dve po

čebuli!

— Kje je ključ? Krucefiks! se je zadr! Mirko.

Otroka na peči sta zatulila.

— Jaz ne vem! je izbruhnila Ivanka skozi nos.

— Kaj ne veš? Pankrt!

Obrnil se je k Poldetu: — Alo, dvigni slamarico!

— Dvigni! je zdrvel proti fantu tudi Korel.

Polde se mu je odmaknil k postelji in počasi dvignil zabuhlo

slamarico.

PAVLE ZIDAR

36

SVETI PAVEL

— Kaj pa je to? je Korel pokazal z ročajem biča na stenico.

Cajzeljc?

— Spusti! je ukazal Mirko.

— Pob! Se enkrat te vprašam: Kje je ključ? se je zadr! Korel,

da so mu zadržale roke.

Polde je zablodil s pogledom v tla.

— Kje so ate? Alo, brž brž!

Prijel ga je za brado in mu dvignil trmasti obraz.

— Kruce juda je sprožil Korel bič. Usnje je siknilo. Poldeta je

v hipu spodneslo na kolena, da je zatulil z obrazom v pod, ko da

poginja.

— Poldé! je zavpila sestra in spustila otroka.

Pregarca sta se naglo spogledala.

— Drugič pa ne laži! je rekel Korel zadihano in bič mu je

zabingljal ob nogah kot ubit modras.

— No, kaj je, kaj? je Mirko dvignil Poldeta za ramena. Kaj

tuliš?

Poldeta je neslo v pod. Med prsti mu je curljalo črno in rdeče.

— Poldé!

— Greva! je tiho rekel Mirko.

Sestra se je pognala s peči. Prijela je Poldeta za komolce in

vpila: — Poldé! Poldé!

sin, drugi pa je padel že junija 1943, tretji pa je bil ustreljen kot talec v Bohinju. Ostala družina je bila jeseni 1943 izseljena v Nemčijo. Najmlajši sin Cene, ki je sedaj gospodar na posestvu, star takrat šele 12 let, je vedel za vse, kaj se v hiši dogaja. Pregledoval je teren v vasi in pozimi je stalno oral zapadli sneg in brisal sledove, ker so bili partizani pri njih stalni obiskovalci. Beravsovo mamo smo partizani imenovali »zlato mamo«, ker je bila vsakemu partizanu prava mama — prava slovenska partizanska mama. Tako sem Stefana oddal v zanesljive in varne roke, k dobri družini. Zvečer sem se napotil na okrožni komite ter sekretarju natančno povedal celotni dogodek s Stefanom ter vse, kar sva doživela na najini poti od javke do Brega. Naročil mi je, naj takoj obvestim vse terenske delavce in kurirje, ki so hodili na Breg, da so tam stalne nemške zasede, na obeh straneh vasi in da zaradi tega odpadejo tam začasno vse zveze in sestanki. Opozoril sem, da je po sredi verjetno še nepojasnjeno izdajstvo. Prepoved velja, dokler jih jaz ponovno ne obvestim, da je teren čist.

To je bila razumljivo le pretveza, da je bil Stefan varen in se ni bilo treba bati slučajnega iznenadenja. Le sam sem se oglašil pri Beravsovih vsako drugo noč, da sem poizvedel, kako je s Stefanom, kako se počuti in kako napreduje zdravljenje. Po dveh tednih nekako si je že toliko opomogel, da je zvečer v spremstvu in ob pomoči Beravsovih fantov hodil na krajše sprehode, da se je nadihal svežega zraka in se postopoma utrjeval. Bil je rešen in se kmalu dokončno pozdravil ter nadaljeval svoje delo v organih OF.

Vse to se je srečno končalo, Stefan-Stanko Grčar je ozdravel, jaz in Beravsova mama pa sva pri tem imela veliko zadoščenje, kajti rešila sva življenje mlademu partizanu, tovarišu in človeku.

Ob letošnjem dnevu žena, ko praznujemo 30-letnico svobode in zloma fašizma, se spomnimo s hvaležnostjo tudi opisanih treh partizanskih mater — slovenskih žena ter sploh deleža slovenske žene v naši NOB. Nosile so veliko breme, večkrat so prav s svojo materinsko ljubeznijo reševale življenja borcev. Hrabro, ne glede na posledice, so se borile z nami v dneh, ko je slovenski narod največ trpel in tako doprinesle svoj delež k zmagi nad okupatorjem in k naši svobodi. Tega ne smemo nikdar pozabiti!

KONEC

S POMOČJO TREH ŽENAMATER REŠIL PARTIZANA

2

LUDVIK AMBROŽIČ

Nič oklevanja, sem si rekel, tovariša je treba rešiti. Spomnil sem se, da bi ga odpeljal k našim ljudem, k Beravsovi mami na Breg. To je bila težka in naporna pot v februarjski noči med njivami in travniki, dolga čez tri kilometre in s tovarišem na hrbtu. Sam sem ga, težkega okoli 75 kilogramov, prinesel iz Vrbe na Breg. Med potjo pod železniško čuvajnico ob Vrbi pa sem, po nekem partizanom pridobljenem instinktu začutil, da nekaj ni v redu, da je nekaj v bližini. Res, bolj začutim kot slišim prihajati nemško patroljo ob železnici. Hitro sem Stefana položil v malo travniško globel v kritic in legel poleg njega. Tudi Nemci so naju morali čutiti in slišati. Ravno, ko sem legel, se je že zasvetila raketa in za njo še nekaj. Bilo je kot podnevi. Mirovala sva v zaklonu in niso naju opazili. Čakala sva nekaj minut, da se je patrula oddaljila in Stefan se je spet prebudil. Še danes ga slišim, ko je ponovno prišel malo k zavesti in nemočno rekel:

«Ciro, tovariš, pa me ja ne boš pustil samega.» «Brez skrbi Stefan, oba se bova rešila, ali pa nobeden,» sem mu odgovoril.

Čutil sem njegovo zaupanje, vedel pa sem tudi za partizansko dolžnost in nenapisan partizanski zakon, da ga rešim in pravilno ukrepam. Spet je padel v nezavest.

Ponovno sem si ga naložil in nesel proti Bregu. Najmanj petdesetkrat sem počival med potjo. Končno sva okoli sedme ure zjutraj prispela na Breg k Beravsovi mami. Stiri ure med

njivami in ozarami, brez poti v temi in mrazu. Vsak las je imel svojo potno kapljico, bil sem premočen do kože od napora, znojja in skrbi.

Bilo je še temno. Stefana sem zakopal v steljo, kratek čas počival, prislusnil, če je vse mirno in potrkal na okno Beravsove mame. Ker je mama poznala moje znake, ker sem toč že večkrat hodil, je takoj prišla k oknu in vprašala, kaj se dogaja. To je bil za partizanski obisk dokaj nenavaden čas. Povedal sem ji, da imam zelo bolnega Stefana, ki ga je tudi poznala, ker se je večkrat oglašil na svojih poteh pri njej. Vprašal sem jo, če bi lahko ostal nekaj časa v njeni oskrbi, da bi ozdravel. »Pa ja ni ranjen,« je vprašala. Povedal sem ji, kaj je z njim.

Beravsovi mami sem popolnoma zaupal. Vedel sem, da je odločna in iznajdljiva ter da njene obljube vedno drži. Bila je hrabra in pripravljena tvegati vse za NOB.

Takoj se je oblekla in odšla v hlev, kjer je pripravila za oba primeren prostor za tisti dan. Ves dan sem ostal pri Stefanu, ki je večinoma spal v vročici in blodnjah. Kmalu se je pojavila mama in dobila sva toplo hrano — domačo kokošjo juho, čes ta bo dobra za oba, posebno pa za Stefana, da se bo preje pozdravil. Kokoš je zaklala takoj, ko sva se namestila v hlevu.

Čez dan so mu že v hiši pripravili bunker, tako da se je zvečer istega dne preselil na toplo in udobno mesto v hiši. Skrbela je zanj kot za lastnega sina več kot dva tedna in ga pozdravila. Beravsova hiša na Bregu je bila napredno usmerjena slovenska domačija. Že leta 1942 je bil tam prvi ustanovni sestanek vaškega odbora OF. V marcu 1943 je šel v NOV prvi

10

ŽELEZAR

PREDSTAVNIKI REPUBLIKE ZADOVOLJNI

Pred nedavnimi so se na Bledu sestali predstavniki skupščine SR Slovenije, ki jih je vodil predsednik Marjan Breclj, s predstavniki družbenopolitičnega in gospodarskega življenja jeseniške in radovljiske občine. Poleg Marjana Breclja so bili med gosti še Mara Zlebnikova, Stefan Nemec, Jože Božič, Jože Pacek in drugi.

Predstavniki obeh občin so najprej gostom iz Ljubljane predstavili jeseniško in radovljiško občino, predsednika obeh izvršnih svetov Ivo Ščavničar in Franc Podjed pa sta z gospodarskega stališča orisala gibanja v obeh občinah. Pri tem seveda ni šlo mimo številnih problemov, ki tarejo občane tako jeseniške kot tudi radovljiške občine.

Franc Podjed je zlasti opozoril, da je gospodarstvo v radovljiški občini preveč razdrobljeno, saj je kar 63 delovnih organizacij. Zato je nujno, da bi se delovne organizacije povezovali v večja združenja, čeprav so nekatere že vezane z večjimi delovnimi organizacijami izven občine. Zelo pereč problem je nerazvitost bohinjskega kota, občuten je problem graditve šol, saj so s samoprispevkom zgradili sicer pet izmed šestih predvidenih osnovnih šol, vendar pa so tudi te še nedograjene. Gre za telovadnice, katerim so se morali zaradi pomanjkanja denarja odreči, čeprav so nujno potrebne. Med številnimi problemi so bili omenjeni tudi nezainteresiranost nekaterih podjetij, ki imajo sedež izven radovljiške občine, drastičen primer kršitve ustavnih pravic obrata Tip-Top v Bohinjski Bistrici ter problem razvoja turizma, za katerega so ugotovili, da ima izredne možnosti. Poudaril je, da ima radovljiška občina vse možnosti, da bi imela 33.000 turističnih postelj.

Posebno mesto, ko so govorili o turizmu, je imela razprava o triglavske žičnice. Glede na to, da so zadnje zime pokazale pujsnost izgradnje turističnih objektov na višinah nad 1800 metrov, torej tam, kjer je sneg »doma«, kot tudi dejstva, da za to imamo ugodne pogoje (Triglav), kljub temu pa so načrti še vedno zgolj na papirju, je tovariš Breclj izrazil mnenje, da bi tako v radovljiški kot tudi jeseniški občini, morali začeti odločno akcijo za uresničitev tega načrta. Seveda, je menil, je ta zamisel velikega pomena tudi v širšem slovenskem kot tudi jugoslovanskem prostoru.

Tudi predsednik izvršnega sveta jeseniške občine Ivo Ščavničar je v svoji razpravi, s katero je seznanil navzoče o gospodarskih uspehih in problemih jeseniške občine, omenil precejšnje težave glede šolstva, komunalnih dejavnosti, gradnje vzgojno varstvenih ustanov, gradnje cest in podobno. Če se povrnemo na konkretne probleme v zvezi s tem, moramo med drugim omeniti gradnjo ceste v Gornjesavski dolini, ki je sicer odvisna od gradnje tunela, ki bo povezoval Jugoslavijo in Avstrijo z lokacijo pa se iz leta v leto odlašala. Nadalje gradnja šolskega središča na Plavžu, kjer že sedaj stanuje okrog 8000 prebivalcev, šoloobvezni otroci pa obiskujejo šolo na povsem drugem delu Jesenice. V zvezi s tem je bil predstavnikom republike obrazložen način reševanja tega problema z referendumom.

Tudi turizem je imel posebno mesto v razpravi predsednika izvršnega sveta jeseniške občine. V zvezi s tem je na obeh straneh prevladalo enotno mnenje, da je za podaljšanje zimske turistične sezone, zlasti kar se tiče Kranjske gore, nujna izgradnja žičnic na Vršču.

V drugem delu srečanja med predstavniki skupščine SR Slovenije ter predstavniki radovljiške in jeseniške občine, je pogovor teklo o uresničevanju delegatskega sistema. Gostje so najprej poslušali informacijo o uresničevanju novega delegatskega sistema v obeh občinah. Seveda so poleg dobrih rezultatov predstavnikov obeh občin seznanili goste z nekaterimi problemi, ki se pojavljajo doma povsod pri nas. Marjan Breclj je bil vidno zadovoljen po obeh razpravah o uveljavitvi novega sistema, saj je, kot je sam dejal, očitno, da se je delegatski sistem že uveljavil. Skupno so ugotovili, da je v zboru združenega dela povezava med bazo in delegacijo zelo dobra, kar pa v krajevnih skupnostih še vedno šepa. Ugotovili so tudi, da je vloga družbenopolitičnega zbora po statutu premalo natančno opredeljena. Precej pozornosti so posvetili tudi razpravi o informiranju. Kot je bilo že večkrat poudarjeno v našem tisku, pa tudi na televiziji in radiu, je precejšnja ovira za še hitrejšo uresničevanje delegatskega sistema slabo in neprimerno informiranje. Od pravilnega in uspešnega informiranja pa je odvisna delegatova in občanova seznanjenost s problemi, zahtevami in hkrati z nalogami, s katerimi se bo srečeval. Ugotovili so, da je preveč »papirnate vojne«, da so materiali v večini primerov preobsežni, raztegnjeni in dostikrat preveč strokovno napisani. Zato je nujno, da se temu problemu posveti več pozornosti. Soglašali so, da pri informiranju delegatov igrajo uspešno vlogo interna glasila posameznih delovnih organizacij. V zvezi s tem je predsednik občinske skupščine Radovljica Leopold Pernuš omenil pomembnost sodelovanja s časopisom Glas in radiom Jesenice, kjer bodo poskusili najti še boljše možnosti za sodelovanje in informiranje, kar so potrdili tudi predstavniki jeseniške občine. Pri tem ne gre prezreti tudi glasila jeseniških železarjev, ki se je zelo aktivno vključil v tokove delegatskega sistema.

Na 9. skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine v sredo, 5. 3. so delegati pretresali osnutke občinskega proračuna, programa komunalnih dejavnosti in družbenega plana občine za leto 1975. Letošnji občinski proračun bo znašal 32.430.000 din, toliko pa je predvideno tudi za proračunsko potrošnjo. Pri tem so se že izločena sredstva za skupno porabo, ki se bodo odslej zbirala v okviru SIS.

Drevo so se začeli prvi zbori občanov po KS na katerih člani izvršnega sveta obč. skupščine pojasnjujejo proračun občine, komunalnih del in družbeni plan za 1975. Zbori bodo na Lancovem, v Kropi, Kamni gorici, na Sr. Dobravi, v Podnartu, Ljubnem in na Brezjah. Pričakujejo, da bo najzanimivejša razprava tekla o sredstvih za financiranje dejavnosti KS.

V predlogu družbenega plana v turizmu radovljiške občine za 1975. leto, se predvideva povečanje investicijskih vlaganj kar za 112.409.000 din, ali za 39,48 % nad lanskoletnimi. Večina sredstev bo namenjenih za gradnjo in povečanje hoteljskih zmogljivosti, ki pa bodo gotova šele v naslednjih letih. Razen novega Park hotela, bodo pričeli tudi z gradnjo hotela Evropa na Bledu in s povečanjem zmogljivosti tudi v hotelih Lovca, Jelovica, Jadran in Kompas na Bledu, Stane Žagar v Bohinju in v hotelu Grad Podvin. Nadaljevali bodo tudi z izgradnjo zimskošportnega centra Kobla nad Boh. Bistrico.

Na skupnem posvetu delegatov družbenopolitičnega zbora občinske skupščine in občinskih izvršnih organov SZDL, ZKS, ZS, ZSM, in ZZB NOV, ki je bil v ponedeljek, 3. 3. v Radovljici, so spregovorili o osnutku občinskega proračuna in družbenega plana za 1975, ter razpravljali o nalogah in vlogi delegatov tega zbora v občinski skupščini, ki doslej še ni bila ustrezno prilagojena ciljem skupščinskega delovanja.

V sredo, 5. 3. je bila seja izvršnega odbora obč. konference SZDL na kateri je direktor Ljubljanske banke — enota Radovljica, Franc Cuznar, najprej podal informacijo o problematiki obratnih in investicijskih sredstev na območju občine, nato pa še o organiziranosti banke. Sledila je razprava o pravilniku občinske konference SZDL v kateri so se odločili za novo organizacijsko strukturo, število delegatov in organov konference, ki se bo konstituirala v začetku aprila.

Na današnji popoldanski seji komisije za družbeno ekonomske odnose pri občinskem komiteju ZK bodo obravnavali stabilizacijske ukrepe v TOZD in SIS s posebnim ozirom na letošnjo resolucijo SRS o družbeno ekonomskem razvoju. Ocenili bodo tudi dosedanja poteka konstituiranja TOZD na osnovi ustavnih določil.

Na zadnji seji sveta za ljudsko obrambo pri obč. skupščini so obravnavali kadrovska vprašanja teritorialnih enot in spregovorili o dosedanjem poteku akcije usposabljanja prebivalstva za SLO. Pri tem so ugodno ocenili vztrajnost in udeležbo občanov v KS in delavcev iz TOZD za predavanja, ki se vrstijo že od začetka februarja v vseh krajih občine. Doslej je bilo opravljeno po programu že nekaj nad 40 predavanj.

Spričo zahtevnih nalog, ki pa še niso docela jasne pri uveljavljanju vloge samoupravne delavske kontrole, bodo sindikati v sodelovanju z DU Radovljica pripravili program usposabljanja članov organov samoupravne delavske kontrole. Organizirali bodo poseben seminar, pred tem pa bodo poslali vsem članom program z gradivom, ki jim bo služil za napotilo pri opravljanju svojih nalog.

V skladu z zakonom o SLO se je prejšnji teden konstituirala občinska komisija za informativno propagandno dejavnost v kateri so zastopani delegati vseh družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine. Sprejeli so obširen načrt dela in sklenili, da morajo vsa tovarniška glasila v občini, bolj kot doslej, obveščati delavce v TOZD in OZD ter tudi občane v KS o pripravah za SLO. Zavzeli so se za takojšnje realizacijo sklepa o izdajanju občinskega informativnega biltena.

Po sklepu obč. odbora ZRVS bodo za vse rezervne starešine program strokovnega usposabljanja dopolnili s temo o našem delegatskem sistemu. Gradivo bodo v obliki javnih tribun posredovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine. Javne tribune so bile že 3. marca v Radovljici, 4. marca na Bledu in 5. marca v Boh. Bistrici. Za starešine, ki se teh tribun prvič niso udeležili bodo pripravili ponovitev 10. marca v radovljiški kinodvorani.

Prejšnji teden je izšla nova številka informativnega biltena garnizije JLA Bohinjska Bela »Vihor«. V 500 izvodih ga je tiskala knjigovoznica in tiskarna Radovljica, uredilo pa ga je vojaško uradništvo pod vodstvom poročnika Nikole Ostojica. »Vihor« izhajajo že tretje leto, doslej so ga razmnoževali sami, tokrat pa je bilten dobil novo kvaliteto obliko in opremo z zanimivimi slovenskimi in srbsko-hrvaškimi prispevki vojakov in mladincev. Zaradi zanimive vsebine tudi s področja radovljiške občine je bila celotna naklada takorekoč v hipu razgrabljena v kasarni in na terenu.

Med 12 proizvajalci vijačnih izdelkov je tovarna Plamen v Kropi največji po količini proizvodov kot po izvozu. Kolektiv se lahko pohvali, da je vse svoje proizvodnje doma na celoti prodal. Na zalogi mu je letos ostalo le nekaj manj kot 6 ton, medtem ko je lani znašala ta količina kar 763 tone. V tujino so izvozili 69 %, na domače tržnice pa so prodali 31 % svojih izdelkov. Največji izvoz so imeli v ZSSR, ki je znašal 58 % nato na Madžarsko 18, v ZDA 16 ter v ZRN in na Poljsko po 3 %, ostala 2 % so izvozili v druge dežele.

Turistično društvo Lesce je v okviru prizadevanj za olepšanje kraja in varstva okolja, v februarju pripravilo zelo domiselno in uspešno razstavo z naslovom »Druga plat medalje«. V avli osnovne šole so razstavili 66 fotografij s katerimi so nazorno pokazali najočitnejše primere malomarnosti in onesnaženje okolja v kraju. Na ogled pa so dali tudi več vzorno urejenih kotičkov in planinskih pejzažev. Razstavo si je ogledalo veliko število občanov, ki so svoje vtise in pripombe napisali v razstavno knjigo. To bo služilo kot napotek za nadaljne akcije tega prizadevnega turističnega društva.

Po dokončnih podatkih si je lani ogledalo vse tri muzeje radovljiške občine 52.652 obiskovalca. Največ obiska je bilo v obnovljenem čebelarstvu muzeju, ki ga je lani ogledalo 4.266 domačin in tujih obiskovalcev, kar je za okroglo 2.000 več kot 1973. leta. Relativni padec obiska za okoli 500 ljudi v muzeju talcev v Begunjah in kovaškem muzeju v Kropi pa je nastal spričo izjemno slabe lanskoletnje turistične sezone.

V okviru kulturne akcije so v četrtek 27. 2. odprli razstavo slik likovne sekcije LIKOR pri ZKPO Radovljica v sprejemnici poslovne stavbe tovarne Elan v Begunjah. Na ogled je 26 del enajstih avtorjev amaterjev. Ob otvoritvi je bil krajši kulturni program v katerem so nastopili Mešani pevski zbor KUD Ljubno, to je bil njegov prvi nastop izven svojega kraja, ter recitatorska skupina Almirne Radovljica. Razstava bo odprta do 10. marca. To bo zadostovalo, da si jo ogledajo vsi člani delovnega kolektiva.

Kulturna akcija v radovljiški občini redno poteka tudi z gledališkimi nastopi. Mestno gledališče iz Ljubljane je gostovalo v sredo 26. 2. v Radovljici s Hieggivim Izgubljenim sinom, v petek 28. 2. je gledališka skupina DU Radovljica nastopila z veseloligro V Ljubljano jo dajmo na Bledu, Prešernovo gledališče iz Kranja pa se je predstavilo v nedeljo 2. 3. s Potrčevno igro Lacko in Krefli v Kropi.

Novice iz radovljiške občine

Z OBČNEGA ZBORA GASILSKEGA DRUŠTVA V SMOKUČU

V soboto, 1. marca, je bil občni zbor prostovoljnega gasilskega društva Smokuč, ki zajema še vasi Rodine in Doslovce. Poleg članov in mladincev so takrat prisostvovali zboru tudi pionirji. Občnega zbora so se udeležili tudi predstavniki krajevnih organizacij, predstavniki občinske gasilske zveze, poklicne gasilske enote Železarne in sosednjih društev Zabreznica, Begunje in Hlebece.

V poročilu o delu, ki so jih podali predsednik, poveljnik, tajnik, blagajnik, mladinski referent, gospodar in referent za podporne člane, so povedali, da ima društvo 58 aktivnih in okrog 200 podpornih članov. V preteklem letu so vsi skrb posvetili vzgoji članstva. Pri tem velja poudariti, da je med aktivnimi člani 27 izprašanih gasilcev, od tega 18 podčastnikov in en častnik prve stopnje, medtem ko devet podčastnikov sedaj zaključuje tečaj za gasilske častnike.

Druga večja naloga je bila obnova doma gasilcev. V lanskem letu so ga namreč skoraj povsem obnovili in pri tem so gasilci opravili 1560 ur prostovoljnega dela. Poleg skrbi za redno udeležbo na vajah, sodelovanja na občinskih tekmovanjih, nastopih na sektorskih vajah in sodelovanja pri gašenju požarov, so precej pozornosti posvetili pridobivanju novih podpornih članov. Pri tem so bili uspešni, saj so v Doslovčah, Smokuču in Rodinah uspeli vključiti nad 200 občanov.

Na občnem zboru so sprejeli tudi program dela za prihodnje obdobje. Predvsem bodo še naprej delali na dokončni obnovi svojega doma, izvedli bodo tečaj za izprašane gasilce in poskrbeli, da bodo lahko nabavili nove cevi, potrebno orodje in opremo. Nujno bo treba nabaviti tudi večjo in močnejšo sireno. Dokončali bodo obnovo stolpa za sušenje cevi in poskrbeli za opremo gasilske sobe v njihovem domu. Glede na to, da ni tekoče vode, se bodo prizadevali, da bodo čimprej zgradili ustrezen požarni bazen v Rodinah. Ob teh potrebah so ugotovili, da bodo za vse to potrebovali precej finančnih sredstev. Predvidevajo, da jih bodo nekaj zbrali na vsakoletni veselici, nekaj denarja pa pričakujejo od občinskega zbora.

PROSLAVA TUDI NA JAVORNIKU

Jutri v petek, 7. marca, ob 19. uri zvečer bo v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku proslava ob mednarodnem dnevu žensk.

Na jutrišnji proslavi bodo člani dramskega odseka javorjske Svobode izvedli dva recitala iz pesnitev Mati in Nekoga moraš imeti rad.

Vse žene in matere, še posebej nekdajnje članice zveze delavskih žena in deklet, aktivistke, ki so aktivno sodelovale v organizaciji AFŽ ter žene, ki aktivno sodelujejo v organizacijah in društvih, kakor tudi ostale žene vabi k udeležbi izvršni odbor krajevnih organizacij SZDL Javornik — Koroška Bela

UTRDIITI NACIONALNO ZAVEST IN BUDNOST

Nad 120 članov ZB NOV iz Zirovnice je polagalo obračun svoje dela v letu sprejemanja nove ustave, kongresov ZK in kongresa ZZB NOV. Organizacija je prav v teh virih črpala svoje naloge in bo še nadaljevala z izvajanjem sklepov in določil ustave in kongresov, je poudaril predsednik krajevnih organizacij Srečko Kern.

Članstvu je bilo posredovano tudi dodatno poročilo o delu organizacije od ustanovitve dalje, ker se je z razvojem krajevnih skupnosti doselilo okoli 100 članov iz drugih naselij občine. Velika večina članstva je aktivno vključena v delo odborov množičnih organizacij in organov krajevnih skupnosti. Posebno pohvalno je sodelovanje z osnovno šolo, DPD Svobodo in odborom za SLO, kajti povsod so v odborih člani ZB NOV kateri skupaj z osnovno organizacijo ZK dajejo ton življenju in delu.

Letos jih čaka še dosti dela pri utrjevanju delegatskega sistema. V načrtu je tudi zadnja faza dograditve spomenika v Mostah, kjer je okupator ustrelil 29 talcev. Manjka še kip talca katerega izdeluje jeseniški kipar Jaka Torkar. Nerešena so tudi še nekatera vprašanja pokojnin za kmete — borce iz leta 1942 in 1943, ter še nekaj vprašanj socialno zdravstvene narave. Skrb za starejše in stiki z njimi so stalna naloga odbora, kajti organizacija ima 34 članov starih preko 70 let.

Ob 30 — letnici osvoboditve bodo poleg organizacije raznih proslav in redne dejavnosti, poskrbeli tudi, da bo pri vsem delu več poudarka na dviganju nacionalne zavesti članstva in prebivalstva. Sklenili so, da naj se po vaseh črtajo napisi »Zimmer frei«. Republiškem odboru ZZB NOV pa so poslali resolucijo s katero se borci pridružujejo in podpirajo splošno zahtevo o ureditvi vprašanja Slovencev v Avstriji.

Se več skrbi bodo posvetili izobraževanju na osnovi koncepta SLO in družbene samozastite, kamor sodi tudi povečanje budnosti in temeljito uresničevanje določil nove ustave. Še naprej bodo razvijali sodelovanje z graničarji karavle Matije Verdника — Tomaža, edinega narodnega heroja Jugoslavije, ki je padel in se boril izven meje naše domovine, na Koroškem. S sodelovanjem bodo tudi pripomogli k uresničevanju nalog naših čuvajev meja.

CELODNEVNA ŠOLA JE NAJNOVEJŠI VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI UKREP

Smernice za celodnevno osnovno šolo so opredeljene v dokumentih X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS. Bistvo je v modernizaciji vzgojnoizobraževalnega sistema, v šoli, ki bo socialistično angažirana, šoli enakih možnosti za vse mlade ljudi, ki jo bo v normalnem roku uspešno končal vsak normalno razvit otrok, kjer ne bo uspeh odvisen od socialneokoloških faktorjev.

ZAKAJ JE CELODNEVNA ŠOLA POTREBNA

Še do nedavnega je bil v naši obliki pristojen velik osip, tako je komaj polovica vpisane generacije v rednem roku šolanja uspešno končala osem razredov osnovne šole. Situacija se je v zadnjih letih obrnila na bolje, saj v naši občini znaša osip samo še okrog 20 odstotkov. Pa tudi to je preveč, osnovno šolo bi moral uspešno zaključiti vsak normalno razvit otrok.

Čeprav v naši šoli učijo učitelji, ki imajo v glavnem ustrezno izobrazbo, je vzgojni učinek šole zelo majhen. Šola postaja v glavnem posrednik znanja, mnogo manj pa oblikovalka celovite osebnosti. Zakaj tako? Bistvo vzgajanja niso pridige, kaznovanja, opominjanja; to je neposreden način vplivanja, ki nima vzgojne moči. Bistvo vzgajanja je v tem, da se organizira v šoli tak način življenja, ki bo privzgal družbeno željene lastnosti pri naši mladi generaciji. To pa je možno le tam, kjer živimo skupaj z učencem tudi kadar se uči, med prostim časom in pri svobodnih aktivnostih. To zakonitost so dobro poznali že Špartanci in tudi jezuiti, zato pa so imeli tudi velike vzgojne uspehe.

Šola tudi socialno diferencira, če se to dogaja v kapitalističnem sistemu, to še razumemo, v naši družbi pa tega ne bi smelo biti. Že predvojne raziskave na Slovenskem so pokazale vpliv socialneokološkega faktorja na učni uspeh otrok. Tudi socialistična družba pozna ta pojav. Boljše uspehe v šoli dosegajo otroci, katerih starši imajo višji socialno ekonomski status v družbi. V naši občini je socialni sestav pretežno delavski. In samih Jesenicah pa je še slabše, saj ima velika večina staršev samo osnovnošolsko izobrazbo. Veliko je staršev z nepopolno osnovno šolo pa tudi veliko staršev, ki so nepismeni. Šola taka, kot je sedaj, prenaša učenje na dom, starši so odgovorni za učni uspeh. Mnogo boljše lahko pomagajo učencem starši, ki imajo višjo izobrazbo, boljše materialne pogoje, višje poklicne težnje. Vse to potrjuje tudi analize učnih uspehov, testni rezultati, poklicno odločanje. Socialni faktor igra veliko vlogo, to pa je najbolj groba selekcija, ki že v osnovni šoli ne omogoča vsem enakih možnosti.

Vse te pomanjkljivosti bi v veliki meri odpravila celodnevna osnovna šola. Le-ta pa ni naš slovenski izum, saj jo drugod po svetu poznajo že daljše obdobje. Pa tudi v Beogradu imajo že nekaj let tako obliko šole, čeprav tudi ne vse šole našega glavnega mesta.

KAJ JE CELODNEVNA ŠOLA IN KAJ VSE OMOGOČA?

To je šola s petdnevnim delovnim tednom, ki dela po predpisanim predmetniku in učnem načrtu tako, da optimalno združuje vse naloge iz življenja in dela šole v enovit proces in uresničuje vzgojnoizobraževalne smotre socialistično angažirane samoupravne šole. V celodnevni šoli učitelj in učenec delata in živita skupaj, prideta v šolo in jo zapustita hkrati ter v šoli praviloma opravita

vse svoje delo in skupaj preživita tudi del prostega časa. Vse šolske potrebe puščata v šoli, kjer sta dnevno okoli osem ur. Celodnevna šola od staršev ne zahteva nobenih dodatnih stroškov razen prispevka za prehrano otrok, ki pa je v skladu z družinskimi materialnimi možnostmi. Tisto najvažnejše: učenje in prosti čas ter svobodne aktivnosti se prenesejo iz družine na šolo. Učenec se bo v šoli učil in naučil, starši bodo razbremenjeni, posebej tisti starši, ki doslej zaradi slabše izobrazbe niso znali pomagati učencem. Učenec bo pridobil ustrezne delovne navade, ki jih doslej v šoli tako pogrešamo. Ker bo pridobil delovne in kulturne navade in se naučil ustvarjalno preživljati prosti čas, bo to tudi velika investicija za čas, ko bo ta učenec prevzemal družbene in delovne dolžnosti.

Taka šola pa zahteva tudi drugačno organizacijo dela, spremembe prostorov, sodobnejše metode poučevanja. Največje težave na začetku bodo ravno materialnega značaja, ker bo potrebno preurejati šolske stavbe, dozidavati, nabaviti dodatno nujno potrebno opremo, dobiti dodatni učni kader, ki ga že sedaj primanjkuje.

Osnovni pogoj za prehod na celodnevno šolo je pouk v eni izmenici. To je šele tisti pogoj, ki zadovolji proces učenja — pridobivanje znanja. V taki šoli pa je težko organizirati samostojno učenje, dopolnilni pouk, svobodne aktivnosti, prehrano, počitek. Če bo izpolnjen samo ta pogoj, bo marsikdo imel slabše pogoje za učenje, kot jih ima sedaj doma.

Če hočemo, da bo šola postala res učenčev drugi dom, kjer ne bo učenec utesnjen, učitelj pa onemogočala pri delu, bo nujno potrebno, da bo šola imela še:

- več prostorov za samostojno učenje, kabinete za učitelje, prostore, kjer se bodo odvijale svobodne aktivnosti
- večnamenski prostor za gledanje kino predstav, TV, igranje šaha
- knjižnico odprtega tipa s čitalnico
- garderobe s shranjevalnimi omarami
- kuhinjo z jedilnico
- več igrišč
- veliko dodatne opreme: jedilni pribor, dodatna oprema za kabinete in ostale prostore.

Šele taka šola bo postala vzgojnoizobraževalno močnejša. Stvarnost pa je drugačna! Celotni objekti, ki jih vsak dan odpiramo, niso grajeni za zahteve celodnevne šole. Upamo pa, da bomo to učenec v gradnji šolskih objektov uresničili na Jesenicah, ko bomo gradili novo osnovno šolo.

STANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA V JESENŠKI OBČINI IN MOŽNOST PREHODA NA CELODNEVNO ŠOLO

V občini deluje šest osnovnih šol. Skupaj je v teh šolah v šolskem letu 1974/75 3031 učencev. Spodnja tabela pa nam pokaže, koliko imajo posamezne šole: oddelkov, števil učencev, povprečno število učencev v razredu, število učilnic.

ŠOLA	štev. razred.	štev. učencev	povprečno št. uč. v raz.	štev. učilnic
Kr. gora	12	293	24	10
Mojstrana	8	168	21	8
P. Voranc	25	769	31	13
T. Čufar	26	766	29	14
Kor. Bela	21	632	30	16
Žirovnica	15	357	23	16

V tabelo niso zajeti prostori, kot so kabinete, tehnične delavnice, gosp. učilnice, telodavnice. Potrebno pa je omeniti, da ima kar 51 odstotkov učencev na Jesenicah na razpolago samo eno telodavnico, medtem ko ima ostalih 49 odstotkov učencev na razpolago štiri telodavnice.

Brez dodatne statistične obdelave lahko ugotovimo, da imajo najboljše pogoje za delo v Žirovnici, Kranjski gori, Mojstrani. V Žirovnici ima

357 učencev na razpolago več učilnic kot 769 učencev na osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah. V Žirovnici in Kranjski gori bi imeli za samostojno učenje in svobodne aktivnosti v popoldanskem času možnosti izkoriščanja prostorov vzgojno varstvenih ustanov.

Te tri osnovne šole bi z dodatnimi adaptacijami lahko najhitreje prešle na celodnevno osnovno šolo. Te preureditve pa bi vseeno terjale ogromna sredstva kar bi prav gotovo zaviralo rešitev precej slabše situacije za več kot dve tretjini učencev na šolah Prežihov Voranc, Tone Čufar, Koroška Bela.

DOLIKOVCI KOLEKTIVNO RAZSTAVLJAJO NA BLEDU

Jutri v petek, 7. marca bodo v avli osnovne šole dr. prof. J. Plemlja na Bledu odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Razstavo, ki jo organizira likovna sekcija KUD Bled in osnovna šola Bled v počastitev dneva žena, bodo odprli s krajšim koncert moškega pevskega zbora Bled, ki ga vodi Stanko Naglič.

Na Bledu se bodo s svojimi likovnimi deli, ki jih je izbrala posebna žirija predstavili: Janez Ambrožič (2), Dana Bem (4), Franc Dolinšek (1), Aleksander Galaa (7), Nika Hafner (5), Janko Korošec (7), Zdravko Kotnik (4), Janez Kozamernik (1), France Kreuzer (3), Pavel Lužnik (5), Tine Markež (3), Rudi Reichman (1), Roman Savinšek (5), Branko Šifer (1), Tone Tomazin (7) in Cveto Zupan (2).

Skupaj razstavljajo 16 avtorjev 58 del izdelanih v različnih likovnih tehnikah.

KAKŠNA BI MORALA BITI NADALJNJA AKCIJA ZA PREHOD NA CELODNEVNO ŠOLO

Že v polletju bo pet osnovnih šol v Sloveniji prešlo na novo obliko dela. Vse šole v Sloveniji naj bi v roku 5—8 let prešle na to novost. V akcijo bo potrebno vključiti celotno družbeno skupnost, tega problema nikakor ne bodo sposobne rešiti posamezne šole. Do 28. februarja morajo vse šole v Sloveniji izdelati analizo obstoječega stanja in potreb, ki bi bile nujne za prehod na celodnevno šolo. Na osnovi teh analiz bi v naši občini lahko naredili plan razvoja osnovnih šol in prehoda na celodnevno šolo.

V naši občini je bilo mnogo izobraževalnih objektov zgrajenih in dograjenih v zadnjih letih. Materialna situacija ni niti tako slaba, saj je za prehod na enozmenny pouk potrebna samo nova šola na Plavžu in adaptacija šole na Koroški Beli. Z dodatnimi preureditvami pa bi lahko dokaj hitro prešle vse osnovne šole na novo obliko dela.

Najuspešnejše bi ta problem rešili z uvedbo samoprispevka. Gotovo smo ena izmed redkih občin, ki se te možnosti izgrajevanja vzgojnoizobraževalnih objektov še ni poslužila, čeprav vemo, da drugod po Sloveniji teče že drugi ali celo tretji samoprispevek. V tem se pokaže tudi moč družbenopolitičnih organizacij — pridobiti občane za tako obliko finansiranja. Prepričan sem, da so tudi delovni ljudje v naši občini pripravljeni prispevati sredstva za boljši »jutri« naših otrok.

Anton Dežman

NAJPREJ OTROŠKI VRTEC NA KOROŠKI BELI

V januarju in februarju je bilo na območju krajevnih skupnosti Javornik — Koroška Bela več razprav o nujni izgradnji otroškega vrtca. V ponedeljek, 3. marca je bila v prostorih delavskega doma tudi prva seja odbora za izgradnjo vrtca, ki deluje pri svetu krajevnih skupnosti. Beseda je tekla o poteku dosedanjih priprav, zavzemali pa so se tudi za tesnejše sodelovanje s samoupravno interesno skupnostjo za otroško varstvo, ki naj bi prevzela vlogo investitorja.

Iz doslej zbranih podatkov je razvidna velika potreba otroškega varstva na območju krajevnih skupnosti, zato so se na prvi razširjeni seji odbora, ki ga bo vodila predsednica Marina Pekol, pogovarjali tudi o kapaciteti vrtca, da bi lahko pokrili potrebe, zlasti še, ker v neposredni bližini osnovne šole predvidevajo izgradnjo novih stanovanjskih objektov. Seveda ostaja še vedno aktualna tudi gradnja otroškega vrtca na Tomšičevi cesti, vendar bo treba najprej pohiteti z izgradnjo vrtca poleg osnovne šole. S pripravi naj bi pohiteti tako, da bi lahko še to jesen na gradbišču zasadili prvo lopato.

USPELO SREČANJE LUTKARJEV

V dneh od 27. februarja do 1. marca je bila na Jesenicah v gledališču Tone Čufar zaključna prireditve petega srečanja lutkovnih skupin Slovenije v organizaciji ZKPO Slovenije, združenja gledaliških skupin Slovenije, katerega izvajalec je bila ZKPO občine Jesenice in gledališče Tone Čufar Jesenice. Pokrovitelj srečanja je bil Ivo Ščavničar, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice.

Na srečanju so sodelovale skupine lutkovnega gledališča Kranj, lutkovna skupina KUD Kobanci Kamnica, lutkovna skupina Pionirski dom Ljubljana, lutkovna skupina VVZ Murska Sobota, lutkovno gledališče Maribor in mladinska študijska skupina Jože Pengov Dravljje, ki so uprizorile osem predstav na samem srečanju in pet gostovanj v občini Jesenice in sicer: Matije Logarja STRICEK METLA, L. Kiplinga: RADOVEDNI SLOŃCEK, J. Strda: PRAVLJICA O JANKU IN METKI, M. Pavlove: ZAJČKOVA POT K SONCU, G. Urbana: SINJE MODRI PETER, T. Dorsta: EVGEN (predstava za odrasle), S. Pešiča: LETEČA KRAVA in S. Prokofjeva: PETER IN VOLK.

Pester in zanimiv program je prav gotovo dosti pripomogel k velikemu zanimanju, ki ga je sprožilo samo srečanje in zato je nadvse pohvalna zamisel ZKPO občine Jesenice, kulturne skupnosti in gledališča Tone Čufar, da se srečanje odvija pri nas, čeprav za sedaj nimamo svoje lutkovne skupine.

Izredno zanimanje, ki ga je srečanje sprožilo pa postavlja pred vse kulturne organizacije in delavce jeseniške občine novo nalogo oziroma nov smoter, najti ljudi oziroma sredstva za ustanovitve lutkovnega gledališča.

Predstave, ki smo jih gledali v teh dneh in zanimanje, ki so ga za te predstave pokazali naši najmlajši, nam kaže novo, zanesljivo pravo pot, to je ustanovitev te dejavnosti na našem področju. Občinstva, ki mu je lutkarstvo blizu, je dovolj, treba bo le poiskati ljudi, ki bodo voljni delati, napraviti program dela in začeti delati.

Na vsak način lahko ugotovimo, da je srečanje doseglo, če ne celo

presegló svoj namen. Posebno pohvalno pa je to, da je ZKPO Jesenice pet različnih predstav organizirala po odrih izven Jesenic in to v Kranjski gori, na Dovjem, na Javorniku, na Breznici in na Blejski Dobravi. Tudi v teh krajih je zanimanje presegló vsa pričakovanja in pokazalo, kako zelo nam takih in podobnih prireditev, ki so namenjene otrokom manjka in da smo sredstva, porabljená v ta namen, dali za res potrebno in nujno stvar.

Prednost lutkovnega gledališča je vsekakor v tem, da je oder za lutkovno predstavo lahko improviziran in da lahko predstave te vrste izvajamo na vseh, tudi majhnih odrih, v vrtcih, šolskih telodavnica, pravzaprav v vsakem tudi manjšem prostoru. Tudi izvedba oziroma študij same lutkovne predstave na vsak način zahteva manj sredstev in tudi manj časa in napor, kot študij in izvedba dramske uprizoritve in zato je možnost izvedbe lutkovne predstave večja in predvsem ekonomičnejša. Istočasno pa je s tem prav gotovo dana spodbuda vzgojno varstvenim ustanovam in osnovnim šolam za ustanavljanje lutkovnih krožkov in s tem tudi v veliki meri možnost vzgajanja publike, ki je pri nas nadvse potrebna. Predstave za naše najmlajše nam bodo pripomogle, da jim bomo nudili osnovo, ki jo mora vsak gledalec poznati, jih naučiti, kaj je gledališki dogodek, kako naj človek ceni delo ljudi, ki se s tem ukvarjajo in jim vsaj s spodbudnimi besedami pri tem pomagati.

Z dobro voljo in pa seveda z delom nas vseh, nam bo to tudi uspelo in prepričani smo, da bomo čez leto ali dve lahko gledali lutkovno uprizoritev v izvedbi lutkovnega gledališča.

NOVOSTI NA POLICAH JESENŠKE KNJIŽNICE

Pavle ZIDAR: Blaženi med ženami. Založba Lipa 1975.

Zidar, čigar kratki roman Sveti Pavel lahko vsak teden prebiramo v podlistku našega glasila, je med bralci dobro znan. Vseeno bi težko našli človeka, ki bi znal na pamet naštetí naslove vseh njegovih del; napisal jih je namreč že kar lepo število. To so večinoma kratki romani, povesti, pa še zbirke kratke proze. Za jeseniške bralce je posebej zanimiv ciklus del, v katerih pisatelj podoživlja svoja otroška leta: preživel jih je namreč v nam dobro znanem okolju železarskega mesteca.

Zidar ni delavski oziroma socialni pisatelj, kakršne poznamo iz časa med dvema vojnama. Ni mu bilo treba posebej študirati delavskega okolja, da bi ga potlej obdelal kot nekaj »zunanjega, kot »snov«. Ne smemo pa pozabiti, da so bila leta, ko je doraščal, obenem tudi leta vojne. To dvojje je za vedno zaznamovalo krog njegovih pisateljskih interesov.

Kaj je najbolj značilno za Zidarjevo pisanje? Predvsem nas pri njem prevzame njegova razorožujoča neposrednost, s katero ti stopi nasproti, skrajna resnoba in širok nasmeh hkrati, groba odkritosrčnost, kadar je treba spregovoriti o stvareh, ki se navadno skrivajo, pa najsi zato, ker so vsakdanje in vulgarne, bodisi zato, ker so neprijetne, kot je recimo neprijetna človekova nemoč pred boleznijo in razkrojem ali njegova »volja nprav«.

Da ne bo pomote — tu ne govorimo o Zidarju zasebniku, ampak o pisatelju, kakršen se nam razodeva na sleherni strani svojih knjig. — Zidarjev izrazni naturalizem nas ne sme nikoli zavesti, da bi v njem videli pravega, t. j. opisnega naturalista. Zlasti v njegovih zgodnjih delih je sicer precej opisnega. Vendar se pri njem opisnost vselej izostri v izpovednost in preko nje v tipanje za odgovori na »zadnja« vprašanja, se pravi, na vprašanja o smislu človekovega bivanja. Tu gre za neko usodno naravnost, ki izhaja iz že zgoraj omenjenega — iz njegovih otroških in mladostnih doživetij. (Groza in slast bivanja sta stopili pred njega že zelo zgodaj, brez običajnih blažil, s katerimi obda otroka vzgoja in odrasčanje v meščanski družini.)

Ta zaznamovanost je morda kriva, da se je Zidar pozneje čedalje manj trudil opisovati. Njegova poznejša dela so vse manj povesti in vse bolj dramatično izostreni trakati, v katerih skuša zase in za druge priti do takega ali drugačnega odgovora na vprašanje o človekovi temeljni naravnosti. Pri tem pa ne bi smeli prezreti še neke njegove značilnosti, namreč njegovega izjemnega posluha za tisto, kar je živo

in resnično v drugem človeku. Zidar svojih likov ne kleše od zunaj, nasprotno, pusti jim spregovoriti v njihovem imenu in, kar je še bolj značilno, v njihovem jeziku.

Govori torej iz njih — njihov jezik postane pisateljev jezik. Zanimivo bi bilo raziskati, kakšne tipe pri tem izbira, oziroma kakšni se mu sami vsiljujejo. Posebej velja omeniti ženske osebe, od meščanske gospe, ki jo je opisal v Mariji Magdaleni, pa do treh vdov, ki nastopajo v njegovi najnovejši knjigi. Zidarjevo posebno zanimanje za žensko psihologijo — bolje rečeno: za bit ženske — kajpak ni naključno, ampak izvira iz njegovega nazora, da so ženske nekakšne svečene družine, ljubezni in spolnosti (danosti, pred katerimi naj bi moški vselej skušal pobegniti).

Tudi v knjigi Blaženi med ženami je ostal Zidar v vsem poglavitnem samemu sebi enak. Najbolj morda še v tem: če mu je govoriti o ne vem kako globokih vprašanjih, vselej jemlje za osnovo grobo vsakdanjost. Celota življenja in smrti je skozi vrsto banalnih (ali na videz banalno prikazanih) prizorov ne-nehno prisotna in »večnost« takorekoč vpije iz sleherne jutranje ali popoldanske ure, ki nam jo pisatelj opisuje.

VABILO NA KONCERT OB DNEVU ŽENA

Družbenopolitične organizacije jeseniške občine in konference za družbeno aktivnost žensk na Jesenicah, vabijo žene in ostale občane na koncert ženskega pevskega zbora Jesenice in okteta DPD Svoboda France Prešeren iz Žirovnice. Koncert bo v soboto, 8. marca, ob 18. uri v gledališču Tone Čufar Jesenice.

Ženski pevski zbor bo pod vodstvom zborovodja Milka Škoberneta pel pesmi Rada Simonitija, Alojza Srebotnjaka, Antona Medveda, Luka Kramolca, Matetič-Rongova, Apiha, Kozine in Škoberneta. Oktet Svobode iz Žirovnice, ki ga vodi Marjan Jemc, pa je pripravil program pesmi Oskarja Deva, Zorka Prelovca, Antona Försterja, Franca Marolta, Karla Pahorja in Lavrina.

K udeležbi vabijo družbenopolitične organizacije in konference za družbeno aktivnost žensk.

MOGOČNA MANIFESTACIJA NA STOLU

Enotedenska zamuda zapisa o letošnjem desetem spominskem pohodu na Stol, ki je posvečen boju Cankarjeve čete z okupatorjem pod samim vrhom Stola in padlemu prvoborcu Jožetu Kodru, 20. februarja 1942, naj ne izzveni kot podcenjevanje te edinstvene in resnično množične planinsko-politične manifestacije, temveč kot možnost, da temu dogodku posvetimo nekoliko več pozornosti.

V kratkih besedah bi lahko rekli, da je bil letošnji pohod, ki ga že tradicionalno organizira občinski odbor ZVB NOV Jesenice v sodelovanju z alpinističnim odsekom, gorskimi reševalci in PD Javornik – Koroška Bela in PD Radovljica, odlično organiziran, z maksimalnimi preventivno – varnostnimi ukrepi, ki so jih izvajali gorski reševalci in alpinisti.

Oba dneva, 22. in 23. februarja se je pohoda udeležilo okrog 2.500 planincev, tabornikov, pripadnikov JLA in teritorialnih enot, nekdanjih borcev in aktivistov in drugih občanov iz vse Slovenije in celo iz zamejstva. Med udeleženci so bili, poleg nekaterih borcev, ki so se udeležili boja na Stolu pred 33 leti, tudi predsednik skupščine SRS Marjan Breclj, član predsedstva SRS Tone Bole in predsednik PZS Miha Potočnik, ki je imel na krajišni slovesnosti v nedeljo 23. februarja govor, katerega v nadaljevanju sestavka v celoti objavljamo.

To je bila tudi prva večja, glede na zahtevnost, pa tudi najbolj množična manifestacija ob 30-letnici osvoboditve naše domovine. Vsekakor pa ima zimski spominski pohod na Stol svojstven značaj, saj vsebuje vrsto vrednot in elementov od moralno etičnih do rekreacijsko vzgojnih.

Vse, ki so izražali bojazen za množični pohod na Stol v takem letnem

času, je demantirala letošnja udeležba. Kljub na nekaterih mestih izredno zaledeneli poti, se je pohod končal brez neizpolnitve, če ne upoštevamo manjših prask in pri nekaterih, predvsem neubogljivih, spomine na zadnjici. Preventivni pozivi organizatorjev prek sredstev javnega obveščanja, glede opreme in kondicijske pripravljenosti udeležencev, so imeli velik učinek. Vsaj večina udeležencev se je držala teh navodil, seveda pa je bilo med njimi tudi nekaj takih, ki niso bili primerno opremljeni (čevlji, palice), nekaterim pa so gorski reševalci celo zabranili pohod zaradi neprimerne opremljenosti. Pri tem pa so izredno pomembno vlogo odigrali gorski reševalci in alpinisti, ki so nekatera mesta zavirali z vrvmi in bedeli nad varnim pohodom.

Pohod je vsestransko uspel, k čemer je prispevalo tudi izredno lepo, sončno vreme. Že dovolj zgodaj pa morajo organizatorji računati na naslednji pohod, ki bo najmanj tako, če ne še bolj množičen.

Kakor smo že omenili, je bila v nedeljo 23. februarja ob spominski plošči padlega prvoborca Jožeta Kodra krajša spominska svečanost, na kateri je govoril predsednik Planinske zveze Slovenije MIHA POTOČNIK, ki je ob tej priliki dejal:

Letošnjega pohoda na Stol sta se udeležila tudi predsednik skupščine SRS Marjan Breclj in član predsedstva SRS Tone Bole

Govor Miha Potočnika

»Ob letošnjem desetem, torej že prvem jubilejnim spominskem pohodu na Stol, se spominjamo prene-

Miha Potočnik, predsednik PZS, je imel ob letošnji proslavi na Stolu spominski govor

Koncem leta 1974 je v Sloveniji delovalo 130 društev, povezanih v PZS, z okroglo 88.000 člani, natančno 87.776 članov, od tega 46.593 odraslih, 16.688 mladincev in 24.495 pionirjev oziroma skupaj mladih pod 24 let starosti 41.183 ali domalega polovica vsega članstva). V spominske knjige v 165 oskrbovanih planinskih postojankah (domovi, koč, zavetišča, bivaki) v slovenskih gorah se je lanske leto vpisalo prvič v zgodovini slovenskega planinstva čez en milijon obiskovalcev ali natančno 1.083.174, to je za 116.387 več kot leto prej. Večina obiskovalcev je bilo domačinov – Jugoslovancev, tujecev pa 43.044, od tega največ iz Avstrije (13.809), Italije (11.792) in Zahodne Nemčije (9.160). Sledijo Nizozemci, Angleži itd. Obiskovalci so bili tudi iz daljnih dežel: ZDA (726), Kanade (161), SSSR (116), Finske (43), Turčije (39), Avstralije (36), Irske (20), Brazilije (12), Argentine (10), Japonske (5), Južne Afrike (2), itd.

Danes se spominjamo tudi dogodka, ko je bila pred 65 leti tukaj na Malem Stolu otvoritev prve – Prešernove koč.

Letos praznujemo že 30. letnico naše nacionalne in socialne osvoboditve, ko smo v zmagovitem pohodu narodnoosvobodilne vojske, divizij in brigad JLA in naših partizanskih odredov dokončno pregnali iz vseh krajev naše ožje in širše domovine nacistične in fašistične okupatorje – tudi iz Slovenskega Primorja, Trsta, Gorice, Slovenske Benečije in iz Koroške: iz Celovca, Velikovca, Podjune, Roža in Ziljske doline. Žal so ti kraji in njihovi slovenski ljudje po taktiziranju zaveznikov, s katerimi smo se vso vojno poštvalno in zvesto borili z ramo ob ramo, zaradi njihovih političnih ter strateških računov, ostali v mejah sedanjih držav.

Pogodbe, ki so bile sklenjene s sosedmi, se še danes ne izpolnjujejo in Slovenci ter Hrvati izven naših meja še ne uživajo v njih določenih in mednarodno zagotovljenih pravic. Nasprotno, narašča zatiranje in preganjanje. Stalno so ogroženi v svojem obstoju, miru in varnosti. Skru-

nijo se partizanski grobovi in spomeniki, trgajo in uničujejo se na avtonomni slovenski zemlji slovenski napisi, proglašajo se heimatdienstovsko popolno uničevanje in izginotje slovenskega življa na Koroškem, sabotira se državna pogodba, dovoljuje se zbiranje in delovanje Jugoslaviji sovražnih nacističnih in ustaško-terrorističnih elementov, ne vračajo se med vojno naropani arhivi in kulturne dobrine, ne popravljajo se nacistične in fašistične krivice.

Tu na Karavankah in pod njimi – na južni in na severni strani – je med NOB preteklo mnogo krvi in solza v neizprosnem boju proti nacističnemu okupatorju in njegovemu zločinskemu terorju. Tu so povsod raztreseni grobovi partizanskih borcev, talcev, žrtev zverinskih mučenj, z gljotino na Dunaju obglavljenih Selanov, tu so pogorišča mirnih domov, tu so zaporniki in mučenci iz koncentracijskih taborišč, tu so tudi še žive priče in spomini. Tega ni mogoče pozabiti in tudi nikoli ne bo pozabljeno.

Vse te žrtve in grobovi so odločilno pripomogli tudi k osvoboditvi Avstrije in k vzpostavitvi njene sedanje države. Morda smo kar preveč naivno sprejeli tezo o »Avstriji kot prvi žrtvi nacizma«, v prvih povojnih letih baje demokratično očiščeni vsega hitlerjevskega, himmlerjevskega, goebelsovskega – pa tudi kučerovskega, rainerjevskega, globčnikovskega in podobnega plevla. Obstojte še dokazi, priče, dokumenti in filmi o tem, kako je Avstrija v letu 1938 v množičnem navdušenju in opijanjeni ekstazi in evforiji sprejemala svojega »osvoboditelja« in rojaka Hitlerja ter njegove čete, pa tudi njegovo politično misel in metode »dela«. Ti zli duhovi še sedaj strašijo po Koroški in se povampirajo ter nekažno opravljajo svoj črni posel.

Mi smo za prijateljstvo, dobro sosedstvo in pošteno sodelovanje z Avstrijo, toda očiščeno fašizma in raznih mračnih sil preteklosti.

Ob 30-letnici osvoboditve pa je treba povedati in pred mladimi ponoviti tudi to zgodovinsko resnico: V Sloveniji, na Gorenjskem in na Štajerskem in pozneje tudi na Primorskem so bili glavni in skoraj izključni nosilci nacističnega nasilja, terorja in gestapovskega zločinstva – ne Nemci iz Rajha – temveč Avstrijci, posebej še koroški in štajerski nacisti kot glavni »izvedenci« in »specialisti«, za slovensko vprašanje in za »most na Adrijano«. Ti se še danes nemoteno sprehajajo kot vsega spoštovanja vredni državljani pa tudi celo voljeni državni in politični funkcionarji, tako zares nadvse »demokratične« Avstrije, predvsem po Koroškem. Tu žive še morilci, gestapovci, policaji, politični funkcionarji, člani prekega »sodišča« z Bleda in Begunj itd.

Zahodnonemški kancler Brandt je šel na Poljsko, je tam pokleknil pred spomenik žrtvam nacističnega terorja in vojnega zločinstva in se kleče javno opravičil Poljakom za vse zločine nemških ljudi na Poljskem. Še noben povojni avstrijski državnik in politik, razen Komunistične partije Avstrije in posameznih poštenih demokratov, se ni opravičil Jugoslovanom in posebej še Slovincem, ni našel primerne besede za opravičilo in obžalovanje. Nasprotno: »specialisti« in »izvedenci« za slovensko vprašanje na Koroškem, ki jim povsem podlegajo tudi takomenovani krščanski demokrati, socialni demokrati in germansko zagrnjeni liberalci, spet neomejeno gospodarijo po deželi. Avstrija, ki se šteje za demokratično, nevtralnno in predvsem pravno državo in njena vlada ne izpolnjuje in ne izvršuje temeljnih določil državne pogodbe.

Kje je tu Kelsenova pravna država in ponos Avstrije?

Mi smo tu na meji za pravo, pristno, enakopravno in vsestransko sodelovanje, prijateljstvo in dobro sosedstvo. Morda vendarle nismo preveč naivni optimisti, če še vedno računamo s tem, da bodo demokratične in napredne sile v Avstriji in na Koroškem uspele in zmogle premagati reakcionarne duhove šovinistične in nacistične preteklosti. Še vedno upamo v prijateljstvo in sosedsko sožitje. Toda samo pod pogojem, da se strogo spoštujejo pravice slovenske in hrvaške narodne manjšine na Koroškem in da se natančno v vseh določilih in v vseh vidikih izpolni državna pogodba.

Slovenski planinci smo bili vedno pobudniki in graditelji dobrih sosedskih odnosov, odprli smo planinska pota in vrhove na Karavankah tudi za sosedne državljane, posebno tu na Stolu in na Peci. Dali smo pobudo za vsakoletno srečanje planincev treh dežel: Slovenije, Furlanije in Koroške, dali in izdelali smo predlog za »pot prijateljstva«, ki se je že trdno uveljavila med planinci treh sosednjih držav, sodelujemo v gorski reševalni službi in alpinizmu, itd. Toda tudi danes tu na Stolu ponavljamo to, kar smo že lani oktobra javno povedali na srečanju v Beljaku: nikoli na račun in v škodo naših rojakov!

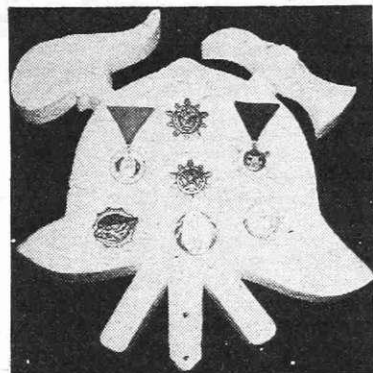
Nikoli ne bomo pozabili in izdali zgodovine in naukov NOB in njenih tradicij.

V tem smislu bomo praznovali slovenski planinci tudi letošnjo 30-letnico osvoboditve. Za take cilje in za to, da se uresničujejo ideje velike oktobrske revolucije in genialnega Lenina ter našega predsednika Tita o pravičnem in miroljubnem svetu brez zatiranja, vojn in nasilja, je tudi padel tu na Stolu delavec in partizan Jože Koder ter z njim še milijon in sedemstotisoč Jugoslovancev. Zato, ker so hoteli živeti pod svobodnim soncem in ker so želeli svobodo za vse zatirane narode in ljudi, pa so raje umrli kot da bi živitarili »pod svetlim soncem sužne dneve«.

Sicer pa se veselimo svojih delovnih in drugih samoupravnih uspehov. Jugoslavija je v 30 letih postala iz nekdanj nerazvite, izkoriščene, zatirane ter z narodnostnimi in stran-

carskimi boji na drobne kose razcepljene države domovina miru, dela in blagostanja. Naš svet je svet miru, prijateljstva in solidarnosti med ljudmi, med narodi in državami. Svet sporazumevanja ter mirne, ustvarjalne graditve še boljšega in pravičnejšega življenja, sožitja in sodelovanja, svet samoupravnega vladanja in humanizma. Bodimo veseli in srečni, da lahko delamo in živimo v srečni, neodvisni in nevrščeni socialistični Jugoslaviji in prelepi republiki Sloveniji!

Tako nekako smo govorili na dnevu planincev 10. septembra 1972 v Završnici pod Stolom in taka so tudi danes naša sporočila in pozdravi vsem delovnim ljudem naše domovine s Stola!»

Poklicna gasilska in reševalna enota ter prostovoljni gasilci železarne Jesenice so po zadnji vojni za vestno in požrtvovalno delo prejeli naslednja kolektivna odlikovanja, odličja in priznanja: red dela z zlatim vencem, gasilsko zvezdo Jugoslavije I. stopnje, gasilsko zvezdo Jugoslavije II. stopnje, gasilsko plamenico, gasilsko odlikovanje I. stopnje gasilske zveze Slovenije, gasilsko priznanje I. stopnje gasilske zveze Slovenije, priznanje gasilske brigade I. stopnje – Ljubljana. Ta odlikovanja, odličja in priznanja so pripeli na gasilski šlem iz stiropora, katerega so obesili v njihovi dvorani, ki jo uporabljajo za pouk in razne sestanke.

RAZSTAVA ROČNIH DEL ZA DAN ŽENA

Nocoj ob 18. uri, bodo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, v počastitev 8. marca – dneva žena, odprli razstavo ročnih del – vezenin. Krajski koncert ob otvoritvi bo izvajal ženski pevski zbor JESENICE, pod vodstvom zborovodja Milka Škoberneta.

V okviru DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice deluje že drugo leto odsek za ročna dela, ki je razstavo pripravil. Odsek vključuje 51 članic, od najmlajše osemletne, do najstarejše sedemdesetletnice, od učenk šol, do delavk in gospodinj. S prvim tečajem so pričele že lanske leto pomladi, v jeseni pa so ponovno organizirale začetni in nadaljevalni tečaj za kvačkanje, razen tega pa so članice kolektivno delale v krožku. Poleg tega imajo v programu še predavanja z diapozitivi, obiskovanje raznih razstav in drugih kulturnih prireditev.

Na razstavi se s svojimi ročnimi deli – vezenjem, predstavljajo 28 žena, ki bodo pokazale svoje ročne spretnosti in izredno prefinjen estetski okus. Razveseljivo ob tem je dejstvo, da ponovno raste zanimanje za ročna dela, pri čemer ima nedvomno za sluge tudi odsek za ročna dela in dve predhodni razstavi gobelinov, za kateri je prišla pobuda ravno iz vrst najbolj aktivnih članic odseka.

Ob letošnji razstavi je posebno treba poudariti, da za ogled razstave velja vstopnina 3,00 din, katero je odsek namenil kot prispevek »za prvi temeljni kamen razstavnega paviljona na Jesenicah«. Organizirane šolske skupine imajo prost vstop. Druga posebnost pa je, da so vsakemu petdesetemu obiskovalcu namenile lično darilce – ročna dela, ki so jih članice izdelale same in prostovoljno prispevale za obiskovalce. Vsak obiskovalec namesto vstopnice prejme manjši oštevilčen katalog.

Razstava ročnih del bo odprta do vključno 19. marca, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30.

Množica udeležencev letošnjega pohoda na Malem Stolu

VEČ VZGOJE IN MANJ NESREČ

V četrtek, 27. februarja so se v prostorih Kazine, tako kot že nekaj let nazaj, zbrali jeseniški gorski reševalci in se pogovorili o vseh problemih in težavah, ki jih srečujejo pri svojem delu. V poročilu je načelnik Jože Makovec navedel vrsto spodbudnih podatkov, med katerimi je prav gotovo najbolj razveseljav tisti, ki pravi, da je bilo v lanskem letu manj nesreč kot pa v prejšnjih letih.

Spodbudno je tudi to, da je večina mladih pripravnikov v preteklem letu uspešno opravilo izpite in si pridobila status članov GRS. Kako pomembno je pomlajevanje članstva lahko ugotovi vsak, ki se zaveda odgovornosti in težaškega dela gorskih reševalcev. In v času, ko stara, prekaljena generacija požrtvovalnih mož odhaja, je prilika in naloga za čimboljšo vzgojo mladih kadrov. Mladostna zagnanost in volja ter bogastvo izkušenj in znanje lahko združeni naredijo vse. Zanje ni ovir.

Težave so z zastarelo in obrabljeno opremo, za nove nakupe pa ni denarja. Gorska reševalna dejavnost se financira iz občinskega proračuna in razumljivo je, da v občini delujejo štiri postaje GRS. Vendar je razumljiva tudi skrb samih reševalcev, ki vedo, da za uspešno delo nujno potrebujejo moderno opremo, saj je čestokrat prav od opreme odvisno življenje ponesrečenega in reševalca. To je zadosten dokaz, da so področja človekovega delovanja, kjer se ne sme skopariti z materialnimi in finančnimi sredstvi.

V sklopu gorske reševalne postaje že dolga leta deluje številčno in tehnično močan odsek vodnikov lavinskih psov, ki pa je v preteklem letu presenetil z novimi ukrepi na področju vzgoje svojih vodnikov. Če so do lanskega leta na tečajih pretežno ocenjevali le delo lavinskega psa, pa sedaj ocenjuje posebna komisija znanje in sposobnost vodnika, posebna komisija pa znanje lavinskega psa. S tem lavinci poskušajo izvršiti pozitivno selekcijo v svojih vrstah, kajti tudi za vodnika lavinskega psa ni dovolj samo veselje in ljubezen do psov, temveč obvladanje osnovne gorsko-reševalne tehnike in planinskega terena, predvsem pa, seveda, ljubezen do gora, ki človeku daje moč za premagovanje najhujših naporov. Kadar pa se rešuje človeško življenje, so ti naporji izredno hudi.

Večina gornikov se je zavzemala za vzgojo mladih planincev, ki je prvi pogoj za zmanjšanje planinskih nesreč. Reševalci so sprejeli sklep, ki jih obvezuje pomagati mladinskemu

odseku pri matičnem planinskem društvu. Prisotni morajo biti na izletih in raznih tečajih. Nujno je tudi tesnejše sodelovanje z alpinističnim odsekom, ki postaja GRS pomeni kovačnico novih kadrov.

Na koncu pa je kot hladen tuš delovalo sporočilo občinske skupščine, v katerem obveščajo postajo GRS, da mora v roku treh mesecev izprazniti svoje prostore v Kosovi graščini. Stavba je namenjena muzeju delavskega gibanja. Gorski reševalci se zavedajo potrebnosti take ustanove, vendar upravičeno pričakujejo od občinske skupščine razumevanje in ukrepov, predvsem pa pomoči pri iskanju novih prostorov. Zlasti še zato, ker so prepričani, da je njihova dejavnost izrednega družbenega pomena.

Mitja Košir

DELO PLANINSKEGA ODSEKA PRI KLUBU JESENIŠKIH ŠTUDENTOV

Kot del planinskega društva Jesenice, že dalj časa pri klubu jeseniških študentov uspešno deluje planinski odsek. Nastal je na pobudo PD Jesenice z namenom, da se v planinske vrste vključijo še več mladine, da se še več mladih začne načrtno ukvarjati s planinstvom. Tako smo v minulem in letošnjem letu v klubu že izvedli nekaj akcij.

Med zimskimi počitnicami, od 17. do 23. februarja letos, smo imeli na Vršču, v Erjavčevi koči, planinski in smučarski tečaj. Tečaj smo pripravili z vsestransko pomočjo PD Jesenice. Udeležilo se ga je okrog dvajset študentov, vodila pa sta ga dva izkušena planinca. V teoretičnem delu tečaja, ki ga je vodil Jaka Čop, smo se seznanili z osnovami in zgodovino planinstva ter nevarnostmi, ki se skrivajo v gorah. Pri tem smo se naučili marsikaj zanimivega in koristnega. Praktični del tečaja pa je bil posvečen smučanju. Opravili smo več turnih smukov. Kadar pa vreme ni bilo ugodno za daljši izlet, smo smučali na plazu pod Mojstrovko ali na smučiščih okoli koč. Tečaj smo seveda zaključili s tekmovanjem.

Zelimo si, da bi taki planinski tečaji postali tradicionalni, saj se na tak način najbolj načrtno in neposredno vzgajajo mladi planinci. Hkrati bi s takšnimi tečaji širili med mladino zanimanje za gore, s tem pa tudi množičnost.

Program akcij, ki jih želimo izvesti v prihodnje, je zelo pester in obsežen. Do konca zime bi radi opravili nekaj turnih smukov in smučarskih izletov, če bodo le snežne razmere ugodne. S tem pa naš program še ni zaključen, saj se prava planinska sezona šele začneja.

M. R.

Februarski dnevi na grebenu Stola

MLADINSKI ODSEK PD RADOVLJICA

V okviru radovljiškega planinskega društva deluje zelo aktiven mladinski odsek. Šteje nad petdeset članov, izletov in planinske šole pa se udeležuje vsaj 30 članov.

V planinski šoli, ki je redno vsak četrtek, mladi vodniki poučujejo zainteresirane o planinski flori in fauni, naših gorah, da bi znanja o prvi pomoči ne bilo treba uporabiti. Da bi bile ure planinske šole še zanimivejše, večkrat povabijo starejše člane, ki prikazujejo diapozitive.

Dobro podkovani o vsem, hodijo v spremstvu vodnikov po naših gorah. Kljub nezadostni opremljenosti vodnikov, so v lanskem letu dosegli presenetljive uspehe. Udeleževali so se tudi orientacijskih pohodov, s katerimi so odnesli najvišja priznanja.

Mladinski odsek pa se srečuje s problemom finančnih sredstev, ki ga ne morejo rešiti sami. Kljub številnim prošnjam, so v lanskem letu dobili samo 100.00 dinarjev (deset

starih tisočakov!). To je seveda bolj simbolično, saj so bili stroški za vse izvedene izlete in udeležbe na orientacijskih pohodih krepko čez milijon dinarjev, pri največji skromnosti.

V jubilejnem letu, ko planinsko društvo praznuje 80-letnico obstoja, bo mladinski odsek pripravil teden dni trajajočo razstavo. Ta se bo vsak večer zaključila s kratkim prikazom diapozitivov, posnetih v naših in tujih gorah. Tudi organizacija krajske proslave je v rokah mladinske organizacije. Načrtujejo več akcij s ciljem očistiti naše okolje. Dve večji sta predvideni okoli Roblekovskega doma na Begunjski in okoli Pogačnikovega doma na Krških podih.

Za tako uspešno delo se mladi zahvaljujejo vodnikom Boštjanu, Diani, Marjanu, Janezu, Romu in predvsem Jani, ki je marsikatero breme prevzela na svoje rame, čeprav je pri tem trpel njen žep.

EKA

RAZPRAVA O STATUTU SZDL NA JAVORNIKU

V torek, 25. februarja je bila v prostorih delavskega doma na Javorniku javna razprava o predlogu statuta SZDL Slovenije ter o pravilih občinske konference in krajevne organizacije SZDL. Javna razprava je bila organizirana na pobudo izvršnega odbora krajevne organizacije SZDL in osnovne organizacije ZKS. V ta namen so sklicali šestanek političnega aktiva, uvodno besedo pa je posredoval Ivan Tušar, član izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice.

Razprava je bila zelo živahna. Razpravljavci so ugotovili, da naloge, ki jih vsebujejo predvsem pravila krajevne organizacije, SZDL že izpolnjujejo. Več pozornosti bo treba posvetiti novim možnim oblikam delovanja SZDL na območju krajevne skupnosti. Takoj po konstituiranju krajevne konference SZDL bo treba določiti pristojnosti področnim odborom SZDL v posameznih naseljih. Ker imajo v nekaterih naseljih precej problemov in jih bo treba rešiti čim prej so v razpravi predlagali, naj bi v ta namen organizirali problemske konference. To velja predvsem za vas Potoki in Javorniški rovt.

Sprejeto je bilo priporočilo, da naj bi izvršni odbor krajevne organizacije SZDL predstavljal enotno delegacijo za deležiranje delegatov občinski konferenci SZDL Jesenice.

Političnemu aktivu je bila posredovana še kratka informacija o oblikovanju krajevne konference SZDL. Iz informacije je razvidno, da bo krajevna konferenca štela 49 delegatov, od katerih je bilo 11 neposredno izvoljenih na voliščih, 16 delegatov bodo predlagale družbenopolitične organizacije in društva, devet delegatov pa sindikalne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela. Z zbiranjem delegatov naj bi končali že v prihodnjem tednu, tako da bo možen še v tem mesecu sklic prve seje krajevne konference SZDL.

Šah

REDNI MESEČNI HITROPOTEZNI TURNIR

V nedeljo, 2. marca je triindvajset šahistov igralo na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju za mesec marec. Zaradi izredne udeležbe, je bil turnir razdeljen na dva dela, polfinalni in finalni del. Med desetimi najboljšimi, ki so se uvrstili v finalni del je prepričljivo zmagal mojstrski kandidat Branko Zorko, medtem ko se je presenetljivo v finale uvrstil tudi obetajoči pionir Franci Rodman, ki je pustil za seboj več kot polovico starejših in izkušenih šahistov.

Vrstni red v finalnem delu: 1. Zorko 8, 2. Trampe 6,5, 3. Krničar 6, 4. Ravnik 5, 5.-6. Poljanšek in Krajnik 5,5, 7. Jan 4, 8.-9. Matjan in Kamšek 2,5 in 10. Rodman. KT

BATURINSKI NA JESENICAH

V ponedeljak, 3. marca je na povabilo gorenjske šahovske zveze prišel na obisk podpredsednik sovjetske šahovske federacije in direktor centralnega šahovskega kluba SZ Viktor Baturinski. Pred tem je obiskal še nekatere druge kraje po Jugoslaviji, iz Ljubljane pa sta ga spremljala predsednik šahovske zveze Slovenije Ljuben Jakše in veleposlanec Vasja Pirc. Na Jesenicah so sovjetskega gosta sprejeli predstavniki družbenopolitičnega življenja ter jeseniški šahisti. Šahisti so mu razkazali šahovsko dvorano, trofeje, ki jih je klub osvojil v preteklosti, na koncu pa je sovjetski gost v kroniko SD napisal spominsko posvetilo.

Sprejem pa je bil zaključen v Kazini, kjer je bil enourni pogovor in kjer je gost pojasnil stališča sovjetske delegacije na izrednem kongresu FIDE na Nizozemski v zvezi z dvobojem Fischer-Karpov. Dejal je tudi, da njihova delegacija na tem kongresu ne bo popustila in ne bo dovolila, da bi v dvoboju s Fischerjem »Karpov zašel v podoben položaj kot se je to zgodilo s Spas-

Šah

skim«. Pogovor se je končal z željo, da bi bilo še več tesnejših stikov med šahisti SZ in Jugoslavije.

PRVENSTVO KRAJEVNIH SKUPNOSTI OBČINE JESENICE

V petek, 28. februarja je bilo v šahovski dvorani na Jesenicah ekipno prvenstvo krajevnih skupnosti občine Jesenice za leto 1975. Tekmovanja se je udeležilo deset ekip in preko štirideset igralcev. Tekmovale so ekipe: Kranjska gora, Podmežaklja A in B, Mojstrana A in B, Javornik A in B, Plavž, Koroška Bela in Blejska Dobrava.

Tekmovanje je bilo izredno zabavno, saj je šele zadnje kolo odločilo, kdo je zmagovalc. Ekipi Mojstrane A in Plavža sta osvojili enako število točk, vendar je Mojstrana A osvojila prvenstvo, zaradi zmage nad neposrednim tekmečem.

Končni vrstni red: 1. Mojstrana A 29,5 točk, 2. Plavž 29,5, 3. Javornik A 25,5, 4. Podmežaklja A 22,5, 5. Mojstrana B 20,6, Podmežaklja B 14, Kranjska gora 13,5, 8. Javornik B 11,5, 9. Koroška Bela 10, 10. Blejska Dobrava 5.

TRIGLAVSKE ALTERNATIVE

Če bi bil Triglav danes nam Slovencem to, kar nam je bil mnoga stoletja v naši davni zgodovini, potem si nihče ne bi upal pomisliti na to, da bi ga okoval v jeklo in beton. Triglav je ljudem ob svojih mogočnih vznožjih pomenil božanstvo in niti približati se mu niso upali, ker bi s tem skalili njegov tisočletni mir in si nad svoje glave nakopali njegovo jezo, za katero so verjeli, da je pogubna. Kadar so se preko njegovih sivih ramen podili temni nevihtni oblaki, kadar so okrog njegove glave švigali ognjeni bliski in je po dolinah zamolklo bobnel grom, takrat so ljudje v svojih revnih domovanih vroče prosili svoje božanstvo, naj jih ne prizadene z najhujšim in jim odpusti grehe, ki jih niso storili. V hudih zimah so se z njegovih pobočij vsipali v doline uničujoči plazovi in osiveli očanci, ki so poznali vse skrivnosti življenja, so ponižno sklanjali stare glave. Bog Triglav je odločal o človeški usodi.

Mitologija, porečemo danes in zaničljivo zmajujemo s svojimi, z mnogimi nazori prenatrpanimi glavami. Toda pozabljamo, da tudi mi na vse pretege častimo — boga kom-

formizma in lagodnega življenja, verujemo v zahodnjaški potrošniški način življenja in tožimo o lastni neproduktivnosti in zaostalosti evropskega vzhoda, kjer je naše svetovnonazorsko generično bistvo in pradomovina. Radi pozabljamo, da smo tudi mi, tako kot naši predniki, produkt socialnogodovinskega razvoja, postaljeni v prostor in čas mimo naše izbire. Že res, da ljudje delamo svojo zgodovino, toda ne delamo je po svoji volji in materialistično pojmovana zgodovina nas uči, da nismo središče sveta in se zato ne moremo do narave, ki je del nas in smo mi del nje, obnašati despotsko. Žal pa nas izkušnje uče, da prav to delamo in še tako znanstveno utemeljena opozorila nam ne zaležejo veliko.

Naši predniki so naravo mitologizirali, a so kljub temu od nje jemali vse tisto, kar so potrebovali za življenje. To pa v njihovih pogojih in ob njihovem razvoju proizvajalnih sredstev ni bilo veliko. Zato jim ni bilo treba vedeti za ekologijo, ni se jim bilo treba bati za svoje življenjsko okolje. Gore pa so bile varne pred ljudmi, kajti Črtomirovi sodobniki so v vsakem gorskem vrhu videli domovanje kakšnega od svojih bogov. Toda v mirno slovensko deželico so prihrumeli oznanjevalci nove vere — krščanstva. Z ognjem in mečem so ubogim ljudem vcepili v glavo idejo, ki zanika vse stare bogove njihovih očetov in dedov, tiste bogove, ki so se z njimi iz širokih ruskih step selili v to gorato deželico pod Triglavom. Bog je en sam, absolutna ideja, stvarnik sveta, proč z vašim poganstvom, so jim rekli. »Kri po Kranji, Korotanji napolnila bi jezero.«

Mitološka ovira na poti k goram je bila tako odstranjena. Bog v nebesih je ustvaril svet ljudi za ljudi, je bilo novo pravilo. Preteči pa je moralo mnogo vode po strugah divjih planinskih rek, dokler se ni prav na vrhu Triglava, svete gore Slovencev, pojavil človek. Resnično pogumno srce je moralo takrat utripati v prsih štirih junakov, ki so kot prvi ljudje »odkar svet stoji« opazovali v globokih dolinah čudovito deželo, lépo vse do tja, do koder so jim segle oči.

In danes? Vrh »snežnikov kranjskih sivga poglavarja« je prepikan s klini kot jež in prepreden z jeklenimi vrvmi. Kot divja zver v ujetništvu je. Tam, kjer je pred tremi stoletji lezlo ponosnemu sinu narave, pogumnemu bohinjskemu lovcu srce v hlače, se danes sprehajajo trume bolj ali manj spretnih planincev in priložnostnih obiskovalcev gora. Tam, kjer so se pobožno križali štirje prvopristopniki in se zavedali, da stojijo na posvečeni zemlji, danes tisoči obiskovalcev vztrajno prav teh nekaj kvadratnih metrov »posvečene zemlje« spreminjajo v naše najvišje smetišče. Kaj hočemo, kultura dvajsetega stoletja. Še dobro, da Triglav res ni bog, kajti, o groza, kaj bi se zgodilo s tem ubogim slovenskim ljudstvom, če bi se on razjezil...

Toda pustimo šalo ob strani. Dejstvo je, da naš delovni človek, ki izčrpa svoje telo in um ob delu, potrebuje aktivni počitek in ena najboljših vrst tega počitka je prav planinstvo, ker se dogaja na svežem zraku, hoja pa je že sama po sebi človeku prirojeno gibanje. Torej je naš cilj in naloga spraviti čim več delovnih ljudi v gore.

Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice in amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice

razpisujeta

v počastitev 30-letnice osvoboditve od 21. do 25. aprila 1975 v gledališču Tone Čufar na Jesenicah

OBČINSKO DRAMSKO REVILJO pod nazivom

»SREČANJE Z NAŠIMI IGRALCI«

S srečanjem z našimi igralci želimo občanom prikazati delo in poustvarjanje naših dramskih skupin, skupinam pa omogočiti nastopanje.

POGOJI:

1. Na srečanju lahko sodeluje vsaka dramska skupina, ki deluje na področju občine in pošlje svojo prijavo najkasneje do 1. aprila gledališču Tone Čufar na Jesenicah.
2. Prijava mora vsebovati:
 - naslov dramskega dela in avtorja
 - ime in priimek režiserja
 - število nastopajočih (imenski seznam)
 - morebitno strokovno pomoč pri izvedbi dramskega dela.
3. Prijavljena dramska dela naj imajo tematiko iz NOB oziroma revolucionarnega gibanja naših narodov.
4. Sodelujoče skupine prejmejo spominska darila.

Stroške srečanja nosi prireditelj (prevozi, najemnina dvorane ter druge upravičene odvisne stroške).

Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice, skupno z glasbeno šolo Jesenice

razpisuje

v počastitev 30-letnice osvoboditve

OBČINSKO PEVSKO REVILJO

»SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI«

Srečanje bo v dvorani gledališča v petek, dne 10. maja ob 17. uri.

POGOJI:

1. Na srečanju lahko sodeluje vsak pevski zbor, ki deluje na področju občine Jesenice (odrasli, šolski zbori in predšolski zbori) in pošlje svojo prijavo najkasneje do 1. maja glasbeni šoli Jesenice.
2. Prijava mora vsebovati:
 - ime zbora in kraj delovanja,
 - ime in priimek zborovodja zbora,
 - število nastopajočih,
 - nazive dveh skladb z navedbo avtorja in minutažo, s katerima bo zbor sodeloval na srečanju, od katerih mora biti ena s tematiko NOB.
3. Sodelujoče skupine prejmejo spominska darila.

Vse stroške sodelovanja na srečanju nosi prireditelj (najemnina dvorane, morebitni prevozi).

Srečanje je že tradicionalen vsakoletni pregled dejavnosti vokalno-instrumentalnih skupin v občini.

Krajevna skupnost – Javornik, Koroška Bela

obvešča

občane na območju krajevne skupnosti, da bo v ponedeljek 10. marca ob 19. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik

zbor občanov

Dnevni red vsebuje razpravo o proračunu občinske skupščine Jesenice za leto 1975, ter program komunalnih del.

Poleg tega bo občanom posredovana informacija o predvideni ureditvi zaključka nasipa železarne Jesenice ob naselju Borovlje. Občanom bomo posredovali tudi informacijo odbora za ureditev pokopališča in izgradnje žal na Blejski Dobravi.

OBČINSKI ODBOR ZRVS JESENICE

VABI

na skupščino RADIO KLUBA Jesenice, ki bo dne 11. marca ob 17. uri v prostorih ŽIC, soba št. 61 I. nadstropje.

V kolikor hočeš nadaljevati z vežbanjem v svoji strokovni usposobljenosti za radio telegrafista, pričakujemo, da se boš včlanil v radio klub ter se udeležil skupščine. Na skupščini se bomo pogovorili o bodočem delu in organiziranosti. Družbena skupnost pričakuje, da boš svoje znanje poglobil in ga v slučaju potrebe za varnost te skupnosti tudi uspešno uporabil.

Košarka

PRVENSTVO GIMNAZIJE

V četrtek, 27. februarja, sta bili odigrani dve tekmi košarkarske lige za fante na gimnaziji.

V ligo so se vključili tudi fantje prvega letnika ekonomske srednje šole in se v prvi tekmi srečali s sovratniki 1. a razreda gimnazije, ki so tudi to tekmo dobili z rezultatom 62:43 (33:20).

Za 1. ESS je največ košev dosegel Todorovič (31), ki je igral zelo dobro, toda med svojimi sošolci ni imel pravega soigralca. Za 1. a so bili najuspešnejši Veskovič (29), Gaser (15) in Močnik (14).

V drugi tekmi so se srečali fantje 2. b in 2. c. Fantje 2. b so ob koncu prvega polčasa vodili s štirimi koši (30:26), vendar so na koncu srečanja izgubili z rezultatom 51:67.

Za 2. b sta največ košev dosegla Grohar (22), ki je tokrat metal nezgrešljivo in Ormejc (13). Najboljša strelca pri 2. c sta bila Čilenšek (41) in Čuden (16).

Skupno je najboljši strelca lige Veskovič s 107 koši, sledijo pa Gaser (51), Grohar (48) in Čilenšek (41).

Namizni tenis

MUROVA : KAMNA GORICA 5:0

Namiznoteniški igralci Murove so v drugem kolu spomladanskega dela gorenjske namiznoteniške lige gostovali pri zadnjevršeni ekipi Kamne gorice.

Domači igralci niso bili kos gostom z Murove, ki so z povprečno igro, dvoboj odločili v svojo korist, z gladko zmago 5:0. Po dve zmagi za Murovo sta dosegla Šranc in Ravnikar, eno točko pa je prispeval Filipovič.

V naslednjem kolu, ki bo odigrano 13. marca, igra ekipa Murove doma, z drugo ekipo kranjskega Triglava. V prvem delu lige so v gosteh tesno zmagali, zato doma zmaga ne bi smela biti problem.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru RTA se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, katero sem prejel ob smrti moje žene.

Mož Angel z otroci

ZAHVALA

Hokejskemu društvu Jesenice se zahvaljujem za hokejsko opremo, ki so nam jo posodili za odigranje hokejskih tekem v okviru »divje hokejske lige«.

Sportmetalu pa se zahvaljujem za odstop ledene plošče v športni dvorani Podmežakljo.

TVD Partizan
Blejska Dobrava

PREDAVANJE O GOBAH

Gobarska družina Jesenice prireja dne 11. marca ob 18. uri v prostorih skupščine občine Jesenice predavanje s 100 diapozitivi o naših gobah. Predavatelj bo naš rojak Bogdan Trtnik.

Vabimo vse člane in ostale ljubitelje narave.

Gobarska družina Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

8. marca amer. barvni film IDEALNA PESTUNJA, v režiji Frenk Tachin, v gl. vlogi Jerry Lewis, ob 15. uri.

Ogled predstave je za člane ježkovskega kluba brezplačen, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

8. in 9. marca amer. barvni film DEKLICA, KI SEM JO LJUBIL, v režiji Sydney Pollack, v gl. vlogi Robert Redford, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. marca amer. nem. barvni film KRALJ, DAMA, FANT, v režiji Jariy Skolimowski, v gl. vlogi Gina Lollobrigida, ob 17. in 19. uri.

Film mladini pod 16 letom ni primeren.

12. marca franc. barvni film VZORNA DEKLETA, v režiji Jean Claude Roy, v gl. vlogi Jessica Born, ob 17. in 19. uri.

Film mladini pod 18 letom prepovedan.

13. marca zaprto!
14. marca italij. barvni film VRNITEV OSAMLJENEGA REVOLVERAŠA, v režiji George Martin, v gl. vlogi Klaus Kinski, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. marca danski barvni film ZOBOZDRAVNIK V POSTELJI, v režiji John Hillard, v gl. vlogi Ole Soeltoft, ob 17. in 19. uri.

Ogled filma za mladino pod 16 letom prepovedan.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, stare mame, babice in sestre

MIHAELE HLEBANJA

se najlepše zahvaljujem dr. Jennerju, dr. Dražiču in dr. Grošlju za pozornost in lajšanje bolečin.

Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom, posebno Erzenovim za vso pomoč v dneh težke izgube. Vsem darovalcem cvetja in vencev, posebno PD Mojstrana, GD Mojstrana, SDK Jesenice, Janezu Svobljaku za poslovljne besede ob odprtem grobu in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

ZALUJOČI: sin Janko, hčerke Zinka, Anica in Mihelca z družino, brat in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo.

Kino PLAVŽ

8. in 9. marca amer. nem. barvni film KRALJ, DAMA, FANT, ob 18. in 20. uri.

Za mladino pod 16 letom ogled filma ni primeren.

9. marca amer. barvni film IDEALNA PESTUNJA, ob 10. uri.

10. in 11. marca amer. barvni film DEKLICA, KI SEM JO LJUBIL, ob 18. in 20. uri.

12. marca zaprto!

13. marca amer. barvni film NE ODNEHAJ IN SE ENKRAT POSKUSI, ob 18. in 20. uri.

14. marca franc. barvni film VZORNA DEKLETA, ob 18. in 20. uri.

Film za mladino pod 18 letom prepovedan.

15. in 16. marca amer. barvni film ŠAKAL, ob 18. in 20. uri.

Film prikazuje organizacijo atentata na generala De Gaullea. Film je vreden ogleda, saj ga je naredila spretna roka Freda Zinnemanna, gledalci se še spominjajo njegovih filmov Točno opoldne, Od tu do večnosti.

Kino KRANJSKA GORA

8. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE.

9. marca amer. barvni film NE ODNEHAJ IN SE ENKRAT POSKUSI.

12. marca amer. nem. barvni film KRALJ, DAMA, FANT.

Za mladino pod 16 letom ogled filma ni primeren.

15. marca amer. barvni film DEKLICA, KI SEM JO LJUBIL.

Kino DOVJE MOJSTRANA

8. marca italij. CS barvni film LOVCINI GLAVE.

9. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE.

15. marca amer. nem. barvni film KRALJ, DAMA, FANT.

Za mladino pod 16 letom ogled filma ni primeren.

Gledališče

SOBOTA, 8. marca ob 18. uri
PROSLAVA OB DNEVU ŽENA

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice vabi vse člane gledališča in vse prijatelje gledališke dejavnosti na članski sestanek, ki bo v petek, 7. marca ob 18. uri v gledališču v sobi »pri treh pesnikih«.

STARŠEM UČENCEV OSNOVNE ŠOLE

Delavska univerza Jesenice bo v začetku marca organizirala trimesečni nemški tečaj za učence osnovne šole.

Učence bomo razdelili v dve skupini od 1. do 4. in od 5. do 8. razreda.

Vsi, ki so že v preteklem šolskem letu obiskovali tečaj, naj se prijavijo v nadaljevalni tečaj.

Sestanek vseh učencev ali staršev bo v petek, 7. marca, ob 17. uri v učilnici E v prostorih delavske univerze Jesenice, Titova 64/I. nadstropje.

Prijavite se na delavski univerzi Jesenice, Titova 64, lahko pa tudi po telefonu 81-072.

TOZD osnovna šola Mojstrana

razpisuje
prosto delovno mesto

tajnika – blagajnika s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji: štiritletna administrativna ali ekonomska šola ali dveletna administrativna šola s triletnimi delovnimi izkušnjami. Nastop službe takoj. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Poskusna doba dva meseca. Prošnjo z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in kratkim življenjepisom pošljite na naslov: TOZD osnovna šola Mojstrana, Mojstrana 115.

Tako smo pri ključnem problemu, ko se moramo vprašati, kako naravo, ki jo moramo vse bolj približevati ljudem, pred njimi tudi zaščititi. Kako vse te množice potencialnih obiskovalcev narave vzgojiti v prave častilce vsega, kar je lepo – narave.

Zadnje čase se zopet pojavlja problem triglavske žičnice, kjer prevladujeta dve alternativni. Triglavske žičnice da (kakšne, kje, kako) ali triglavske žičnice ne (raje uredimo in povečamo triglavski narodni park). Veliko je glasov za prvo in tudi za drugo alternativo, vsiljuje pa se vprašanje, kdo bo razsodnik? Vem, živimo v družbi, ki uresničuje idejo samoupravljanja, v družbi, kjer delovni ljudje sami odločajo o svoji usodi, torej tudi o vprašanih varstvih življenjskega okolja in narave. Toda prav ob teh zadnjih vprašanjih se mi dozdeva, da tisti, ki investirajo, niso velikokrat vprašali tistih, ki jih njihove investicije zadevajo v živo. Ob množici krutih posegov v naravo je bilo bore malo takih, o katerih je izrekla svoje mnenje tudi javnost. Upam in verjamem, da v primeru triglavske žičnice ne bo tako.

Ali so nam res lahko vzor razvite alpske dežele, kjer so gore prepredele z žičnicami in smučarski ter planinski turizem cvečeta, kot le kaj? Ne vem, kajti tudi tam se že kažejo posledice njihove megalomanije in vse več ljudi beži stran od mondenih centrov, v mir poslednjih kotičkov, »kjer le tišina šepeta«. Ker po ekonomskemu razvoju za zahodnjaki zaostajamo za nekaj desetletij, se k nam šele zadnje čase tihotapijo že davno pre-

izkušene in marsikje že zavržene ideje. Posnemovalcev je v naši ljubi domovini vedno dovolj.

Da bi z žičnicami odprli Triglavsko pogorje širokim ljudskim množicam, drži. Bori se moramo proti elitizmu, ki ga zganjajo tisti »pravi planinci«, ki se bojijo ljudi, neplanincev v svetlobo miru in tišine. Toda, mnogo boljše metoda bi bila, če bi naše ljudi prepričali, kako pomembno za njihovo dobro počutje je planinarjenje, ko je človek odvisen le od svojih lastnih sil in volje. Z denarjem, ki bi ga požrli ogromni žičniški objekti, bi temeljito sanirali planinske postojanke in usposobili planinske poti. Planinsko organizacijo bi s tem dejanjem rešili iz hude zagate.

Ne smemo pa seveda pozabiti na zimsko sezono. Že nekaj zim nazaj smučarji obupujejo ob golih dolinskih smučiščih in se željno ozirajo v zasneženo goro. Kako čudovito bi bilo vjugati tiste dolge kilometre izpod Rži v Krmo, a kaj, ko je tja gor s smučmi in nahrbtnikom na ramah tako daleč. Ja, če bi bila žičnica...

Torej žičnice! Hitro bodo rentabilne in profit bo tu. Res je, toda zopet se spominimo, da živimo v socialistični, humanistični družbi, ki človeka postavlja na prvo mesto. Kaj je sedaj važnejše, človek in njegovo dobro počutje, ali profit. Triglavske žičnice sicer ne bodo pretirano vplivale na počutje ljudi, toda nekontrolirani posegi v naravo pri nas ne manjka in povsod je v ospredju nekakšen abstrakten profit. Za koga? Saj vendar pri nas razpolagamo le z družbenimi sredstvi, s katerimi uprav-

lja družba v celoti. Torej moramo pri nas govoriti le o interesu vse družbe in če so triglavske žičnice v takem interesu, potem jih začnimo graditi že jutri. A kaj, ko je resnica mnogokrat drugačna. Različni privatni interesi vladajo pod geslom »vse za napredek«, a bojim se, da bo prihodnost pokazala na hude posledice tega »napredka«. Odklanjati moramo vsak nepredek, ki kruto, neznanstveno posega v naravo in to v svoje dobro in srečo naših zanamcev, ki bodo sodili naše početje.

In zaključek?

Dvajseto stoletje je stoletje znanstvene revolucije. Dosežke znanosti pa s pridom uporabljajo tudi tisti, ki se ne bore za dobro človeštva. A teh bo vse manj. Vse manj bo generalov, politikov in tehnokratov, ki zaslepljeni od kratkoročnih interesov pozabljajo, kako stara je že človeška civilizacija in ki zato zasluži, da se razvija v miru in pogojih, ki ji gredo. Ko bodo generali zamenjali topove za oljčne vejice, politiki politiko sile za politiko miru in tehnokrati začeli resno razmišljati, kako nahraniti dve tretjini lačnega človeštva, bo prestižni pomen izgubil svojo veljavo. Človeštvo bo mirno zadihalo zrak, kar ga bo še ostalo. Ko pa začnemo na stvari gledati iz tako širokega zornega kota, nam postanejo tudi triglavske alternative razumljivejšee in rešivejšee.

MITJA KOŠIR

MLADINCEM KRANJSKE GORE TUDI POKAL

Potem, ko je prvo moštvo Jesenic izgubilo prejšnji tork povratno finalno srečanje za jugoslovanski pokal v hali Tivoli proti Olimpiji z rezultatom 3:5 (0:3, 3:0, 0:2) in tako tudi letošnji pokal, je le še en dokaz, da so bili ljubljanski hokejisti bolje pripravljeni za letošnjo sezono, kot naši. Olimpija je prepričljivo osvojila tudi naslov državnega prvaka in ji gre za to vse priznanje, čeprav je po prvi finalni tekmi za jugoslovanski pokal na Jesenicah, ki so jo več kratni prvaki dobili 4:3, izgledalo, da obstajajo sicer skromne, vendar objektivne možnosti, da bi hokejisti Jesenic v tej sezoni prinesli Podmežakljo vsaj pokal.

Ljubljanci so že v prvih dvajsetih minutah povedli s 3:0, čeprav bi bilo njihovo vodstvo še večje. V drugi tretjini so gostje sicer zaigrali precej bolje ter izenačili rezultat na 3:3, vendar so v nadaljevanju, potem ko so domačini povedli s 5:3, zapravili nekaj ugodnih priložnosti, pa tudi videlo se je, da so ljubljanci držali igro trdno v svojih rokah.

Kljub razočaranju prvega moštva, pa smo v sredo doživeli vesele trenutke, ko so mladinci Kranjske gore v povratnem srečanju, prav tako v finalu jugoslovanskega pokala, premagali mladince Medveščaka z rezultatom 11:2 (1:1, 7:0, 3:0) in tako poleg naslova državnega prvaka osvojili tudi prvo mesto v tekmovanju za pokal. Kranjskogorci so sicer že na prvem finalnem srečanju v Zagrebu pokazali, da so boljši od Zagrebčanov saj so jih na njihovem igrišču premagali z rezultatom 7:3.

Mladinsko moštvo Kranjske gore je v letošnji sezoni pokazalo zares veliko superiornost, saj so brez izgubljene tekme osvojili oba zveneča naslova. To je spodbuden dokaz, da se za bodočnost hokeja na Jesenicah ni treba bati. Pri vsem tem pa razveseljuje tudi to, da je mladinsko moštvo Kranjske gore, kot smo že večkrat poudarili, še zelo mlado, saj bodo tudi v naslednji sezoni igrali v skoraj isti postavi kot letos. Le trije igralci (Klemenc, Kern in Berlišk) bodo prestari za mladinsko konkurenco, to pa je zagotovilo, da bodo mladinci Kranjske gore tudi v naslednji sezoni igrali odločilno vlogo v domačih tekmovanjih.

KRANJSKA GORA : AROSSA 6:4 (2:1, 1:3, 3:0)

Prejšno soboto je na Jesenicah gostovala ekipa Arossa, sicer član II. švicarske lige, ki je pri nas znana predvsem po tem, ker je v njej v letošnji sezoni z velikim uspehom nastopal Jeseničan Albin Felc.

Gostje so sicer prišli nepopolni, vendar je srečanje minilo v precej razburljivi in zanimivi igri. V moštvo Kranjske gore so zaigrali

tudi nekateri igralci Jesenic: Ščap, Pirih, Škerjanc, Eržen in Pristov.

Moštvi sta se nekajkrat izmenjali v vodstvu, vendar pa so Kranjskogorci z zelo dobro igro, zlasti v zadnjih dvajsetih minutah, povsem zaslužno premagali goste iz Švice.

Se posebej je veljalo zanimanje za nastop Albina Felca, ki je pokazal večino svojih kvalit, čeprav je bilo vidno, da mu večina igralcev Arosse ni dorašla.

Srečanje je še enkrat opozorilo strokovno vodstvo prvega moštva Jesenic, da bi na nekatere igralce Kranjske gore moralo resno računati že v naslednji sezoni. To predvsem velja za napad Razingera — Brun — Klemenc, zatem za Pavliča ter še za nekatere igralce, ki pa si bodo morali »vizo« za vstop v prvo moštvo zagotoviti z resnimi poletnimi pripravi.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Klemenc 2, Brun, Šebjanič, Pavlič in Kunšič. D.

DIVJA HOKEJSKA LIGA

Ker nam letošnja zima ni postregla s tako zaželenim snegom, so se mladi z Blejske Dobrave in Lipc odločili za rekreacijsko drsanje. Zbirali so se na poledenelih ribnikih in se poganjali za pucketom. V mesecu januarju so v časopisu Glas zasledili članek o ustanovitvi divje hokejske lige na Kokrici pri Kranju. Sklicali so sestanek in se odločili, da se udeležijo tekmovanja v ligi, pod imenom TVD Partizan Blejska Dobrava. Za začetek so si nekaj denarja zbrali sami, nekaj pa jim je dalo društvo Partizan. V divji ligi lahko igrajo moštva, katerih igralci ne smejo biti registrirani za hokejski klub. Pri vpisu v ligo so bili seznanjeni s pravili te lige. Igra se dvokrožno sistem, vsak z vsakim. Do sedaj so odigrali že šest tekem. Prvi dve tekmi so odigrali na poledenem jezeru na Jezerskem. Obe srečanja so odločili v svojo korist. Moštvo Jezerskega so premagali s 7:3, moštvo Kokrice pa z 8:5.

V drugem kolu so se sestali z ekipami Stražišča in Zlatega polja, v dvorani Podmežakljo. Tekme so se odigrale v poznih večernih urah, saj se je zadnja tekma končala ob četrtni uri jutraj!

Ekipo Stražišča so premagali z 11:1, ekipo Zlatega polja pa z 8:1.

V tretjem kolu so se srečali z ekipo Ljubnega in ekipo Želin iz Naklega. Tekmi sta bili odigrani v dvorani Podmežakljo. Ekipo Ljubnega so premagali s 16:2, favorita tega tekmovanja ekipo Naklega pa s 13:0.

Do konca prvega dela tekmovanja morajo odigrati še dve tekmi. Na lestvici pa vodi ekipa TVD Partizan Blejska Dobrava.

Zaradi pomanjkanja ledu se bo drugi del tekmovanja odigral v Jeseni. V. B.

sko tekmo z istoimenskim mladinskim moštvom in srečanje izgubili z rezultatom 4:1 (3:0).

V prvi tekmi v okviru priprav na spomladanski del prvenstva so naši mladinci zaigrali slabo in zaslužno izgubili. Poraz mladih jeseniških nogometašev, ki so nastopali brez nekaterih najboljših igralcev, ki so prestopili v člansko moštvo, niti ni boleč, saj je prav ta tekma trenerju Marjanu Žurmanu pomenila kot izbirna tekma. Tako bo laže naredil izbor kandidatov za moštvo, ki bo zastopalo jeseniške barve v spomladanskem delu prvenstva.

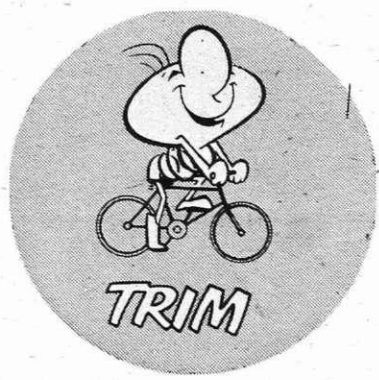
Gol za NK Jesenice je dosegel Crnalič.

V nedeljo, 9. marca gostuje člansko moštvo v Škofji Loki, kjer bo odigralo prijateljsko tekmo z moštvom LTH. Mladinsko moštvo pa gostuje Tolmin pri istoimenskem mladinskem moštvu, s katerim bo odigralo prijateljsko srečanje.

TRNOVSKI MARATON PRELOŽEN NA 16. MARCA

Vse sodelavce Železarne, ki so se prijavili za trnovski smučarski maraton obveščamo, da je preložen in sicer na 16. marec. Preložitev so zahtevale neugodne snežne razmere, ki letošnjo zimo na vseh koncih in krajih povzročajo preglavice organizatorjem smučarskih prireditev.

Organizacijski odbor trnovskega maratona je sklenil, da bo ta smučarska manifestacija, ki je letos posvečena 30-letnici osvoboditve in 30-letnici smučarskih tekem med NOB v Cerknem, neoprekno 16. marca, ne glede na to, kakšne bodo snežne razmere. V kolikor ne bo zapadel sneg, bo maraton spremenjen oziroma izveden kot pohod. J. R.

Odbojka

GIMNAZIJKE MED SEBOJ

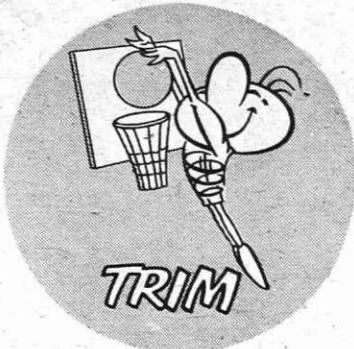
V soboto, 1. marca, so se dijakinje tretjih letnikov pomerile v odbojki.

V prvi tekmi so se srečale dijakinje 3. a in 3. c letnika. Tekmo so dobila dekleta 3. c z rezultatom 2:0. Tudi naslednjo tekmo s 3. b so dobile z istim rezultatom. V zadnji tekmi so se srečala še dekleta 3. a in 3. b letnika. Po razburljivi igri je 3. b dobila z rezultatom 2:1.

Če smo bili zadnjič razočarani nad igro dijakinj prvih letnikov, smo tokrat lahko zadovoljni. Največ so prikazale dijakinje 3. c letnika, kar pričajo tudi rezultati. mic

ZA POKAL MESTA JESENIC

Rezervna sankaska proga pri Savskih jamah je bila v soboto in nedeljo prizorišče ene do sedaj najboljših sankaskih prireditev pri nas. Ne toliko zaradi števila udeležencev, kot po izenačenosti posameznih tekmovalnih skupin. Prednjačili so le favoriti. Da bo borba za najboljša mesta, predvsem pa pri članih, zagrizena, je pokazal že petkov trening, ko so zaradi poškodbe morali odstopiti Bahun iz Tržiča, Habjan iz Železnikov in Lombar iz Begunj, kot najresnejši kandidati za prva mesta.

Prireditve so se udeležili vsi sankaski klubi Slovenije, razen iz Sore, kot gostujoča inozemska ekipa je sodelovala ekipa ASK Beljak.

Program je obsegal tri teke enosedov in dva teka dvosedov za uvrstitev v okviru prireditev 19. POKAL MESTA JESENIC ter dva sobotna teka enosedov in prvi tek dvosedov za uvrstitev v okviru prireditev 20-LETNICA SANKASKEGA KLUBA JESENICE. Skupno je nastopilo 76 enosedov in 16 dvosedov, v ekipnem delu tekmovanja pa se je potegovalo za prehodni pokal mesta Jesenic sedem ekip.

Tekmovalno progo, ki je bila dolga okrog 1000 m, s startom pri nekdanji graničarski karavli pri Savskih jamah, so pripravili tekmovalci kluba pod vodstvom Dragota Dokla. Da je bila kljub izredno nenaklonjeni zimi dobro pripravljena, potrjuje posebno priznanje predsednika ASK Beljak, ki je bil z ureditvijo in vzdržljivostjo proge izredno zadovoljen.

REZULTATI ZA POKAL MESTA JESENIC:

ENOSEDI:
Mladinke (6): 1. Ivanka Šolar (SD Železniki) — 3.57.58, 2. Marija Žmitek (TVD Bohinj) — 4.03.03, 3. Majda Meglič — 4.14.95, 4. Vilma Kolenc — 4.18.69 (obe TVD Tržič), 5. Jana Miklavčič (TVD Idrija) — 4.21.57.

Članice (6): 1. Elfi Steiner (ASK Beljak) — 3.40.99, 2. Barbka Rev — 3.42.11, 3. Zorka Perko — 3.54.18 (obe TVD Tržič), 4. Mira Bertonec (SD Jesenice) — 4.01.52, 5. Anica Zupan (Sak Begunje) — 4.40.62.

St. člani (12): 1. Franz Wieltch (ASK Beljak) — 3.13.25, 2. Jože Meglič (TVD Tržič) — 3.20.06, 3. Julij Ulčar (SD Jesenice) — 3.20.80, 4. Milan Česen, (TVD Tržič) — 3.21.92, 5. Milan Miklavčič (TVD Idrija) — 3.31.64, ... 9. Drago Dokl — 3.47.04, 12. Janez Meglič — 4.17.81 (oba Jesenice).

Člani (18): 1. Franc Pikon (TVD Bohinj) — 3.18.36, 2. Hans Wieltch (ASK Beljak) — 3.18.37, 3. Viki Debeljak (SD Železniki) — 3.18.46, 4. Vinko Lavtižar — 3.20.00, 5. Franc Rihter — 3.23.48, 6. Peter Danilovič — 3.25.56, 7. Boris König — 3.28.37

(vsi SD Jesenice)... 14. Marjan Meglič — 3.35.64, 18. Jakob Štalc — 3.46.10.

Mladinci (19): 1. Jože Nemc (TVD Tržič) — 3.21.12, 2. Miha Peternel (SD Jesenice) — 3.24.20, 3. Jože Marn — 3.32.76, 4. Teodor Kašič — 3.36.28 (oba TVD Tržič), 5. Diethard Santner (ASK Beljak) — 3.43.03.

DVOSEDI:

1. Česen M. — Česen M., ml. (TVD Tržič) — 2.06.65, 2. Wieltch F. — Koren H. (ASK Beljak) — 2.08.66, 3. Meglič J. — Janc S. (TVD Tržič) — 2.08.78, 4. Debeljak V. — Habjan R. (SD Železniki) — 2.13.47, 5. Pikon F. — Starc S. (TVD Bohinj) — 2.13.86, 6. Lavtižar V. — König B. (SD Jesenice) — 2.14.62, 7.—8. Steiner W. — Santner D. (ASK Beljak) in Meglič M. — Peternel M. (SD Jesenice) — 2.16.11.

EKIPE:

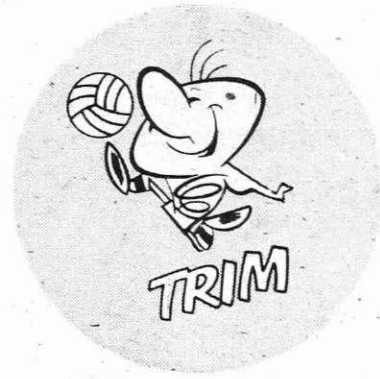
1. TVD Tržič (Rev. Meglič, Česen st., Česen ml., Nemc) — 13.45.21, 2. ASK Beljak — 13.55.64, 3. SD Jesenice — 14.06.52, 4. TVD Bohinj — 14.38.04, 5. SD Železniki — 15.12.47, 6. Sak Begunje — 15.50.87.

Troje prvouvrščenih v vsaki tekmovalni skupini so prejeli spominske medalje, zmagovalna ekipa TVD Tržič pa prehodni pokal mesta Jesenic. Posebno priznanje je prejel še Franz Wieltch, ki je dosegel v tretjem teku enosedov najboljši čas dneva — 1.02.93.

V okviru prireditev 20-LETNICA SANKASKEGA KLUBA JESENICE, pa so bili najboljši:

— mladinke: Ivanka Šolar (SD Železniki) — 2.44.02;
— članice: Elfi Steiner (ASK Beljak) — 2.29.73;
— st. člani: Franz Wieltch (ASK Beljak) — 2.10.32;
— člani: Viki Debeljak (SD Železniki) — 2.12.08;
— mladinci: Jože Nemc (TVD Tržič) — 2.14.19;
— dvosedci: Wieltch F. — Koren H. (ASK Beljak) — 1.03.80.

J. J.

IZ ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

V sredo, 26. februarja, sta ekipi fantov in deklet ŠSD osnovne šole Prežihov Voranc gostovali v Mojstrani, kjer sta odigrali tekme v okviru občinske košarkarske lige osnovnih šol.

Dekleta so tekmo izgubile in sicer z majhno razliko v koših — 28:36.

Fantje so igrali bolje in kot prvič, so premagali svoje vrstnike iz Mojstrane tudi v povratnem srečanju z rezultatom 50:34. W.

Ekipa TVD Partizan Blejska Dobrava, ki nastopa v gorenjski »divji hokejski ligi«.

Nogomet

NK BILJE : JESENICE 3:4 (2:0)

V soboto so gostovali jeseniški nogometaši v Biljah pri Novi Gorici, kjer so odigrali prijateljsko tekmo s tamkajšnjimi nogometaši in zmagali z rezultatom 4:3 (0:2).

Tudi s tretjega gostovanja na Primorskem so se naši nogometaši vrnili neporaženi. Po neodločnih igrah z moštvi Renč in Adrie, so tokrat premagali moštvo Bilj, ki je po jesenskem delu prvenstva v primorski ligi na prvem mestu s točko prednosti pred moštvom Vodice.

Po prikazani igri bi najbolj ustrezal neodločen rezultat, saj so bili domačini boljši nasprotnik v prvem polčasu, Jeseničani pa v drugem polčasu, ko so tudi dosegli vse štiri gole.

Gole za jeseniško moštvo so dosegli: Zoran Kramar, Rakovič, Radič in Komel.

LESCE : JESENICE (ml.) 4:1 (3:0)

V nedeljo so mladinci gostovali v Lescah, kjer so odigrali prijateljsko

V elektrodnem obratu je zaposlenih največ naših sodelavk